

novinky z radnice

Foto: Elena Ursinyová

mesto Trnava ■ ročník XXIII ■ číslo 3 ■ apríl 2012 ■ Nepredajné!

Pod lúčmi porozumenia môže vzísť nádej

V dobách, keď naši predkovia žili v symbióze s prírodou, patrila jar k obdobiam nádeje. Pučiace stromy a vzhádzajúce obilniny prinášali po obdobiach zimy a po ťažkých prípravných prácach na poli prvé príznaky budúcej úrody.

Nádej sa opierala o skúsenosť a o vynaloženú námahu. Stála na úcte k pôde, stromom, úrode i k svetu, ktorého bol človek súčasťou. V ňom pôda patrila rodu či generáciám. Jednotlivci boli len jej dobrí alebo zlí správcovia. Vnímanie celku prekračujúceho život človeka uchovávalo svet a úctu k životu.

Dnes sa nás zmena ročných období takmer ani netýka. Bez čakania na dozretie, niektorí i bez námahy, siahame po plodoch zeme v regáloch supermarketov. V ktorúkoľvek ročnú dobu máme k dispozícii všetko od nevyhnutného až po nepotrebné. Strácame úctu k práci i k pôde ako živiteľke. Stala sa pre nás skôr parcelou na najvýhodnejšiu kúpu či predaj. Na budúcnosť zeme ako zdroj obživy nemyslíme. Stromy už nie sú symbolom života, zdrojom ovocia a zdravého ovzdušia. Zavádzajú nám pri zaberaní územia, vadia vo výhlade, ustupujú hromadeniu betónu pri budovaní ciest, parkovísk či stavbe domov. Zanechávame po sebe nezmazateľné stopy pustošenia. Svet i pôdu využívame pre krátkodobé ciele a celok i budúcnosť generácií nás prestali trápiť.

Skúsenosť tradície sme v pýche rozumu, okúzlení výsledkami vedy, odstavili na vedľajšiu koľaj. Námaha je ponížujúca a nepokladáme ju za nevyhnutnú súčasť života. Niet sa čo diviť, že sa vytratila i nádej. Za múrmi našich domov zima síce strieda jar, no v našich srdciach a ani v mysli neprichádza spolu s ňou aj radosť zo života. Prevláda chlad vzťahov, kalkulácia činov a skutkov cez slávu a peniaze. V atmosfére nedôvery niet podmienok na vzhádzajúcu nádej.

Premrznutú zem prebúdzajú v prírode k životu čoraz intenzívnejšie lúče slnka. Jar a s ňou zviazanú nádej na pôde našich osobných vzťahov musíme prebudiť vlastným pričinením. Vlastným lúčom ochoty, počúvaním, vnášaním spravodlivosti a lásky vzniká impulz k prebúdzaniu.

Vnútorňou nádejou a vierou, že môžeme vzájomne vytvoriť spoločnosť ľudí s úctou k životu, človeku a k svetu, ktorý ho presahuje.

Spoločenstvo presiaknuté svetlom porozumenia je i nádejou pre zem a jej budúcnosť.

Pavol Tomašovič

Nové stroje pomôžu zlepšiť čistotu v meste

Tri nové vozidlá na čistenie miestnych komunikácií predstavili verejnosti pred trnavskou radnicou zástupcovia trnavskej mestskej samosprávy.

Vozidlá boli zabezpečené v rámci projektu s názvom Zlepšenie kvality ovzdušia nákupom čistiacej techniky pozemných komunikácií. Na tento účel získalo Mesto Trnava nenávratný finančný príspevok z operačného programu Životné prostredie vo výške 500 698,45 eur, celkové oprávnené výdavky sú 527 051 eur a mesto sa na financovaní projektu podieľa piatimi percentami.

Nové čistiace stroje – malý a stredný chodníkový zametač a podvozok s cisternou na vodu s objemom 3 000 litrov majú vyšší sací výkon a objemovú kapacitu ako súčasné zariadenia. Cieľom mesta je zintenzívniť s ich pomocou čistenie vozoviek, citelne znížiť množstvo prachu a tuhých látok, ktoré by sa mohli rozptýliť do ovzdušia a zlepšiť týmto spôsobom životné prostredie v meste.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou, Európskym fondom regionálneho rozvoja.

-red-

Elektrická energia zo slnka už aj v Trnave

Slávnostné otvorenie nového fotovoltaického zariadenia na výrobu elektrickej energie sa uskutočnilo 20. marca 2012 na streche sídla spoločnosti TT-Komfort s.r.o. na Františkánskej ulici za účasti zástupcov Mesta Trnavy, vedenia z materskej firmy Energiecomfort a hostí z partnerských a dodávateľských firiem.

Fotovoltaické zariadenie bolo na tomto mieste nainštalované v decembri 2011. Jeho panely, ktoré priamo premeňujú slnečné žiarenie na elektrinu, ročne vyrobí 58 MWh elektrickej energie, čo zodpovedá ročnej potrebe dvadsiatik bytových domácností. Zariadenie je nehučné, z jeho prevádzky nevyplývajú žiadne riziká a neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Spoločnosť TT-Komfort tak prispieje aj k ochrane životného prostredia úšetrením 50 ton emisií CO² za rok. Medzi ďalšie nezanedbateľné aspekty projektu treba zaradiť spoľahlivosť technológie, životnosť dvadsať rokov a minimálnu údržbu počas prevádzky. Prímeranú návratnosť 116 000 Eur investovaných do fotovoltaickej elektrárne garantuje spoločnosti TT-

Komfort na pätnásť rokov zabezpečený tarif výkupu elektrickej energie.

Získané skúsenosti z tohto projektu plánuje spoločnosť v budúcnosti využiť aj pri realizácii ďalších fotovoltaických zariadení v Trnave. Ak sa v praxi potvrdí predpokladaná návratnosť finančných prostriedkov na realizáciu a bude možné získať na tento účel aj prostriedky z eurofondov, tak podľa slov primátora mesta Vladimíra Butka bude mestská samospráva uvažovať aj o inštalácii fotovoltaických zariadení v niektorých školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta.

-aa, red-

AC Centrope – pozvanie na Autosalón 2012

Vzdelávací seminár pre zamestnancov podnikov aktívnych v automobilovom priemysle sa uskutoční vo štvrtok 19. apríla 2012 od 12. hodiny počas výstavy Autosalón 2012, ktorá bude otvorená od 17. do 19. apríla na výstavisku Incheba v Bratislave.

Na seminári budú prezentované možnosti rozvoja malých a stredných podnikateľov v automobilovom priemysle v regióne Centrope. Podujatie je súčasťou projektu AC Centrope: Automobilový klaster Centrope – rozvoj cezhraničnej kooperačnej platformy medzi Automobilovým klastrom regiónu Viedeň a Automobilovým klastrom – západné Slovensko, ktorý realizuje Mesto Trnava v rámci operačného programu Cezhraničná spolupráca Slovenská republika – Rakúsko 2007 – 2013 s cieľom posilniť pozície regiónu Centrope ako automobilového regiónu. Aktivity projektu sú zamerané na vzdelávacie kurzy pre podnikateľov v automobilovom priemysle, sieťovanie podnikov a výmenu skúseností medzi firmami pôsobiacimi v automobilovom priemysle v Rakúsku a na Slovensku. Na žiadosť vedúceho partnera bola realizácia projektu predĺžená do júna 2012.

Na Autosalóne v Bratislave sa bude mesto Trnava spolupodieľať na prezentácii tohto projektu v stánku v hale A1, kde budú môcť bezplatne prezentovať svoje aktivity a produkty aj členovia Automobilového klastra – západné Slovensko.

Viac informácií na www.accentrope.com.

-red-

Naše mesto tá pozýva: Navštív a objav Trnavu

Navštív a objav Trnavu je názov veľkého kultúrnohistoricko-náučného podujatia, ktoré sa uskutoční v sobotu 28. a v nedeľu 29. apríla na Trojičnom námestí. Podujatie je súčasťou aktivít projektu Komplexná podpora cestovného ruchu v regióne Trnava, ktorý realizuje Mesto Trnava v období rokov 2011 – 2013.

V rámci tohto projektu bude zmapovaný potenciál cestovného ruchu v trnavskom regióne a vo forme webového portálu spracovaná ucelená ponuka atraktívnych produktov a služieb pre domácich i zahraničných turistov. Nemenej dôležité sú však aktivity na ich spropagovanie, mestská samospráva chce preto počas posledného aprílového víkendu prilákať mladých aj starších do historického centra bohatým programom podujatia Navštív a objav Trnavu, umožniť im prehliadku a spoznanie histórie hlavných dominánt a historických pamiatok mesta a zabaviť sa na sprievodných kultúrnych akciách.

Tematické prehliadky mesta, počas ktorých bude sprístupnená mestská veža a unikátny trnavský karner pri Bazilike sv. Mikuláša, sa uskutočnia v sobotu 28. apríla. Popoludní bude pre záujemcov pripravená prehliadka Katedrály sv. Jána Krstiteľa spojená s koncertom renesančnej hudby. Navečer zahrajú v trnavskom mestskom amfiteátri kapely Roba Opatovského, Daniela Heribana, Alana Mikuška a Bystríka Červeného.

Ťažiskom nedeľného popoludňajšieho programu bude na Trojičnom námestí historicky prvý a jedinečný živý šach s ukážkami dobových odevov, zbraní a sokoliarskym vystúpením. Na záver zaznejú z ochodze mestskej veže slávnostné fanfáry. Všetkých Trnavčanov i návštevníkov mesta srdečne pozývame.

Ing. Andrea Kováčová, Ing. Viera Vančová

Jeden šampión Víno Tirnavia ostáva v Trnave

Jubilejný desiaty ročník súťaže Víno Tirnavia už pozná svojich víťazov. Slávnostné vyhlásenie výsledkov sa uskutočnilo 29. marca v Mestskej športovej hale na Rybníkovej ulici.

Titul šampióna bol udelený v šiestich kategóriách. Z 513 vzoriek bolo 443 vzoriek ročníka 2011, ktorý sa vyznačoval dokonalou fyziologickou vyzretosťou hrozna a to predovšetkým v prípade modrých odrôd. Tie však ešte potrebujú čas na vyzrievanie a tak najväčšia konkurencia bola medzi bielymi vínami ročníka 2011. V kategórii bielych suchých vín z tohto súboja vzišiel víťaz Rizling vlašský 2011, výber z hrozna od Petra Ratúzkého z obce Vinosady. Prvenstvo v kategórii bielych polosuchých a polosladkých vín patrí Petrovi Podolovi za Devín 2011, hroziakový výber. Aj kategória ružových vín bola rozdelená rovnako. V ružových suchých vínach je šampiónom Cabernet Sauvignon rosé 2011 od Michala Sadloňa z Limbachu a v kategórii ružových polosuchých a polosladkých vín je šampiónom Frankovka modrá rosé 2011, od spoločnosti Elesko. V kategórii červených vín bol titul šampióna udelený iba pre suché vína. Petit Merle 2009, je víno z odrody Merlot a výrobcom je taktiež spoločnosť Elesko. Sladké vína súťažili v jednej kategórii bez ohľadu na farbu vína a titul šampióna ostáva v Trnave. Cabernet Sauvignon rosé 2011, bobuľový výber od spoločnosti Víno Mrva & Stanko.

Ako sa po odbornej degustácii vyjadrila väčšina hodnotiteľov, Víno Tirnavia bolo po organizačnej stránke perfektne pripravenou súťažou, kde bol kladený dôraz na prísnu anonymitu vzoriek či správnu teplotu degustovaných vín. -tv-

Trnava chce byť mestom aktívnych seniorov

Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012

Rok 2012 je vyhlásený Európskou úniou za Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami. Cieľom európskeho roku je zvýšiť povedomie o tejto problematike a načrtnúť jej možné riešenia. Mesto Trnava reagovalo na túto výzvu a ponúka tento rok seniorom množstvo aktivít, ktoré by mali rozšíriť spektrum možností aktívneho a zmysluplného trávenia voľného času, podporiť ich seberealizáciu a participáciu na verejnom živote. Ambíciou organizátorov z mestskej samosprávy je zapojiť do týchto aktivít čo najviac seniorov nielen z trnavských denných centier, ale aj tých, ktorí doteraz trávili svoj voľný čas individuálne.

Aktuálnosť tejto témy je pre Slovensko a Trnavu o to naliehavejšia, že aj naša populácia podľa posledného sčítania ľudu starne, dožíva sa vyššieho veku. Na druhej strane je však aktívnejšia, informovanejšia, flexibilnejšia a snaží sa žiť zdravšie. Život sa nekončí v šesťdesiatke a spoločnosť si čoraz viac uvedomuje hodnotu toho, čo jej starší ľudia môžu ponúknuť. Aktívne starnutie znamená naplno sa zapájať do diania bez ohľadu na vek, či už v práci, doma alebo vo svojej komunite. Súčasťou myšlienky aktívneho starnutia je aj zachovanie solidarity medzi generáciami. Preto je potrebné, aby sa týmto procesom zaoberali aj kompetentní na úrovni vlád a vytvárali v širšom meradle podmienky pre aktívny a samostatný nezávislý život seniorov. Zmeny by sa mali týkať mnohých oblastí spoločenského života od zamestnanosti, bytovej otázky, cez zdravotnú starostlivosť a sociálne služby až po dopravu či informačné technológie.

Mesto Trnava sa stotožňuje s ideami Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami a začleňuje ich do činnosti sociálneho odboru mestského

úradu. Už v roku 2009 zaradila samospráva do programu väčších mestských kultúrno-spoločenských podujatí s pravidelnou periodicitou Veľtrh pre seniorov so širokým spektrom možností a inšpirácií na aktívne trávenie voľného času, organizuje pre seniorov turisticko-športové podujatia a osvetu v oblasti zdravého životného štýlu im tradične ponúka aj prostredníctvom každoročných Dní zdravia či seriálov odborných prednášok a kurzov.

Prehľad podujatí, ktoré trnavská mestská samospráva pripravuje počas Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, prinášame v tomto vydaní NzR v sekcii Pozvánky. -red-

Máj – čas pre Trnavské športové hry seniorov

Historicky prvé Trnavské športové hry seniorov sa uskutočnia 25. a 26. mája 2012 v Kalokagatii – Centre voľného času a v športovom areáli Slávie. Podujatie je súčasťou viacerých aktivít, ktoré chce mestská samospráva ponúknuť seniorom pri príležitosti Európskeho roka aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami, vyhláseného Európskou komisiou na rok 2012.

„Seniori sa v našich podmienkach stretávajú najmä na kultúrnych, poznávacích, liečebných a vzdelávacích podujatiach. Ich športové vyžitie má však väčšinou individuálnu formu. Cítili sme preto potrebu ponúknuť seniorom v spolupráci s Kalokagatiou – Centrom voľného času a Mestskou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska športové podujatie, na ktorom si budú môcť spoločne zmerať svoje sily a zručnosti. Trnavské športové hry seniorov sú určené širokej seniorskej verejnosti, všetkým, ktorí v rámci svojich možností chcú a môžu vykonávať nenáročné športové disciplíny. Ďalším motívom tohto podujatia je poskytnúť seniorom priestor na trávenie voľného času aj s najmladšou generáciou – vnúčatami alebo pravnúčatami,“ povedala členka organizačného štábu Ingrid Huňavá z Kancelárie Zdravé mesto Trnava.

Pre seniorov sú pripravené súťaže vo viacerých športových disciplínach. V Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici si budú môcť muži aj ženy zmerať v piatok 25. mája sily v streľbe zo vzduchovky, stolnom tenise a v šachu. V sobotu 26. mája v areáli Slávie na Hajdóczyho ulici budú muži aj ženy pretekať v behu na 50, 60, 200 i 300 metrov a v hode granátom na cieľ. Špeciálne pre ženy je pripravený hod valčekom, pre mužov penaltový rozstrel na bránu. Zábavné voľné disciplíny ako hod na pyramídu, hod loptou do basketbalového koša a hod krúžkami na méty, budú určené pre tých, ktorí sa vopred neprihlásia do súťaží, ale priamo na Slávii neodolajú chuti zapojiť sa do športového diania. Organizátori nezabudli ani na pitný režim a na zábavné súťaže, na ktorých sa seniori môžu zúčastniť spoločne so svojimi vnúčatami alebo pravnúčatami. Súťažiaci dostanú na záver pamätné tričko a napokon sa všetci, bez ohľadu na vek, účasť v súťaži či športové výsledky, budú môcť spoločne zabaviť pri muzike. V prípade nepriaznivého počasia bude pripravený alternatívny program v telocvični na Slávii.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave sa počas prvých Trnavských športových hier seniorov bude venovať prevencii úrazovosti, poskytovaniu informácií a edukačného materiálu pre deti a seniorov v oblasti rýchlej pomoci pri život ohrozujúcich situáciách. Územný spolok Slovenského červeného kríža sa bude prezentovať ukážkami poskytovania prvej pomoci a realistickým maskovaním poranení. Obe prezentácie sa uskutočnia v areáli Slávie od 10. do 13. hodiny.

Podrobné informácie a prihláška na Trnavské športové hry seniorov budú k dispozícii na webovej stránke mesta, v denných centrách, TINS-ke, na radnici u informátora a na Mestskom úrade na Trhovej ulici u Mgr. Ingrid Huňavej v Kancelárii Zdravé mesto Trnava, tel. číslo 033/32 36 168. -red-

V SKRATKE

Jarné upratovanie v Trnave sa už začalo

Začalo sa jarné upratovanie a údržba zelene, samospráva rozmiestnila v niektorých častiach mesta veľkorozmerné kontajnery, zo štvrtí s rodinnými domami odviezla orezané konáre zo záhrad a tradične podporuje aj iniciatívu občanov pri čistení verejných priestranstiev a okolia ich bydliska. Práce na jarnej údržbe verejnej zelene sú v plnom prúde, uskutočňuje sa jarné vyhrabávanie a prevzdušňovanie trávnikov, počas ktorého sú odstraňované nielen odumreté časti tráv, ale aj nečistoty z trávnatých plôch, živých plotov, krov a záhonov. V čase uzávierky sa už končilo aj pravidelné zmladzovacie jarné orezávanie stromov a krov. Plochy verejnej zelene na jednotlivých sídliskách čistia od papierov a nečistôt nielen na jar, ale aj počas celého roka 4 dni v týždni približne dvadsiati pracovníci vykonávajúci menšie obecné služby.

Mesto aj tento rok podporí iniciatívu občanov pri jarnom upratovaní

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, aj v tomto roku podporí Mesto Trnava v rámci aktivít Dňa Zeme občanov, ktorí sa chcú dobrovoľne zapojiť do jarného čistenia verejných priestranstiev v okrajových častiach mesta, oddychových a rekreačných zón, okolia bytových domov, a pod. Mesto Trnava dobrovoľníkom poskytne plastové vrecia na odpad, pracovné pomôcky a zabezpečí aj odvoz vyzbieraného odpadu. Občania, ktorí chcú z vlastnej iniciatívy zorganizovať a uskutočniť jarné upratovanie, sa môžu so žiadosťou o súčinnosť mesta obrátiť na Ing. Petra Nováka z odboru dopravy a komunálnych služieb mestského úradu, č. tel. 033 32 36 106.

Výstavba a rekonštrukcie parkovísk pokračujú

Sedemnást nových parkovacích miest vytvorí mestská samospráva pred bytovým domom na Tamaškovičovej ulici

6. Dôjde k reorganizácii parkovania, súčasná plocha parkoviska bude rozšírená a osadené nové trvalé dopravné značenie, ktoré upravuje nový spôsob parkovania.

Ďalších osem parkovacích miest pribudne na Okružnej ulici 1 – 4, kde sa uskutoční okrem rozšírenia príjazdovej komunikácie aj rekonštrukcia stojísk na kontajnery komunálneho odpadu.

Vyjde nová známka s reprodukciou diela Jána Koniarka

Slovenská pošta zaradila do svojho edičného programu vydanie známky Ján Koniarek (1878 – 1952) Hlava Jána Krstiteľa. Znamka v nominálnej hodnote 1,20 Eura je dielom rytcu Františka Horniaka. Pošta bude realizovať návrh Bohumila Chmelíka, poslanca TTSK a predsedu Trnavského fóra '89, aby sa program inaugurácie známky uskutočnil 13. apríla o 16 hodine v priestore stálej expozície diel Jána Koniarka v galérii nesúcej jeho meno dňa. Sochárska štúdiá Hlava Jána Krstiteľa, ktorá patrí medzi reprezentačné umelcove diela, vznikla počas desaťročného pôsobenia Jána Koniarka v Belehrade. Znamka s témou Hlava Jána Krstiteľa bude zároveň vydaná v Srbsku.

Pretože Ján Krstiteľ je patrónom Trnavskej arcidiecézy ako aj trnavskej Katedrály, duchovný príhovor uvedie arcibiskup Mons. Róbert Bezák. Sviatočný deň novej trnavskej známky bude príspevkom k 60. výročiu úmrtia Jána Koniarka, zakladateľa moderného slovenského sochárstva.

Vedecká konferencia Trnava v rokoch 1939 – 1989

Vedecká konferencia s názvom Trnava v rokoch 1939 – 1989 sa pod záštitou primátora Vladimíra Butka uskutoční 25. – 26. apríla 2012 v Aule Pázmáneum Trnavskej univerzity. Konferencia prináša pohľady na množstvo rôznych historických súvislostí, ktoré mali dôležitú úlohu v novodobej histórii nášho mesta ako napríklad ohlas Viedenskej arbitráže v Trnave, riešenie židovskej otázky, his-

tória vysídencov z Oravy v Trnave, naše mesto v rokoch 1945 – 1948 a snahy o vyrovnanie sa s predchádzajúcim režimom, ŠtB v Trnave a Nežná revolúcia, ale aj kronikári a autori pamätí o rodinných a spoločenských udalostiach alebo osudy politických väzňov či trnavské obdobie v živote MUDr. Jozefa Dosedlu. Nebudú chýbať pohľady do histórie trnavského bankovníctva a priemyselného rozvoja, histórie divadla v Trnave, vojenského archívu a, samozrejme, do histórie trnavského futbalu.

Via crucis tyrnaviensis – tiché nesenie kríža

Tiché nesenie kríža sa v Trnave uskutoční na Veľký piatok 6. apríla 2012. Tento zvyk sa už v Trnave stáva novodobou tradíciou. Veriaci z jednotlivých častí mesta sa o 12. hodine stretnú pred svojim kostolom alebo na vopred určenom mieste a odtiaľ v tichosti nesú kríž cez sídliská a ulice mesta až do centra na Trojičné námestie. Okolo dreveného niekoľkometrového kríža potom vytvoria kruh, a po tichom zamyslení putujú spoločne na Kalváriu.

Stretnutie veriacich zo sídliska Družba sa uskutoční pred Billou a trasa povedie po Spartakovskej, Clementisovej, Starohájskej (poliklinika), M. Sch. Trnavského, Hviezdoslavovej na Trojičné námestie.

Na Prednádraží bude stretnutie na konečnej zastávke MHD na Mozartovej a veriaci pôjdu cez Tajovského, Lomonosovovu, peší chodník, Prednádražie I., Bottovu, Študentskú a Divadelnú.

Z Kopánky ponесú kríž od farského kostola na Hlubíkovej ulici cez Saleziánsku, Na hlinách, Okružnú, Oblúkovú, Jadernú, Špačinskú, Rybníkovú, Jerichovú, Invalidskú a Hornopotočnú.

Z konečnej zastávky MHD na Golianovej ulici na Tulipáne prejdú veriaci s krížom do centra cez Linčiansku, Limbovú, Bočnú, Orgovánovú, Ružovú, Tulipánovú, Žarnovovu a Hlavnú ulicu.

Všetky skupiny sa stretnú o 13. hodine na Trojičnom námestí a odtiaľ budú pokračovať spoločne Štefánikovou, Šrobárovou a Cukrovou ulicou na Kalváriu.

Násilie a smrť v minulosti

Pod týmto názvom je v Západoslovenskom múzeu – Oláhovom seminári otvorená ďalšia výstava zo zbierok historickej knižnice Západoslovenského múzea. Pozostáva z historických tlačí, ktoré sú doplnené množstvom kópií grafičiek a historickými predmetmi – kladou z Dolných Orešian, okovami a reťazami. Návštevníci majú možnosť vidieť knižné grafiky širokospektrálneho zamerania od násilných biblických výjavov ako napr. ukameňovanie, obesenie, morovú epidémiu, cez mučiace nástroje používané súdmi v časoch panovania Márie Terézie až po „vedecké násilie“ typu rôznych chirurgických zákrokov či pomocok. Takisto sú vystavené ilustrácie zobrazujúce vojnové výjavy a rôzne spôsoby usmrtenia, napr. uskrtenie, prepílenie, ukameňovanie, obesenie, odtátie hlavy, napichovanie na kôl či smrť v dôsledku prírodných katastrof – zemetrasenia, požiare, erupcie sopiek, atď. Autorom výstavy je Mgr. Milan Ševčík, kustód historickej knižnice. Výstava potrvá do 28. februára 2013.

Deň informovanosti o autizme

Uskutoční sa 3. apríla od 10. do 15. hodiny na Trojičnom námestí v Trnave. V malom kultúrnom programe vystúpi Otto Kollmann, podujatie podporia aj Bibiana Onndrejková, Zuzka Vačková, Veronika Lučeničová-Gabčová z nadácie LINAJE a študenti z Pedagogickej a sociálnej akadémie Blahoslavenej Laury.

Autizmus je slovo, ktoré nezainteresovaným nič nehovorí, ale pre rodinu, ktorá žije s takto hendikepovaným človekom a znáša sociálne a spoločenské dôsledky postihnutia, je život veľmi ťažký a náročný. Rodina je často nútená utiahnuť sa do ústrania. Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom v Trnave (SPOSA-T) je združenie, ktoré háji záujmy takto postihnutých a snaží sa im vytvárať podmienky na zmysluplný život. Z tohto dôvodu SPOSA-T v spolupráci s Mestom Trnavou organizuje aj Dni informovanosti o autizme. S deťmi budú na Trojičnom námestí maľovať kartónové škatule, a z nich potom spoločne postavia dom

ako symbol zariadenia pre ľudí s autizmom Ôsmy svetadiel, ktoré budujú v Borovej neďaleko Trnavy.

Týždeň uvedomovania si mozgu

Podujatie s týmto názvom zorganizovali v dňoch od 14. do 16. marca 2012 Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave spoločne s kanceláriou Zdravé mesto Trnava. Aktivity boli určené pre seniorov v denných centrách na Limbovej ulici, na Hlavnej ulici a na Kopánke. Počas stretnutí bola upriamená pozornosť na ľudský mozog a jeho činnosť, na prevenciu ochorení mozgu a informácie o jeho fungovaní. Dôraz bol položený na dôležitosť pamäte a jej precvičovanie. Nové podujatie sa stretlo s pozitívnym ohlasom verejnosti, preto sa uvažuje o rozšírení aktivít podobného charakteru aj v budúcnosti.

Pripravujeme tretí ročník Májového kvetu

Mesto Trnava pripravuje tretí ročník jarného festivalu Májový kvet, ktoré sa uskutoční 10. a 11. mája 2012. Podujatie pôvodne organizované pri príležitosti Dňa matiek sa vzhľadom na pozitívny ohlas a záujem verejnosti obohatilo o nový rozmer ponuky rôznorodých aktivít spojených s krásou kvetov a umenia žien a otvorilo sa tak širokej verejnosti. Pre milovníkov krásy bude pripravený široký sortiment kvetín, okrasných rastlín a drevín, suché a umelé kvetiny, semená, doplnkový materiál a obalová technika, keramika, poradenská činnosť a odborná literatúra, originálne umeleckoremeselné výrobky v podobe bytových doplnkov, bižutérie, šperkov, atď. Súčasťou podujatia bude aj kultúrny program a pribudnú nové sprievodné aktivity ako módné prehliadky mladých odevných návrhárov, ukážky aranžovania kvetov, trh mladých trnavských umelcov, literárne stretnutie pre maličkých a mamičky v Knižnici Juraja Fándlyho, tvorivá dielňa pre deti, a nebude chýbať ani odborná prednáška pre záhradkárov. Podrobnejšie informácie o programe podujatia prinesieme v májovom vydaní NzR.

Deň narcisov bude opäť aj v Trnave

Na Deň narcisov 13. apríla organizujú Liga proti rakovine – Klub Venuša v spolupráci s Kanceláriou Zdravé mesto Trnava v rámci 16. ročníka rovnomennej celoslovenskej kampane verejnú zbierku na podporu boja proti rakovine. Zbierka bude prebiehať od 8. do 18. hodiny na Trojičnom námestí, pred hypermarketmi na Veternej, Clamentisovej a Hospodárskej, a pred obchodno-zábavným centrom na Ulici Ferka Urbánka. Dobrovoľníci aj pokladničky budú viditeľne označení.

Súčasťou podujatia bude v tento deň aj aerobikový maratón základných a stredných škôl v Mestskej športovej hale, ktorý odštartuje o 9. hodine.

Poslaním Dňa narcisov je upriamiť väčšiu pozornosť na problematiku rakoviny prostredníctvom jarného kvietku – narcisu, informovať verejnosť o tom, že rakovina je choroba, ktorá sa vo väčšine prípadov dá úspešne liečiť, ak je zachytená včas, že vhodnou prevenciou a vhodným životným štýlom môžeme ochoreniu predísť, a že by sme mali pomáhať tým, ktorí to potrebujú. „Pevne veríme, že budeme spolu opäť úspešní a pomôžeme tým, ktorí našu pomoc potrebujú,“ odkazujú Trnavčanom organizátori z Kancelárie Zdravé mesto Trnava a Klubu Venuša Trnava – Ligy proti rakovine.

Bylinky a čaje o péci – o čerstvých bylínkových nápojoch

Tretie stretnutie kurzu o všestrannom využití liečivých a aromatických bylín s názvom Bylinky a čaje o péci sa uskutoční vo štvrtok 19. apríla o 17. hodine v zasadačke na Trhovej ulici 2 a bude venované najmä príprave osviežujúcich jarých bylínkových nápojov.

„Prekonali sme už chrípkové obdobie, urobili si jarnú očistu, doplnili minerály a vitamíny, ktoré budeme aj naďalej získavať vhodnou, kvalitnou stravou. Tento raz si povieme, aké bylinky si už môžeme nazbierať, ako si z nich pripravíme čerstvé a lahodné nápoje, ale aj ako ich máme správne usušiť, zabaliť a uskladniť, aby nestratili svoju zázračnú silu. To všetko potom oceníme v zimnom obdo-

bí," prezrádza bylinkárka Margita Drobná viac o téme aprílového stretnutia. Podujatie pripravuje Kancelária Zdravé mesto Trnava v spolupráci s miestnou pobočkou Ligy proti reumatizmu na Slovensku.

Výtvarná súťaž pri príležitosti Dňa Zeme

Mesto Trnava v spolupráci s Kalokagatiou – Centrom voľného času v Trnave vyhlasujú výtvarnú súťaž pri príležitosti Dňa Zeme (20. apríla 2012) pod názvom Zem je len jedna. Témou tohtoročnej súťaže je Zelený svet – návrh na plagát s ekologickým zameraním.

Súťaž je určená žiakom 8. a 9. ročníka základných škôl a osemročných gymnázií. Každá škola môže do súťaže prihlásiť jedno dvojčlenné družstvo. Vyhodnotené budú prvé tri miesta, diplom pre školu získavajú všetky zúčastnené družstvá. Uzávierka prihlášok je 11. apríla 2012.

Povzbudíme talentované deti na Najmilšom koncerte roka

Regionálne kolo Najmilšieho koncertu roka sa uskutoční 21. apríla o 15.00 hodine v kine Hviezda v spolupráci a s finančnou podporou Mesta Trnavy. Projekt každoročne realizuje občianske združenie Úsmev ako dar zamerané na pomoc a podporu detí žijúcich

v detských domovoch a náhradných rodinách. Jeho cieľom je poskytnúť týmto deťom priestor na prezentáciu svojho talentu v rôznych oblastiach ako je spev, hra na hudobný nástroj, dramatická tvorba či scénický tanec. Projekt aj tento rok vyvrcholí celoslovenským slávnostným koncertom v Bratislave.

Prvomájový koncert na Trojičnom námestí

Novinku v podobe prvomájového koncertu podnikového orchestra ZF Friedrichshafen AG ponúkne Trnavčanom a návštevníkom mesta 1. mája o 15.00 h na Trojičnom námestí spoločnosť ZF SACHS Slovakia v spolupráci s Mestom Trnavou. Podnikový orchester Friedrichshafen AG bol založený v roku 1937 na podnet grófa Alfreda von Soden-Fraunhofen. V tom čase ho tvorilo asi tridsať hudobných nadšencov z radov zamestnancov. Počas druhej svetovej vojny bola činnosť orchestra prerušená, prvý povojnový koncert sa uskutočnil až v roku 1955. Súčasné päťdesiatčlenné hudobné teleso má charakter symfonického orchestra a jeho repertoár zaberá celú škálu koncertnej orchestrálnej literatúry až po modernú zábavnú a dychoвую hudbu.

Podvežové kaplnky Baziliky budú zreštaurované

Výskum v južnej kaplnke priniesol príjemné prekvapenie. V ojedinelom rozsahu sa tu zachovali pôvodné gotické úpravy povrchov a stavebných prvkov a podlaha. Po ich zreštaurovaní by tu mohol vzniknúť autentický stredoveký priestor dýchajúci históriou Trnavy.

Úlohou reštaurátorského výskumu, ktorý sa uskutočnil v podvežových kaplnkách Baziliky sv. Mikuláša, bolo zachytenie starších výtvarných úprav so zameraním na úpravu, ktorá by sa dala prezentovať v budúcnosti, po ukončení reštaurátorských prác.

Podľa slov reštaurátora Tomáša Kucmana, ktorý sa na reštaurátorskom výskume podieľal s Františkom Šmigrovským a Petrom Koreňom, boli pod bohatou štukovou výzdobou severnej Kaplnky sv. Michala počas sondážneho výskumu zachytené zvyšky primárnej freskovej výzdoby. Vzhľad interiéru však prešiel tromi hlavnými fázami. Pôvodne, v najstaršej fáze v prvej polovici 14. storočia, mala kaplnka len typické škárované murivo bez omietkovej úpravy, ktoré je teraz viditeľné v sonde v juho-východnej časti. Neskôr, v období od konca 14. až začiatku 15. storočia, nasledovala fáza s omietnutím múrov a objavenou pôvodnou freskovou maľbou, ktorá bola

v druhej polovici 17. storočia prekrytá bohatou štukovou výzdobou. Jej autorstvo sa pripisuje talianskym umelcom G. B. Rossovi, G. Torninimu a P. Contimu, ktorí sa podieľali aj na výzdobe Katedrály sv. Jána Krstiteľa v Trnave. Vzhľadom na umeleckú a pamiatkovú hodnotu tejto výzdoby už prezentácia pôvodnej freskovej maľby, ktorej fragmenty boli nájdené na severovýchodnom nároží, nie je reálna. Pamiatkový výskum sa preto zamerlal aj na štukovú výzdobu, a v sondách sa podarilo preukázať, že jej plochy mali v porovnaní so súčasnou premalbou z prelomu 70 – 80 rokov 20. storočia úplne inú farebnosť. Z tohto obdobia pochádza aj iluzívna premalba na východnej strane severnej kaplnky, ktorá sa neopiera o žiadne historické zdroje.

„Po zhodnotení nálezov sme dospeli k názoru, že je možné prezentovať štukovú výzdobu v pôvodnom výraze, aký mala v čase zhotovenia, a ak by to bolo možné, radi by sme znova otvorili aj zamurované druhé okno kaplnky. Uvažuje sa aj o navrátení krstiteľnice, ktorá bola pôvodne v tomto priestore umiestnená,“ povedal Tomáš Kucman.

Výskum v južnej Kaplnke Najsvätejšieho srdca Ježišovho bol podľa jeho slov trochu zložitejší. „Aj tu sme sa snažili zmapovať najstaršiu možnú prezentovateľnú úpravu povrchu stien a kamenných prvkov gotickej kaplnky. Prijemným prekvapením bolo, že sa nám podarilo zachytiť na trnavské pomery pomerne zachovanú súvislú vrstvu jednofarebnej gotickej úpravy stien so šiestimi konsekračnými krížmi z prelomu 14. a 15. storočia. Kaplnka pôvodne bola len priechodným priestorom, čo sa nám podarilo potvrdiť v sonde v pravej časti za oltárom, kde sme pod nánosom sutín a betónového poteru našli pravdepodobne pôvodnú podlahu vytvorenú vápennou mazanicou. V ďalšej sonde na juhozápadnom rohu sa nám podarilo zachytiť ďalšiu podlahu z dlaždíc z pálenej hliny 15x15 cm, ale tá už je v kaplnke minimálne sekundárna. Či medzitým existovala aj nejaká ďalšia podlaha, zatiaľ nevieme. Tehlovú dlažbu pripisujeme obdobiu, keď bol osadený a zdvihnutý oltár, čiže do neskorogotickej fázy. Podarilo sa nám zistiť aj to, že táto kaplnka mala namiesto predpokladaných dvoch až tri etapy vývoja. V prvej bola otvorená a slúžila ako priechodný priestor, druhá fáza súvisí so znížením stropu v predsieni za účelom vzniku chóru. Neskôr, na základe požiadavky uzavrieť tento priestor, boli sem vložené dvere s kružbovým oknom, a na východnej stene pribudlo ešte jedno kružbové okno. Ďalším prekvapením bolo, že aj jestvujúci oltárny stôl je gotický, čo dokazujú kamenárske značky na jednotlivých blokoch. Identické značky sú aj na rebrovej klenbe kaplnky. Oltár je však postavený v kaplnke sekundárne, čo je viditeľné z neodborného spájania jednotlivých blokov a poškodení, ktoré pri jeho skladaní nastali. V tom istom období sem bolo osadené aj gotické pastofórium, ktoré tiež vzniklo až sekundárne, nie súčasne so stenou, ale ako otvor vysekaný do steny. Podľa dobových prameňov to bola pôvodne Kaplnka troch kráľov, ktorým bol zasvätený aj spomínaný oltár,“ pokračuje Tomáš Kucman a zároveň upozorňuje na mimoriadny význam týchto nálezov:

„Najpríjemnejším prekvapením nášho výskumu je zistenie, že je len veľmi málo objektov v širšom okolí, v ktorých by bola zachovaná gotická fáza povr-

chových úprav a stavebných prvkov v takej miere ako tu. To znamená, že teraz máme jedinečnú možnosť prezentovať stredovekú podobu južnej kaplnky v Bazilike sv. Mikuláša v plnom rozsahu.“

Tento cieľ korešponduje aj so zámerom fary, ktorá by chcela využiť priestor kaplnky na prezentáciu historických liturgických odevov a monštrancií, ktoré by sa v jednoduchom, vznešenom gotickom priestore veľmi dobre vynímali. Navyše, odstránenie súčasnej podlahy zo začiatku 20. storočia a následná prezentácia gotickej tehlovej dlažby významne pomôže aj pri vysychaní muriva kaplnky, lebo bude obnovená prirodzená voľná cirkulácia vzduchu s odvádzaním zemnej vlhkosti, ktorému súčasná podlaha zabraňuje.

V súčasnosti sa pracuje na vyhotovení reštaurátorskej dokumentácie a spracovaní návrhu na reštaurovanie, ktorý bude slúžiť ako podklad pre vytvorenie projektu obnovy kaplnky a spracovanie rozpočtu. Ostáva nám len veriť, že na realizáciu projektu sa podarí získať aj potrebné finančné prostriedky.

-eu-

Zomrela dcéra hrdinu – trnavského rodáka

Slovenská spoločnosť si v marci pripomenula smutné 70. výročie vstupu arizačných zákonov vtedajšieho totalitného slovenského štátu do praxe. Odchodom prvého vlaku do koncentračného tábora v marci 1942 z Popradu sa začala Akcia Dávid – tragédia slovenských Židov. No nielen ich, ale aj všetkých politicky, konfesijnálne alebo rasovo nepohodlných občanov fašistickej vojnovj republiky. Pri celoslovenskej spomienke na tieto udalosti v Poprade sa nedávno pripomenulo aj meno Alfréda Wetzlera, trnavského rodáka, ktorému sa spolu s Walterom Rosenbergom podarilo utiecť z koncentračného tábora Osvienčim a zverejniť otrasné svedectvo o pomeroch v týchto zariadeniach. Paradoxne, práve v čase tohto okrúhleho výročia si blízki spomínajú aj na dcéru Alfréda Wetzlera Tatianu Kernovú-Wetzlerovú, ktorá nás pred časom opustila. V marci v roku 2008 práve ona preberala z rúk primátora Čestné občianstvo mesta Trnavy pre otca Alfréda Wetzlera.

Tatiana Kernová-Wetzlerová (narodila sa 4. apríla 1954 v Bratislave, zomrela 11. marca 2012 v Bratislave) vyštudovala Lekársku fakultu Univerzity Komenského, odbor pediatria. Pracovala v Detskej fakultnej nemocnici v Bratislave. Neskôr sa špecializovala na odbor nefrológia. Absolvovala odbornú stáž v zahraničí a ako odborná lekárka aj veľa publikovala. V posledných rokoch pracovala v súkromnom nefrologickom centre v Bratislave. Napriek tomu, že sa v Trnave nenarodila, vytvorila si k nej

vtťah. Po udelení čestného občianstva otcovi a jeho spoločníkovi z koncentračného tábora Walterovi Rosenbergovi navštívila naše mesto ešte raz, v roku 2010. Vtedy vyšlo zatiaľ posledné vydanie vzácnnej a autentickkej knihy z koncentračného tábora s názvom Čo Dante nevidel (knihla vyšla zatiaľ v piatich vydaniach, najznámejšie sú tri, z roku 1964, 1989 a 2010). Alfréd Wetzler ju napísal pod pseudonymom Jozef Lánik, a takto podpisoval aj svoje ďalšie povojnové literárne práce. O besedu Knižnice Juraja Fándlyho v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika s Tatianou Kernovou-Wetzlerovou, vydavateľom Milanom Richterom a historičkou Katarínou Hradskou bol

vtedy, teda pred dvoma rokmi, mimoriadny záujem. Zaiste aj preto, že o Alfrédovi Wetzlerovi sa dovtedy v Trnave významnejšie nehovorilo. Aj keď mnohí poznali jeho meno z názvu pôvodného Wetzlerovho domu vedľa radnice, v ktorom sú dnes rôzne obchodné prevádzky.

Tatiana Kernová-Wetzlerová vtedy na besede povedala napríklad aj to, že známy Wetzlerov dom nie je rodiskom jej otca. „Môj otec pochádzal zo vzdelanej, ale chudobnej židovskej rodiny. Narodil sa v dome vedľa synagógy, no v súčasnosti už nestojí,“ povedala jeho dcéra na prezentácii, keď prvý raz vyšlo dielo pod skutočným menom autora a jeho súčasťou je Správa o Osvienčime a Brzezinke, ktorú Alfréd Wetzler s Rudolfom Vrbom spísali krátko po úteku z tábora (vrátane informácií o transportoch, a počtoch ľudí zavraždených cyklónom B). V roku 2006 odhalil Alfrédovi Wetzlerovi v Trnave pri synagóge pamätnú tabuľu, o rok nato dostal spomínané čestné občianstvo mesta in memoriam a v tom istom roku mu prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič udelil štátne vyznamenanie Kríž Milana Rastislava Štefánika I. triedy in memoriam. Alfréd Wetzler zažil iróniu osudu, keď ako mladý muž s „nevhodným rodokmeňom“ nemohol rátať so štúdiom, a tak ho čakalo nekvalifikované zamestnanie. Ako neárija ho v roku 1940 povolali na vojenskú službu do vojenského pracovného tábora. Po dvoch rokoch sa vrátil do civilu, paradoxne na jar, keď sa začínali deportácie. Do Trnavy prišiel práve vtedy, keď odchádzal prvý transport. A tak ho spolu s rodičmi a dvoma súrodencami naložili do dobytčieho vagóna. Tzv. rodinný transport odišiel pred 70. rokmi, 11. apríla 1942 z trnavskej železničnej stanice a konečnou zastávkou bol Osvienčim. Všetci jeho príbuzní tam zahynuli. A práve v Osvienčime sa Alfréd Wetzler zoznámil s Editou, mamičkou Tatiány Kernovej-Wetzlerovej. Tá sa narodila až desať rokov po vojne a vraj jej otec o úteku z Osvienčimu nikdy nerozprával, podobne ani o unikátnom svedectve z koncentračných táborov, ktoré odštartovali vlnu celosvetových protestov.

Správa Alfréda Wetzlera a Waltera Rosenberga (Jozefa Lánika a Rudolfa Vrba) je považovaná za jeden z najdôležitejších dokumentov 20. storočia. Známa sa stala ako The Wetzler – Vrba Report. Dnes je uložená v knižnici F. D. Roosevelta v New Yorku, vo Vatikánskych archívoch a v múzeu Yad Vashem v Jeruzaleme. Alfréd Wetzler, človek s obdivuhodným osudom, bol nepohodlný nielen pre Tisovu ľudácku republiku, ale aj pre komunistický režim. Zomrel v ústraní v roku 1988.

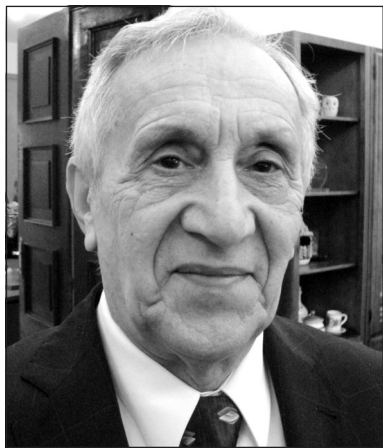
Martin JURČO, foto: archív MsÚ Trnava

Na pár slov s novými nositeľmi ocenení mesta

Trnavská verejnosť si už zvykla, že v prvý marcový víkend mesto pravidelne udeľuje ocenenia. Po rokoch kryštalizácie stúpla prestíž samotnej myšlienky uctiť si významné osobnosti mesta, zaiste aj preto, že mestská samospráva ocenenia starostlivo vyberá a z tejto výnimočnej udalosti sa vytrátila masovosť. Významnú úlohu má aj to, že sa zdôrazňuje úloha občanov mesta pri výbere ocenených osobností. A tak si na slávnostnom mestskom zastupiteľstve z rúk primátora mesta prevzalo za rok 2011 cenu vo svojej kategórii šesť osobností a dve ceny boli udelené in memoriam.

Ako sme už informovali v marcovom vydaní Noviniek z radnice, Čestné občianstvo in memoriam bolo udelené Víťovi Mrvovi za zásluhy o rozvoj športu, Cena mesta Trnava bola udelená Jaroslavovi Čambalíkovi za celoživotný prínos v oblasti liečebnej rehabilitácie, Márii Sadloňovej za dlhoročnú pedagogickú činnosť a aktívne pôsobenie na občianskych obradoch mesta, Ivanovi Stredánskemu za celoživotnú prácu v oblasti neonatológie. Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu Mesta Trnava odovzdali Anne Belkovej za úspešnú reprezentáciu mesta v ženskom futbale,

Mariánovi Mrvovi za reprezentáciu mesta Trnavy v oblasti kultúry, Jozefovi Svátkovi za dlhodobú športovú a trénerskú činnosť a zisk titulu majstra sveta v juče veteránov a Eve Kostolányiovej in memoriam za reprezentáciu mesta Trnavy a vklad do rozvoja slovenskej populárnej hudby.

Doktor medicíny a dlhoročný krajský odborník pre fyzioterapiu, balneológiu a liečebnú rehabilitáciu **Jaroslav Čambalík** (nar. 25. júla 1934 v Trnave) sa celoživotne venuje problematike rehabilitácie a športu. S humorom si stanovuje svoju diagnózu sám. „Som rodený Trnavčan, čo je nevyliečiteľná choroba. Ja nevynechám žiadnu športovú, kultúrnu a spoločenskú príležitosť a som rád, keď o Trnave počujem aj vo svete. Vyrastal som na Tulipáne a potom som chodil do trnavského gymnázia do centra mesta, v trnavskom Mariane som ako dieťa zažil mikulášske večierky,“ hovorí Jaroslav Čambalík. Ako odborník v spomínanej oblasti vybudoval sieť rehabilitačných zariadení, vychoval niekoľko generácií fyzioterapeutických a rehabilitačných

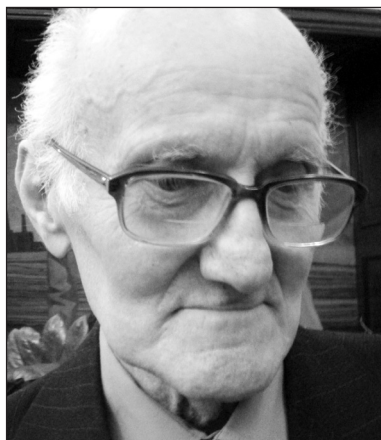
pracovníkov. Po skončení vysokoškolského štúdia nastúpil ako sekundárny lekár do svojho prvého zamestnania na interné oddelenie vtedajšieho Krajského ústavu národného zdravia v Trnave. „V našom trnavskom Krajskom ústave národného zdravia bolo rehabilitačné oddelenie spojené s telovýchovným lekárstvom. Dlhodobo bola požiadavka, aby sa tieto dve oddelenia a profesie osamostatnili. Pretože som bol aktívny športovec a muž pohybu, riaditeľstvo povolilo, aby som toto rehabilitačné oddelenie viedol. Po čase sme sa rozrástli na slušnú úroveň,“ spomína po rokoch Jaroslav Čambalík. Súbežne od sedemdesiatych rokov pôsobil ako okresný a od roku 1997 doteraz ako krajský odborník pre fyzioterapiu, balneológiu a liečebnú rehabilitáciu v Trnavskom kraji. Zároveň je aktívny aj pedagogicky a 34 rokov pôsobí ako externý pedagóg denného i nadstavbového štúdia na Strednej zdravotníckej škole v Trnave. Liečebnú rehabilitáciu považuje za príklad toho, keď sa medicíne dajú robiť zázraky aj bez radikálnej intervencie. „Verte, že ľudský organizmus je múdrejší ako všetci lekári a poradí si najlepšie. Jednoducho tu je výhoda, že liečime bez toho, aby sme poškodili organizmus medikamentmi – my liečime energeticky. Mnohokrát sme sa čudovali, ako niektoré rehabilitačné prístupy zaberajú. V minulosti sme využívali najmä masáže, potom boli niektoré druhy fyzioterapie a v podstate to bolo všetko. Dnes je rehabilitácia klinický multidisciplinárny odbor, ktorý využíva výsledky viacerých odborov,“ hovorí Jaroslav Čambalík a s úsmevom krúti hlavou nad predpokladaným číslom pacientov, ktorým za celú kariéru pomohol rehabilitáciou od bolestí či nehybnosti. „Ja už túto disciplínu robím 53 rokov, viete si predstaviť, koľko je to generácií? Len keby sme spočítali tých, ktorí mali nejakú chybu pri narodení, tých je isto niekoľko stoviek a dnes sú už dávno dospelí. Nie vždy sa dá pomôcť, a tak našou úlohou je aspoň zlepšiť život. Dnes sú oveľa vyššie medicínske nároky na rehabilitáciu. Dnes predovšetkým existuje tzv. hypomobilný syndróm. Málo sa hýbeme, stále sedíme, a to nie je dobre. Tým sa zhoršuje pohybový aparát, ohrození sú najmä tí, čo sedia stále za počítačom, to je horšie ako keby robili v bani,“ zdôrazňuje Jaroslav Čambalík a dodáva, že nemožno podceňovať ani obyčajnú chôdzu.

Mária Sadloňová (nar. 12. septembra 1938 v Modranke), pracuje ako učiteľka od roku 1957. To, že sa ňou stane, vedela oveľa skôr ako pred 55-timi rokmi. Keď sme sa hrávali na školu, ja ako 5-ročná som bola učiteľka a moji žiaci mali 10 rokov. Mne sa ten sen splnil, keď som v Trnave v roku 1957 zmaturovala na Pedagogickej škole pre vzdelávanie učiteľov národných škôl. Učila som do minulého roka. Bolo to celých 54 rokov," povedala Mária Sadloňová po odovzdávaní mestského ocenenia. Významný vklad do jej životnej filozofie vložilo rodinné prostredie v Modranke. „Pochádzam z robotníckej rodiny, môj otec bol veľký divadelník, mama herečka, otec režisér. Otec hrával na harmonike a mama spievala. Ešte donedávna u nás existovali súbory, Modranka mala dávnu tradíciu ochotníckeho divadla. V škole som recitovala, neskôr hrala aj ochotnícke divadlo a bolo mi preto prirodzené, že som chcela šíriť jazyk, predovšetkým spisovnú slovenčinu. Učitelia ma vyberali zväčša práve na recitovanie a drobné scény. náš slovenčinár, pán profesor Šronk mi inak ako Marína nepovedal, lebo som často recitovala Marínu. Neskôr som ako učiteľka mala krúžok malých javiskových foriem, deťom treba aj ukázať, ako členiť text, pracovať s hlasom. Bol priestor na prácu so slovenčinou.“

Žiaci pod jej vedením v krúžku malých javiskových foriem celé roky pripravovali recitačné pásma. A tak objavovala recitačné a tanečné talenty. Plných tridsať rokov je aj neoddeliteľnou súčasťou občianskych obradov v našom meste. Čistou slovenčinou víta deti a rodičov pri uvítaniach do života a sobášoch, pôsobí aj ako obradníčka pri občianskych pohreboch. Je moderátorkou a recitátorkou na spomienkových stretnutiach, ktoré organizuje mestská samospráva. Trnavu reprezentovala aj na krajskej súťaži Vansovej Lomničky.

A ako vníma obrady zborov pre občianske záležitosti a ich zákulisie? „Keď vítam svadobčanov, celá chodba na radnici spozornie, a veľmi ma teší, keď ich uvítam a zozadu sa neraz ozve – aj my sme tu, vaši žiaci... Často recitujem pri výročí oslobodenia, výročí narodenia Milana Rastislava Štefánika pri jeho trnavskej soche a ďalších podujatiach. Rada recitujem napríklad Jána Smreka, alebo dnes zatracovaného básnika Pavla Koyša, ktorý písal krásnu lúboštnú poéziu,“ hovorí s úsmevom Mária Sadloňová.

S menom **Ivana Stredánskeho** (nar. 21. apríla 1936 v Hronských Kláčanoch) sa celoživotne spája neonatológia, čiže medicínska disciplína v oblasti starostlivosti o novorodencov nedonosených, donosených a novorodencov s vrodenými vývojovými chybami. Na začiatku lekárskej kariéry ešte ani on sám presne nevedel, akou cestou sa ubrať. „Neonatológia prišla viac-menej náhodou. Bol som robiť pohovor, a bol som spokojný sám so sebou, čo bývam málokedy. Predseda komisie mi hovorí, že budem prijatý, keď pôjdem na pediatriu. Súhlasil som, pretože som plánoval, že neskôr prestúpim

sám so sebou, čo bývam málokedy. Predseda komisie mi hovorí, že budem prijatý, keď pôjdem na pediatriu. Súhlasil som, pretože som plánoval, že neskôr prestúpim

na svoju obľúbenú chirurgiu. Pediatria sa mi však natoľko zapáčila, že som pri tom zostal," spomína Ivan Stredánsky.

Dlhoročný primár novorodeneckého oddelenia začal začiatkom osemdesiatych rokov minulého storočia písať novú etapu v histórii starostlivosti o novorodencov v trnavskej nemocnici. Po jeho nástupe do funkcie primára získalo toto oddelenie popredné miesto na Slovensku. Pripravoval pôdu na vybudovanie jednotky intenzívnej starostlivosti pre novorodencov, ktorá na oddelení chýbala. Ako prvá v Západo-slovenskom kraji začala v trnavskej nemocnici fungovať ambulancia pre rizikových novorodencov, ktorú Ivan Stredánsky aj dlhodobo viedol. „Pediatria je krásna, ale aj neúprosná, najmä, keď pacient, napriek vášmu úsiliu, zle skončí. Keď som začínal, trnavské novorodenecké oddelenie sa len budovalo. Dovtedy bolo špeciálne oddelenie len v Banskej Bystrici, Košiciach a v Bratislave. Mal som nejaké teoretické vedomosti, no prax som nemal, niečo som sa počas dvoch mesiacov naučil v Banskej Bystrici. Vďaka spolupracovníckam som urobil veľa, pretože boli nielen odborne podkuté, ale mali najmä entuziazmus," spomenul si Ivan Stredánsky pri príležitosti udelenia ocenenia aj na svojich kolegov a ostatných zdravotníckych pracovníkov, pretože vie, že medicínsky úspech je aj úspechom kolektívu lekárov a zdravotných sestier. Kolegovia obdivovali jeho mimoriadny vzťah k deťom a ľudskú komunikáciu s rodičmi.

A ako si postupne zvykal na Trnavu a život v našom meste? „Od druhého roka som žil v Bratislave a keď som z Bratislavy odchádzal, bolo mi to ľúto. Postupne som si zvykol, a teraz je to naopak. Keď prídem do Bratislavy, som rád, že môžem odtiaľ odísť do Trnavy. Zvykol som si totiž práve tu – mám tu známych, priateľov a cítim sa tu dobre," dodáva Ivan Stredánsky.

Jozef Svátek (nar. 17. februára 1961 v Trenčíne) patrí k významným postavám slovenského športu. Jeho doménou je džudo, ktorému sa venuje od svojich desiatich rokov. „Nepamätám si, že by ma niekedy tento šport ne bavil. Začiatky boli v porovnaní s dneškom fažké, podmienky amatérske, ale dávali sme do toho srdce. „Ako malí chlapi sme odjakživa športovali, športovalo sa všade – hádzaná, vybíjaná, futbal, a tak ďalej, no džudo bolo v šesťdesiatych rokoch niečím novým. Pre nás s kamarátom bolo exotické a zaujímavé. Tak sme sa

prihlásili na džudo a ja som zostal pri ňom dodnes. Vždy sme chceli v Trnave zorganizovať veľkú súťaž, podarilo sa nám to v roku 1995. Vtedy sme dostali možnosť pripraviť tu majstrovstvá Európy. Boli tu amatérske podmienky, no podarilo sa to skutočne na veľmi dobrej úrovni. Treba chcieť, mať dobrý kolektív a trénerov, a materiálne veci, dobrú telocvičňu a žinenky. Ostatné je len na úsilí a vzťahu k športu," hovorí o svojich trénerských a organizačných aktivitách Jozef Svátek

Dlhé roky je hlavným trénerom JUDO Klubu Asociácie športových klubov Slávia. Okrem trénerskej činnosti stále i zápasí. Na Majstrovstvách sveta 2011 vo Frankfurt nad Mohanom získal vo váhovej kategórii do 100 kg zlatú medailu a s ňou i titul majster sveta. „Konkurencia v džude je silná. Džudo však má tu výhodu, že je to olympijský šport. Po atletike má na olympiáde najväčšie zastúpenie, a v ňom sme my na druhom mieste. U nás nie je džudo tak docenované, pretože sa kladie dôraz na populárne športy. Nemožno povedať, že by neboli zaujímavé, ale v džude dosa-

hujeme významnejšie úspechy. Máme medailistu z olympiády, majstrovstiev sveta, majstrovstiev Európy. Sú to na naše podmienky a krajinu obrovské úspechy. Okrem toho, trnavskí džudisti patria k slovenskej špičke. Máme dokonca najlepších mládežníkov v rámci ženskej, mládežníckej a seniorskej kategórie. Preto tu máme aj centrum olympijskej prípravy," hovorí Jozef Svátek o úspešnosti slovenského džuda a džuda v našom meste. V roku 2010 na Majstrovstvách sveta v Bruseli získal striebornú medailu, je bývalým reprezentačným trénerom Slovenskej republiky, spoluzakladateľom Športového gymnázia v Trnave a zakladateľom spomínaného Centra olympijskej prípravy v džude na športovom gymnáziu.

Text a foto: Martin JURČO

Pozn. red.: Profil Evy Kostolányiovej a rozhovor s Mariánom Mrvom sme už zverejnili na stránkach Noviniek z radnice. Vítovi Mrvovi je venovaný nasledujúci článok Eda Krištofoviča.

Zostalo oveľa viac, než len spomienka

Tradičnou súčasťou športového života Trnavy v závere každého roka býva futbalový Memoriál Víta Mrvu v Mestskej športovej hale. Pravidelne od roku 1993, kedy jeho históriu otvorili svojim turnajovým víťazstvom futbalisti Spartaka Trnava, sa tento turnaj najmä zásluhou členov rodiny koná ako pocta človeku, ktorý sa svojou obetavosťou a zanietenosťou spolu s Jánom Krištofíkom zaslúžil, že trnavský Rybník je neprehliadnutelným športovým areálom.

Vít Mrva (19. 9.1922, Voderady) sa totiž ozaj pričínil o to, že priestory trnavského Rybníka sa postupne zmenili z mestského smetiska na kultivovaný športový priestor s modernou halou, telocvičňou, trávnatými futbalovými ihriskami, tenisovými dvorcami, atletickým štadiónom. Ako dlhoročný poslanec mestského zastupiteľstva za oblasť Kopánky a priľahlej časti Rybníka si od konca sedemdesiatych rokov uvedomoval, že tieto miesta potrebujú v dobrom slova zmysle scivilizovanie, že najlepšie je, ako mládež, tak aj dospelých podchytiť športom. Dnes už asi ťažko mysliteľným spôsobom, dobrovoľnými brigádami, sa začali najprv okrajové časti smetiska pretvárať na futbalové „plácky“, potom na regulárne športové plochy. Kolega v zanietenosti „Muco“ Krištofík začal so slávistami budovať športovú halu, on s brigádnikmi okolité športoviská, ku ktorým pribudla aj telocvičňa. Dnes nesie pamätnú tabuľu s textom: „O výstavbu tohto objektu sa pričínil Vít Mrva“.

Čo však bolo hádam najväčšou jeho zásluhou, pritiahol najmä sídliskových ľudí z „čeesemky“ k športu. Začal s mládežníckym futbalom. Pravidelnými súťažami neregistrovaných detských kolektívov. Na hodený háčik sa chytili rodičia i susedia. Aj dospelí začali pravidelne hrať, opäť v súťaži pre neregistrovaných. Aby malo ich súperenie aj primeraný „cveng“, dostala ich súťaž takmer európske pomenovanie interliga. Vtedy to bol troška prozápadný názov, ale prešiel. A tak sa futbalové kluby vyspelej Európy presťahovali do Trnavy, na Rybník. Názvami, no neraz aj zanietenosťou aktérov. Súťaže sa stali súčasťou futbalového života mesta, ba z jeho iniciatívy vznikol aj regulérny futbalový klub Slávia Trnava, hrajúci v okresných súťažiach. Čo mohlo byť lepšie, ako dať ľuďom zmysluplnú náplň voľného času, pritiahnúť mládež k športovaniu, k nájdeniu zmyslu pre fair play?

Žiaľ, smrť si ho našla pri ešte rozrobenom 16. 9. 1989, našťastie, práca pokračovala i pokračuje ďalej. Aj futbalový memoriál, v ktorom pravidelne účinkujú rodáci, známi i priatelia z Voderád, Hrnčiaroviec, Bieleho Kostola, Ružindola, Slávie Trnava i rodinného Výberu Pavla Mrvu, je trvalým holdom jeho obetavej a neúnavnej organizátorskej práci. Pri príležitosti nedeľnej deväťdesiatky mu na slávnostnom zasadnutí mestského zastupiteľstva 4. marca 2012 bolo udelené in memoriam čestné občianstvo mesta Trnavy.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy apríl 2012

1. 4. 1877 – V Trnave sa narodil učiteľ, publicista a redaktor Hasičských listov BELO VOLDÁN, organizátor protipožiarnej ochrany a veliteľ Slovenskej hasičskej jednoty v Trnave (135. výročie).

2. 4. 1982 – V Trnave umrel redaktor a prekladateľ VILIAM KOVÁR (30. výročie).

2. 4. 1992 – V Trnave umrel herec a režisér EMIL ADAMÍK, člen Krajového divadla i Divadla pre deti a mládež v Trnave (20. výročie).

3. 4. 1567 – V Trnave vypukol veľký požiar, pri ktorom zhorelo asi 150 domov, medzi nimi aj budova prvého jezuitského kolégia (445. výročie).

3. 4. 1927 – V Trnave sa narodil hudobný skladateľ a muzikológ LADISLAV BURLAS, zakladateľ slovenskej hudobnej historiografie (85. narodeniny).

3. 4. 1947 – V Hlohovci sa narodil futbalista a majster športu LADISLAV KUNA, hráč Špartaka Trnava a 5-násobný majster Československa (65. výročie).

7. 4. 1852 – V Trnave vyšlo prvé číslo Hurbanových Slovenských pohľadov po presídlení redakcie zo Skalice (160. výročie).

8. 4. 1582 – V Galante sa narodil uhorský palatín a gróf MIKULÁŠ ESTERHÁZY, ktorý významne podporil založenie Trnavskej univerzity a dal postaviť Univerzitný kostol (430. výročie).

9. 4. 1897 – V Bánovciach nad Bebravou sa narodil lekár ALOJZ PECHÁŇ, riaditeľ a hlavný lekár krajinskej nemocnice v Trnave, kde aj umrel (115. výročie).

9. 4. 1907 – V Šumiaci sa narodil lekár, vynálezca a konštruktér rozličných operačných nástrojov a pomôcok JÚLIUS GOLDA, ktorý pôsobil v Trnave, kde aj umrel (105. výročie).

10. 4. 1997 – V Trnave sa začali práce na obnove kopyly Mestskej veže (15. výročie).

10. 4. 2011 – V Bratislave umrel spisovateľ, prekladateľ, publicista a kňaz RAJ-

MUND ONDRUŠ, redaktor Vatikánskeho rozhlasu a pracovník vydavateľstva Dobrá kniha v Kanade, ktorý študoval a pôsobil v Trnave, kde je aj pochovaný (1. výročie).

11. 4. 1997 – Začalo sa vysielanie Mestskej televízie Trnava (15. výročie).

12. 4. 1882 – V Šoproni umrel trnavský rodák EDUARD MOLLER, literárny historik, publicista a stredoškolský profesor (130. výročie).

16. 4. 2007 – V novej budove Gymnázia Jána Hollého na sídlisku Na Hlinách v Trnave slávnostne odhalili bronzovú bustu básnika JÁNA HOLLÉHO (5. výročie).

18. 4. 1972 – V Bratislave umrel historik, múzejník, archivár a publicista OVIDIUS FAUST, ktorý v rokoch 1953 – 70 pôsobil v Západoslovenskom múzeu v Trnave (40. výročie).

22. 4. 1977 – V Trnave umrel hudobný skladateľ, hudobník, pedagóg a psychotronic JÁN LEHOTAY, profesor gymnázia, Učiteľského ústavu a neskôr PdFUK v Trnave (35. výročie).

26. 4. 2002 – V Bratislave umrel dirigent a zakladateľ viacerých speváckych zborov JOZEF POTOČÁR, ktorý pôsobil aj na PdFUK v Trnave (10. výročie).

27. 4. 1642 – Cisár FERDINAND III. prijal vo Viedni na audiencii delegáciu zástupcov mesta Trnavy (370. výročie).

27. 4. 1822 – V Rakovej sa narodil dramatik, spisovateľ, novinár, kňaz a politik JÁN PALÁRIK, ktorý študoval na seminári v Trnave, kde jeho meno nesie divadlo (190. výročie).

28. 4. 1772 – V Trnave umrel kancelár Trnavskej univerzity, ostrihomský kanonik a literárny pracovník LADISLAV BÁNYAI (240. výročie).

30. 4. 1952 – V Trnave vznikla Okresná ľudová knižnica, ktorá prevzala všetky fondy bývalej Verejnej knižnice mesta Trnavy (60. výročie).

Zápas o obnovenie Trnavskej univerzity I. časť

Príspevok venovaný 20. výročiu obnovenia Trnavskej univerzity

Dalo by sa povedať, že myšlienka mať v Trnave vysokú školu pretrvávala v tomto prostredí nepretržite niekoľko desaťročí. Tieto snahy boli živé najmä v mesačníku Kultúra a život Trnavy, ktorý tu vychádzal v rokoch 1970 – 1991. Spoločenským šokom sa stala ale udalosť, ktorá pobúrila verejnosť: prijaté rozhodnutie zrušiť v Trnave Pedagogickú fakultu UK a presídliť ju do Bratislavy. Stalo sa to presne v roku 1985, kedy sa pripomínalo 350. výročie založenia chýrnej Trnavskej univerzity (1635 – 1777).

Vtedy sa rozšíril všeobecný názor, že zopár ľudí „predalo“ fakultu za protihodnotu získania osobných výhod. Prozreteľnosť však zrodila dve udalosti, dalo by sa povedať, dva záchranné pásy poskytujúce nádej obnoviť v Trnave vysokoškolské prostredie.

Aj z iniciatívy Slovenskej akadémie vied sa v novembri 1985 konala v Trnave významná vedecká konferencia, na ktorej odznelo 20 odborných referátov popredných slovenských a českých historikov zvyrazňujúcich pozitívne pôsobenie historickej univerzity v našich dejinách. Takmer pendantom tohto podujatia bolo otvorenie medzinárodnej výstavy Trnavská univerzita 1635 – 1777, ktorú pripravilo Západoslávské múzeum v Trnave, so symbolickým dátumom otvorenia 13. novembra 1985 – čo bol presný dátum, kedy pred 350. rokmi bolo slávnostné otvorenie historickej Trnavskej univerzity. Pre zaujímavosť možno spomenúť, že vtedajšie kontakty tvorcov scenára výstavy (Dr. Peter Horváth – Dr. Klára Mészárosová) s inštitúciami v Budapešti zabezpečil rektor Univerzity Komenského v Bratislave prof. Ladislav Melioris. Na výstave boli okrem iného zapožičané z Budapešti a s ostrahou zabezpečené a vystavené aj autentické vzácne insígnie historickej univerzity zo 17. storočia a 18. stor. Dominujúcim exponátom výstavy – a prvý raz na našom území aj vystavené – bolo faksimile zakladajúcej listiny Trnavskej univerzity vydané kardinálom Petrom Pázmaňom z 12. mája 1635. Obe podujatia mali širší spoločenský ohlas. Referáty z konferencie vyšli v samostatnom zborníku Trnavská univerzita v slovenských dejinách (SAV 1987), (zostavovateľ Viliam Čičaj a komplexné pramene k dejinám Trnavskej univerzity zverejnil Jozef Šimončíč). Za pozornosť stojí, že sa v zborníku vydanom z referátov z tejto konferencie písala Trnavská univerzita ešte s malým „t“ – hoci šlo o oficiálny názov univerzity Universitas Tyrnaviensis. Ideológia však bola mocnejšia!

Pozitívne ohlasy na medzinárodnú výstavu preleteli významnejšími domácimi a zahraničnými médiami. V tomto období boli vydané aj dve dnes už zberateľsky vzácne medaily vytvorené na počesť výročia univerzity, jedna z dielne francúzsko-slovenského sochára a medailéra Williama Schifferra a druhá od sochára a medailéra Ladislava Snopka. Tieto podujatia aktivizovali možnosti dostať do Trnavy vysokú školu. Istým pozoruhodným momentom bola aj správa, na ktorú neskôr upozornil prof. Félix Litva, SJ, a ktorú zverejnil známy vatikánsky Osservatore Romano s akcentom, že v Budapešti sa pripravuje premenovanie univerzity na Univerzitu Petra Pázmaňa, s istým zámerom zatieniť význam obdobia pôsobenia historickej Trnavskej univerzity.

Myšlienka konkrétneho znovuoobnovenia a zriadenia univerzity v Trnave zaznela prvý raz na mítingoch v novembrových dňoch 1989. Ako spomína líder týchto udalostí Vladimír Oktavec, jedným z prvých podnetov na obnovu demokracie v meste bola aj téza prinávratenia univerzitných tradícií. Sformovaný návrh predložil Július Kováč a nezávisle svojim vystúpením umocnil na novembrovom mítingu 1989 aj PhDr. Jozef Šimončíč. Na jednom z prvých novembrových mítingov vystúpil aj Július

Brocka, neskorší líder KDH, kde navrhol, aby práve skolaudovanú budovu okresného výboru komunistickej strany na Halenárskej ulici odovzdali vysokej škole, aby „...slúžila užitočnejšiemu účelu, ako bol pôvodný zámer...“ Neskôr sa tak stalo, ale osud tejto budovy nebol priaznivý pre myšlienku samostatnej univerzity. V novembri 1989 bola ukončená a skolaudovaná novostavba budovy Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska (OV KSS) na Halenárskej ulici. V tej dobe sa budovy komunistickej strany stavali systémom cyklického financovania. Existoval istý balík peňazí a z toho sa postavila budova. Po ukončení stavby štát budovu odkúpil a obratom ju dal do užívania strane. A tento cyklus sa opakoval. Lenže v čase ukončenia trnavskej budovy OV KSS pod vplyvom vývoja situácie na sklonku roka 1989 už štát nestihol túto budovu odkúpiť, a preto sa trnavskí komunisti rozhodli, že sa jej rýchlo zbavia. Usporiadali verejnú anketu, aby sa občania vyjadrili, na aký účel by táto budova mala slúžiť.

Na jar roku 1990 sa do vedenia mesta dostal Ing. Imrich Borbély ako prvý revolučný primátor. Po rokovaní s predstaviteľmi OV KSS ponúklo mesto na výmenu za túto budovu akúkoľvek náležitú náhradu. Mesto im dalo napokon menšiu budovu na Sladovnickej ulici. Istý čas sa uvažovalo, že budova novostavby OV KSS bude využitá aj ako úrad samosprávy mesta. Pretože v tom čase ešte nedozrela myšlienka prinavrátiť Trnave univerzitu – a teda ani nebola na programe dňa – po rokovaní s ministerstvom školstva aj na základe pokynov centrálnej VPN v Bratislave bolo rozhodnuté, že tento objekt dostane SVŠT a jej Materiálovo-technologická fakulta ako prejav uznania za angažovanosť študentov v novembrových udalostiach 1989. No po ďalších rokovaníach a nasledujúcom procese formovania myšlienky zriadenia vlastnej Trnavskej univerzity nastali problémy s jej umiestnením. Pôvodne sa navrhovalo dočasne umiestniť univerzitu do budovy bývalej lekárskej fakulty Trnavskej univerzity (dnes Pázmáneum). No okolnosti rozhodli o voľbe iného riešenia.

Politický i spoločenský vývoj urýchlil beh udalostí. Začala sa oficiálne presadzovať aj základná požiadavka revolučných udalostí ako jeden z dominujúcich programov – premeniť Trnavu na univerzitné mesto. I napriek skutočnosti, že obnovenie univerzity bolo pôvodne spoločným záujmom formujúcich sa politických síl VPN, neskôr HZDS, KDH a SNS, už od samotného začiatku sa prejavili minimálne dve rôzne koncepcie a predstavy o jej zameraní. Aktivitu v tomto vyvíjal 5-členný prípravný výbor pod vedením v tom čase skúseného pedagóga prof. Júliusa Kováča, predsedu okresného národného výboru Arpáda Matejku, primátora mesta Ing. Imricha Borbélyho, neskôr aj metropolitu Jána Sokola a podnikateľa Karola Kabáta. Pod vplyvom vývoja politických pomerov sa pôvodné predstavy začali rozchádzať. Jedným z dôvodov bola skutočnosť, že sa postupne objavilo aj niekoľko pedagógov a „odborných poradcov“, ktorí sa snažili presadiť svoje predstavy pri formovaní zásad osnovania univerzity a, samozrejme, aj svojho perspektívneho pôsobenia na nej. Neoficiálne sa tieto personálne i odborné otázky konzultovali v úzkych kruhoch (J. Šimončíč, Š. Kopečký, J. Drdul, E. Marko, S. Habalová) ale aj v súkromnom byte prof. Zdenka Mocka na Hlavnej ulici v Trnave, kde sa schádzala elita osobností, ktoré mali v tom čase značný vplyv. Po novembrových udalostiach časť skúsených pedagógov najmä z bratislavských univerzít a vysokých škôl postupne strácala záruku svojho postavenia a alternatíva zriadenia nových univerzít im dávala nové príležitosti.

Ako uvádza vo svojich spomienkach predseda OÚ Arpád Matejka, časť politikov, intelektuálov i duchovných sa zišla už na sklonku 1989 na fare v Brestovanoch u farára Mariána Červeného, kde prvý raz odznela konkrétna predstava zriadenia univerzity pod názvom Univerzita Antona Bernoláka v Trnave. Nezávisle na tejto skutočnosti sa sformovalo aj koordinačné centrum kresťansko-demokratického klubu (KDK), ktorého predstaviteľ sa už 3. januára 1990 zišli na r. k. fare v Trnave u dekana Jozefa

Slamku. Jedným z programov budúcej politickej strany (KDH bolo oficiálne zriadené 17. 2. 1990 na sneme v Nitre), bola vyslovená predstava o obnovení univerzity v Trnave na základe kresťanských princípov. Oba, dalo by sa povedať, tábory spájala predstava zriadenia univerzity, ale aj spoločné problémy a reálne možnosti vytvoriť pre ňu náležité podmienky. Prvým krokom bol aj pokus predbežne rokovať s pražskými ministerstvami výstavby a ministerstvom národnej obrany o možnosti navrátenia historických univerzitných budov pre potreby budúcej univerzity a perspektívne presťahovanie vojenského archívu do Milovic.

Úvodný projekt postupu na založenie Univerzity Antona Bernoláka v Trnave a jej vnútornú štruktúru vypracoval kolektív vedený prof. Júliusom Kováčom. V tomto smere sa angažovali tak Okresný úrad v Trnave ako aj vedenie Mesta Trnavy. Podporu prejavil aj Arcibiskupský úrad a metropolita Ján Sokol. Oficiálna žiadosť odišla preto na ministerstvo školstva a osobitne do akreditačnej komisie. Trnava bola v tom čase vôbec prvým mestom na Slovensku, ktoré sa o tento post uchádzalo, a neskôr tieto ambície prejavili aj ďalšie mestá. Úlohou akreditačnej komisie bolo preskúmať takéto návrhy miest uchádzajúcich sa o zriadenie univerzity. Na prvom zasadnutí akreditačnej komisie v dňoch 14. – 16. júna 1991 v Trnave bolo prijaté uznesenie a menovaná 5-členná komisia pod vedením Ing. Karola Poláka, DrSc., ktorej úlohou bolo posúdenie opodstatnenia projektu založenia univerzity v Trnave. Akreditačná komisia si prezrela podstatnú časť historického jadra s osobitným zreteľom na prehliadku budov areálu bývalej historickej Trnavskej univerzity. Odborný výklad komisii poskytol historik Dr. Peter Horváth, v tom čase vedúci pracovník Ministerstva kultúry SR.

Pôvodný projekt univerzity v Trnave predpokladal zriadenie dvoch – troch fakúlt – fakulty humanistiky, pedagogickej fakulty a fakulty manažmentu (perspektívne aj teologickej fakulty, či fakulty ekológie, ale aj fakulty sociálno-zdravotníckej). Predovšetkým na fakulte humanistiky mal byť dôraz položený na filozofiu, psychológiu a obnovu vyučovania dovedy potláčaných jazykov – latinčiny, gréčtiny a perspektívne aj hebrejčiny. Následne na to boli vypracované expertízne posudky na zriadenie univerzity v Trnave. Odporúčanie získali iba návrhy na dve fakulty – fakulta humanistiky a pedagogická fakulta.

Významné bolo ďalšie zasadnutie akreditačnej komisie 9. 9. 1991 v Trnave za účasti piatich členov komisie, autorov odborných posudkov a prizvaného experta JUDr. Pavla Holländera. Konštatovalo sa, že Trnava je vhodným miestom na zriadenie univerzity v súlade s potrebami rozvoja malých univerzít a v nadväznosti na tradíciu pôvodnej Trnavskej univerzity (1635 – 1777). Na záver zasadnutia akreditačnej komisie v hoteli Budovateľ v Trnave predstavitelia okresu, mesta a zainteresovaných osobností dali prehlásenie, že proces zriadenia univerzity budú všestranne podporovať.

Akreditačná komisia sa zišla v Bratislave 30. 9. a 1. 10. 1991 a uznesením č. 8.4.1 odporučila ministerstvu školstva SR zriadiť univerzitu v Trnave s dvomi fakultami – pedagogickou a fakultou humanistiky (neskôr dala odporúčanie aj uvažovať o rozšírení o ekologickú fakultu so sociálno-zdravotníckou sekciou). Z prítomných štrnástich hlasovalo za univerzitu 13 členov akreditačnej komisie.

Prípravný výbor po vzájomnej diskusii vyplývajúcej z politickej klímy nakon rozhodol, že sa univerzita nebude volať Univerzita A. Bernoláka, ale Trnavská univerzita, s osobitným odkazom na tradíciu z rokov pôsobenia univerzity v tomto meste (1635 – 1777). Spoločný projekt predložili okresné a mestské orgány v Trnave, Arcibiskupský úrad a politické strany, najmä VPN, (neskôr HZDS), KDH, a s podporou SDL.

Tento projekt si osvojilo 23 poslancov a ako poslanecký návrh bol vo februári 1992 predložený na zasadnutie parlamentu. (medzi inými návrh podporili aj poslanci

J. Brocka, R. Divočoš, Ľ. Ftáčnik, J. Ľupták, P. Tatár s podporou M. Kusého a. i.) Dôležitou súčasťou bola najmä dôvodová správa s poukázaním na univerzitnú tradíciu v meste Trnave, s prihladením na preukázateľný záujem a podporu miestnych orgánov, aktivity Spolku sv. Vojtecha, existenciu divadla, múzea, knižnice a viacerých hudobných telies, historickú jezuitskú knižnicu a ekonomiku zázemia regiónu.

Pozoruhodnou udalosťou bolo mimoriadne stretnutie zainteresovaných v reštaurácii Koniareň na Bratislavskom hrade, ktoré sa uskutočnilo na podnet Františka Mikloška. Zúčastnili sa ho o. i. F. Mikloško, J. Pišút, I. Borbély, A. Hajduk a P. Zajac. Prítomní predrokovali text poslanskeho návrhu na zriadenie Trnavskej univerzity a prijali tichú dohodu, že zákon bude predložený na rokovanie SNR iba s podmienkou, že prof. Július Kováč bude vynechaný z ďalšieho procesu formovania univerzity. Dôvodom bola jeho politická minulosť a postoje z roku 1969, ktoré súviseli s následnými jeho normalizačnými aktivitami. Tesne pred zasadnutím parlamentu mimoriadnu aktivitu a lobovanie medzi poslancami vyvíjali najmä Július Brocka a Rastislav Divočoš, ktorí priam z parlamentného bufetu vyhánali poslancov, aby boli prítomní v rokovacej sále v náležitej počte. Napokon 25. marca 1992 prijala Slovenská národná rada zákon č.191/ 1992 Zb. o zriadení Trnavskej univerzity s účinnosťou od 1. júla 1992. – Zákon podpísali predseda SNR František Mikloško a predseda vlády SR Ján Čarnogurský. Vymenovaná komisia pre zriadenie: minister školstva Ján Pišút, Vladimír Ďurkovič, predseda SAV Ladislav Macho, vedec. sekretár SAV Anton Hajduk, za akreditačnú komisiu Jaroslav Smital a primátor mesta Trnavy Imrich Borbély. Komisia odporučila 6. mája 1992 ministrovi školstva, aby predložil prezidentovi ČSFR Václavovi Havlovi návrh na vymenovanie RNDr. Antona Hajduka, DrSc., na rektora tejto novej univerzity. Osoba Antona Hajduka sa dostala na scénu na základe iniciatívy Františka Mikloška, ktorý spoločne s ním pôvodne podporoval založenie obnovenia Academie istropolitany v Bratislave. Keďže tento projekt neuspel, väčšina zainteresovaných pedagógov okamžite začala podporovať projekt univerzity v Trnave.

Peter Horváth, historik

(Pokračovanie v májovom vydaní NzR)

Obyčajná povala?

Hlavný krov Baziliky sv. Mikuláša v Trnave je prvý barokový kov nielen na Slovensku, ale pravdepodobne aj na území bývalého Česko-Slovenska

Dnešný článok sa má venovať strešnej konštrukcii Hrubého kostola. Dá sa však vôbec povedať niečo pútavé o obyčajnej povale?

Výskum krovov nie je práve čistá práca. Jej základnou charakteristikou je kopa starého zaprášeného dreva, často utajeného pod hromadami nevábnych pozdravov operencov.

Každý, kto sa odhodlá venovať tejto doteraz v podstate prehliadanej problematike, musí byť nevyhnutne obrnený voči strachu z tmy a nezriedka i výšok, v zime voči mrazu a v lete voči úpeku niekoľkonásobne znásobujúcim „odér“ aj bez toho zaváňajúcich biologických pozostatkov nechcených lietajúcich obyvateľov. Komu sa podarí odfiltrovať tieto rušivé „maličkosti“, tomu sa otvorí vskutku zaujímavá paleta informácií z minulosti. Tak ako v architektúre a iných druhoch umenia,

aj v remeselných odvetviach rozlišujeme podľa typických výrazových a konštrukčných prvkov rôzne slohové obdobia. Preto je aj v krovoch možné rozoznávať stredovekú konštrukciu od renesančnej, tú od barokovej, tú od klasicistickej či ďalších mladších typov.

Záujem o historické krovy podnietil na Slovensku pred časom tím kolegov z Čiech, ktorí prebrali iniciatívu z ďalších, západnejšie situovaných krajín. Cieľom vytvorenej malej pracovnej „krováckej“ skupinky snažiacej sa o celoplošnú terénnu dokumentáciu je akési typologické vyhodnotenie slovenského materiálu, a zároveň tiež podnietenie záujmu o túto špecifickú súčasť pamiatkového fondu aj v okruhu odbornej verejnosti. Pozornosti, samozrejme, neunikol ani tak významný objekt, akým je trnavský Hrubý kostol (Bazilika sv. Mikuláša). Informácie o jeho vežiach, alebo, lepšie povedané, o unikátnych strechách jeho veží, priniesli v minulosti Novinky už v niekoľkých článkoch. Tentokrát sa chcem podeliť o najnovšie poznatky o krove nad hlavnou loďou a svätyňou.

Na prvý pohľad sa zdá, že ide o krov predstavujúci barokovú konštrukciu charakteristickú ležatými stolicami, aká sa pomerne bežne vyskytuje v Trnave i v okruhu celého juhozápadného Slovenska. Avšak prítomnosť niekoľkých konštrukčných prvkov a detailov nás vyviedla z tohto prvoplánového zaradenia. Spôsob stabilizácie priečných väzieb pomocou tzv. pätných vzpier, alebo pozdĺžne stuženie konštrukcie rámmami s tzv. andrejskými krížami, ale tiež tesárske značky v podobe arabských číslíc písaných rudkou, sú princípy, ktoré vychádzajú zo starších, či už gotických alebo renesančných konštrukcií, a už vyspelé barokové krovy ich nevyužívajú. Bolo teda jasné, že v prípade nášho krovu ide o akýsi prototyp ranej barokovej konštrukcie.

Pri snahe krov aspoň rámcovo časovo zaradiť sme (tak ako pred časom v prípade zastrešenia veží) na našom území narazili na nedostatok porovnávacieho materiálu. Obdobná konštrukcia je dokumentovaná zatiaľ len v Kostole sv. Kataríny v Banskej Štiavnici (dendrochronologicky je datovaná do roku 1655), preto sme museli nazrieť do okruhu blízkych susedov. Na území Čiech a Moravy je podobných konštrukčných schém známych viacero, dendrochronologicky sú zadatované v rozmedzí obdobia pred polovicou 17. storočia až do začiatku 18. storočia. Analogicky sme teda predpokladali, že i popisovaný trnavský krov spadá do obdobia 17. storočia, snáď ešte bližšie k jeho polovici. O poriadne prekvapenie sa však postarali dve nečakané zistenia. Jedným bol výsledok dendrochronologického výskumu, ktorý určil zofatie dreva použitého nad hlavnou loďou na roky 1602/1603 a nad svätyňou na roky 1620/1621 (mladšia dodatočne vložená vešadlová konštrukcia datovaná nebola). Druhým zistením bol nález datovania 1605(6?) napísaného na jednom z trámov konštrukcie nad hlavnou loďou. Tieto informácie stavajú hlavný krov trnavského farského kostola do pozície prvého slovenského barokového krovu, a dokonca zrejme i prvého v rámci bývalého Československa.

V súvislosti s týmto zistením mi však nedá nespomenúť, že potenciálnym adeptom na ďalší možný unikát (i keď unikát z iného uhla pohľadu) je krov Katedrály sv. Jána Krstiteľa, ktorá je vlastne na Slovensku prvou stavbou v tej dobe nastupujúceho nového barokového slohu.

Na záver mi neostáva iné, len konštatovať, že tento náš Hrubý kostol je ako zabudnutá čarovná skrinka. Z toho čo z nej vyskakuje, nevychádzame z údivu. Už sa teším na ďalšie čary-máry!

(Podrobný článok o krovoch Baziliky sv. Mikuláša bude publikovaný v zborníku seminára Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja č. 15, ktorý bude distribuovaný koncom tohto roka počas ďalšieho ročníka pamiatkarského seminára.)

Daniela ZACHAROVÁ,
Krajský pamiatkový úrad Trnava

Šibi – ribi, masné ryby...

alebo veľkonočné tradície na okolí Trnavy

Vfbové prútky, voda, vajíčka – tri hlavné magické prostriedky používané v predkresťanskom období počas sviatkov víťania jari mali zabezpečiť ľuďom, zvieratám i rastlinám prosperitu, zdravie a plodnosť. Neskôr si ich v mierne pozmenenej forme osvojilo i kresťanstvo a dodnes predstavujú jedny zo symbolov veľkonočných sviatkov a prebúdzajúceho sa života. Pre kresťanov veľkonočné sviatky znamenajú najdôležitejšiu časť cirkevného roka zasvätenú pamiatke na utrpenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. V ľudovej kultúre je to zároveň obdobie začiatku roľníckeho roka spojeného s víťaním jari. Podľa ľudovej viery bola príroda do veľkonočných sviatkov „zamknutá“, potom sa „otvárala“, „odomykala“, začínali pučať prvé rastliny. Prichádzala jar.

Veľkonočný týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, počas ktorej ešte v prvej polovici 20. storočia v každej dedine na okolí Trnavy chodili od domu k domu skupinky dievčat s „letečkom“, „májom“ – zelenou halúzkou ozdobenou stužkami, vyfúknutými vajíčkami a slamenými či papierovými reťazami. Spevom ohlasovali príchod jari. Keď prišli do dvora, domácim spievali: „Kvetná nedela, des klúč podela?

Ja som ho dala svätému Juru, / svatý Jur volá, zem sa otvára, / všelijaké kvící, až sa hora svící, ruža fiala.“ / „Budzte tu babički veselé, / už vám to letečko neseme. / Sedzí pani v okne, sukénka jej mokne, / prinde k nej kapitán, hlavenu jej odtne. / Ide Peter z Ríma, nese flašu vína, / háj, háj, zelení máj.“

Gazdina si z „letečka“ kúsok odobrala a za odmenu dievčatám do košíčkov dala sladkosti, drobné mince a vajíčka, ktoré potom zdobili pre šibačov. Tento zvyk vo viacerých obciach pretrváva do súčasnosti, napríklad v Boleráze, Dolných Lovčiacich, Hornom Dubovom, Hrnčiarovciach nad Parnou, Zelenči, Kátlovciach či Sucheji nad Parnou.

V kostole sa v tento deň dodnes svätia rozkvitnuté vfbové konáriky – bahniatka, „jabrátka“, „jarabátka“, ktoré si ľudia odniesli domov, založili za hradu, sväté obrazy, či vložili do vázy. Posvätené bahniatka mali chrániť dom pred bleskom. V Sucheji nad Parnou mal každý člen rodiny zjesť po jednom kvete z posvätenej vetvičky, aby ho celý rok nebolieval žalúdok.

Na Zelený štvrtok sa varili jedlá z listov zelených rastlín, ktoré mali konzumentom zabezpečiť silu a zdravie. Najčastejšie to boli prívarky zo špenátu, šťaveľu, ale i púpavy a mladej žihľavy. Veľmi obľúbeným a zdravým jedlom bol kalkýš – zmes múky a šťavy z prelisovaných klíčiach obilných zŕn upečená na „pekárni“ v peci. Pripravovali sa i fazuľové a šošovicové prívarky, makové slíže. Tieto mali zaistiť bohatú úrodu. V tento deň sa po omši „zaviazali“ zvony, vravievalo sa, že „uleceli do Ríma“. Robilo sa tak na pamiatku Kristovho umučenia. Odvtedy až do obradu Vzkriesenia na Bielu sobotu zvykli po dedine chodiť chlapi s malými ručnými rapkáčmi, alebo rapkáčmi v podobe tragača. V predkresťanskom období zvukom rapkáča vyhánali z chotára zlé sily. V čase kresťanstva nahradzovali „zaviazané“ zvony – ohlasovali poludnie a večer, zvolávali veriacich do kostola. V kostoloch mali na tento účel i veľký drevený rapkáč, ktorý mohol mať podobu menšej skrinky, alebo mal veľkú rámovú konštrukciu. Zvyk zvolávať veriacich do kostola týmto spôsobom už v mnohých obciach zanikol. Avšak v niektorých ešte stále pretrváva, napríklad v Malženiach, Opojí, Kátlovciach či Súrovciach. Malé ručné rapkáče sa v súčasnosti používajú predovšetkým namiesto zvončekov počas obradov v kostoloch. Od polnoci do jednej hodiny ráno sa veriaci chodili modliť ku krížom. Bola to spomienka na pobyt Ježiša v Getsemanskej záhrade.

Veľký piatok je dňom najväčšieho cirkevného pôstu v roku. Jedlo sa len raz za deň. Pripravovala sa fazuľová polievka, makové slíže, najčastejšie však ryby s kúskom chleba, alebo len samotný chlieb. Skoro ráno, ešte pred svitaním, sa chodili ľudia umývať k potoku či k rieke. V predkresťanskom období sa verilo, že voda v tomto období má ozdravovacie i ochranné účinky. Kresťania zasa verili, že ich voda očistí od hriechu. Zároveň si obradným umývaním a modlitbami pripomínali Ježišovo prekročenie potoka Cedron pred jeho zradením. V tento deň chodili kúpať do potokov i kone, aby mali ľahké nohy a boli zdravé. Na Veľký piatok sa nesmeli vykonávať práce spojené so zemou – nesmela sa zem „hýbať“, pretože Kristus je uložený v hrobe. V kostole sa čítali pašie či hrali pašiové hry.

Počas Bielej soboty vrcholili prípravy na veľkonočnú šibačku. Mládenci pletli korbáče – „šibáky“ z vrbového prútia, dievčence zas maľovali vajíčka. Na ich zdobenie používali prírodné farbivá – vyvárali ich v odvare z cibuľových šupiek, raže, kávy. Prikladali na ne petržlenovú vňať či listy, ktoré obviazali handričkou. Vzor listov sa na ne vyvarením otláčil, čím vznikali zaujímavé ornamenty. Nakoniec ich natierali masťou, aby sa pekne leskli. Neskôr používali i kupované anilínové či vodové farby. Gazdiné v tento deň pripravovali jedlá na Veľkonočnú nedeľu. Piekli „caltu“ (kysnutý koláč plnený makom, tvarohom, alebo orechami), „stracené kura“ alebo „veľkonočnú babu“ (zmes z žemli, mlieka, mäsa a vajec), pečené kozľa, baránka, či teľacinu, chystali údené mäso, soľ, vajíčka.

Nezabúdalo sa však na duchovný rozmer Bielej soboty. V priebehu celého dňa sa ľudia chodili klaňať a rozjímať k Božiemu hrobu umiestnenému v kostole. Od Veľkého piatku pri ňom zvykli držať stráž miestni hasiči. Na večerných cirkevných obradoch zvaných „Skríšení“ sa zišla celá dedina. Kedysi sa začínali pred kostolom „pálením Judáša“ – spaľovali sa zvyšky starých svätenín. Tento zvyk už v súčasnosti veriaci nepoznajú. Kňaz posväcoval nový oheň, ktorým zapaloval večné svetlo a veľkonočnú sviečku – paškál. Počas obradov sa opäť rozozvučali zvony na znak Zmŕtvychvstania Ježiša Krista, víťazstva života nad smrťou. Zároveň sa ukončil 40-dňový pôst. Po bohoslužbách sa rodina zišla okolo stola a spoločne večerali zvyčajne údenú šunku, „stracené kura“ a vajíčka.

Ráno na Veľkonočnú nedeľu gazdinky dodnes prinášajú do kostola košíky naplnené veľkonočnými dobrotami, kde ich kňaz posväti. Bohoslužby sa v tento deň nesú v radostnom duchu oslavy vzniknutia Ježiša Krista. Po návrate domov každý člen domácnosti obradne ochutnal z posvätených jedál, čím sa mala zabezpečiť prosperita, súdržnosť a zdravie rodiny. Poobede sa v niektorých dedinách ešte pletli korbáče a zdobili kraslice. V Bučanoch a Suchej začínali už v predstihu zväčša malí chlapci šibať dievčatá.

V minulosti sa Veľkonočný pondelok v obciach na okolí Trnavy niesol prevažne v znamení šibačky. Od skorého rána chodili po dedine skupiny malých chlapcov a mládencov s prútenými korbáčmi šibať dievčence. Tie sa pred nimi naoko schovávali či utekali, ale pre každú bolo vecou cti mať čo najviac šibačov. Dotykom vrbového prútia s telom dievčaťa sa prenášala na ňu sila, vitalita a zdravie. Chlapci pri šibaní hovorievali rôzne veršovačky, napr.:

„Šibi-ribi, masné ryby, / dávaj vajcá od korbáča, / okrem teho kus koláča, / naposledy groš, už je teho dost.“ Vyšibané dievčatá privádzali šibačom na korbáč stužku a odmenili ich pripraveným pohostením, maľovanými vajíčkami, sladkosťami a peniazmi, starších i pohárikom pálenky či vína. Predovšetkým od druhej polovice 20. storočia sa okrem šibania dievčat začína na dedinách v okolí Trnavy vo väčšej miere objavovať i polievanie, a to nielen vodou, ale aj voňavkami. Polievanie vodou predstavuje symbolickú očistu dievčaťa. Poobede sa všetci obyvatelia zišli na spoločnej zábave, mladí na tancovačke, starší na posedení. V Malženiach sa o tomto

časť začínala „odveta“ dievčat – dievčenská šibačka, ktorá pokračovala i na druhý deň v utorok. Utorňajšia dievčenská šibačka bola kedysi známa i v Bučanoch, Križovanoch a Ružindole.

Tradičné veľkonočné zvyky v obciach na okolí Trnavy boli v minulosti súčasťou komplexu zvykov kalendárneho cyklu spojeného s roľníckym spôsobom života. Magické úkony vychádzali z predstáv o fungovaní kolobehu prírody, od ktorej bolo roľnícke obyvateľstvo bytostne závislé. Ich pôvod je často veľmi starý a siaha do predkresťanského, staroslovanského obdobia. Viaceré úkony či atribúty prevzalo kresťanstvo, upravilo si ich význam a symboliku. V upravenej forme tak pretrvávajú dodnes. Zmenou životného štýlu, sociálno-kultúrnych vzťahov vo vidieckom prostredí zostali niektoré zvyky vytrhnuté zo svojho pôvodného kontextu, stratili svoju niekdajšiu funkciu i význam. A v súčasnosti plnia najmä zábavnú úlohu. Iné v priebehu desaťročí úplne zanikli a o ich existencii vieme už len zo zachovaných historických prameňov či spomienok pamätníkov.

Na záver možno spomenúť, že v zbierkovom fonde Západoslovenského múzea v Trnave sa nachádzajú viaceré predmety spojené s veľkonočnými sviatkami – malé rapkáče, prútené veľkonočné korbáče a kraslice zdobené rôznymi technikami.

Mgr. Aneta CINTULOVÁ, etnologička ZsM v Trnave

Použitá literatúra:

Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska zv. 1-2, kol., Veda vydavateľstvo SAV, Bratislava, 1995, s. 932
 Horváthová E.: *Rok vo zvykoch nášho ľudu*, Tatran, Bratislava, 1986, s. 248

Monografie obcí na území TT SK

Použité zdroje:

Dotazník k súčasným veľkonočným tradíciám v obciach na okolí Trnavy, autorka A. Cintulová, 2012, informácie od respondentov pochádzajúcich z Brestovian, Bohdanoviec nad Trnavou, Modranky, Hrnčiaroviec, Zelenča http://www.minv.sk/?informacie_katolicka_sluzba&sprava=velka-noc-je-najstarsim-a-najvyznamnejším-sviatkom-krestanskeho-cirkevneho-roka

Trnavské literárne osobnosti

DROBNÁ, E. a kol. Autorské profily.

Trnava: HKPS 2011. 231 s. ISBN 978-80-98214-60-0.

Mozaika, kaleidoskop, kytica – aj tak by sa dala nazvať publikácia s výberom literárnej tvorby Trnavčanov – básnikov, prozaikov a dramatikov, v ktorej úvode sa píše, že je určená predovšetkým pre školy a školské zariadenia. Nie ako učebnica, ale ako doplnková literatúra pre trnavský región. Súčasný školský dokumenty vyzývajú k rozvoju regionálnej výchovy a umožňujú zakomponovať do výchovno-vzdelávacích programov témy súvisiace s regionálnou problematikou vo viacerých vzdelávacích oblastiach, a tak je práca, napísaná pod vedením editorky Mgr. Evy Drobnej, prínosom pre vzdelávanie žiakov, no aj pre dospelého Trnavčana a, koniec koncov, i Netrnavčana. „Trnavská“ publikácia môže byť inšpiráciou na vydanie podobných prác aj v iných mestách Slovenska.

V edícii Trnavské literárne listy vydalo knihu s názvom Autorské profily Hnutie kresťanských pedagógov na Slovensku (HKPS) v roku 2011 v Trnave s podporou Trnavského samosprávneho kraja a autorov. Mgr. Eva Drobná za pomoci PaedDr. Evy Kopúnkovej utkala dielo, ktorého časti štmeluje niť literárnej tvorby, mnohorakej v druhoch, žánroch, formách, obsahu i hĺbke. Na takmer dvesto tridsiatich stranách je predstavených tridsaťpäť súčasných autorov (štyria z nich už nie sú medzi nami) z radov pedagógov, žurnalistov, lekárov, inžinierov, textárov, prekladateľov a umelcov s všakovým zameraním; viacerí z nich sú zakladateľmi kultúrneho spolku či združenia. Bránou k jednotlivým profilom je odborné slovo prof. PhDr. Evy Fordinálovej, PhD., a panorámu uzatvára bohatý zoznam recenzentov literárnej tvorby autorov.

Každý z medailónov obsahuje životopisné údaje a údaje o pôsobení a činnosti umelca a prehľad publikovaných prác. Záver portréту tvoria ukážky z tvorby. Súčasťou profilu autora je hojnosť pozitívnych recenzií jeho literárnych diel, čo svedčí o tom, že sa za menami (a pseudonymami, ktoré sú taktiež v Profiloch uvedené) skrývajú nenápadné perly. Kľúčom na zoradenie autorov (devätnásť žien a šesťnásť mužov) je abeceda. Niektorým sa venuje viac, niektorým menej strán, čo je ovplyvnené (ako to uvádza editorka v úvode s názvom Trnavčania Trnave) jednak množstvom bibliografických údajov aj literárnych diel a dostupnosťou, a jednak ukážkami z tvorby. Tam sa strieda poézia s prózou, spisovný jazyk s dialektom, humor s vážnosťou, radosť so smútkom, patetickosť s vecnosťou a priamotnosť, jednoduchosť s náročnosťou, sila krehkosti so slabosťou, ľahkosť s ťažobou, hravosť s prísnosťou...

Zo životopisných údajov literátov sa dozvedáme, že plodmi ich umeleckého snaženia sú vydané prozaické, dramatické a básnické diela v knižnej podobe, ale aj práce uverejnené v printových aj elektronických periodikách, občasníkoch a zborníkoch vydávaných na Slovensku aj v zahraničí (Dotyky, Romboid, Revue svetovej literatúry, Slovenské pohľady, Aspekt, Literárny dvojtyždenník, Kultúra a život Trnavy, Smena na nedeľu, Slovenské národné noviny, Kultúra, Most, Slovenské zvesti, IFU, Cestovateľ, Horizonty, Literárne listy, almanach Nitra a i.), účasť a ocenenia na umeleckých súťažiach a podujatiach, ako aj participácia pri ich organizovaní a pri hodnotení umelcov a ich produkcie. Verše nejedného z nich odznali v Československom a v Slovenskom rozhlase.

V publikácii je predstavený známy publicista, humorista a autor rozhlasových hier Benjamín Škrekó či bývalý redaktor humoristického časopisu Roháč aj časopisu Kultúra a život Trnavy Kalo Uhrík, ako aj PaedDr. Eva Kopúnková-Ondrušková, recenzentka, literárna kritička, redaktorka časopisov Bellária a Arkádia a nositeľka vyznamenania Vzorný učiteľ aj Medaily predsedu TTKS. Cez Profily spoznáваме rómsku tematiku v diele Bohuslavy Vargovej-Hábovčíkovej, dozvedáme sa, že Darina De Bortoli – Šestáková preložila do taliančiny Uličianskeho Máme Emu a zbierku básní Do Tramtárie od Miroslava Válka, že Ing. Jana Judinyová-Babirátová preložila do angličtiny šesťnásť slovenských ľudových rozprávok a že poézia Beáty Kuracinovej-Vargovej vyšla v preklade vo Francúzskej literárnej revue. V práci sú predstavené život a dielo doc. PhDr. Gabriely Gotthardovej, CSC., ktorá má na svojom konte okrem básnickej zbierky Na oltári vonia ruža aj niekoľko vysokoškolských učebných textov z oblasti slovenskej jazykovedy. Margite Kánikovej bola udelená Cena mesta Trnavy za vynikajúcu propagáciu mesta a aktiváciu literárneho života a Zlata Matláková-Marušincová dostala od ministra školstva Medailu svätého Gorazda. Prečítanie Autorských profilov je príležitosťou poznať kaskadéra, cestovateľa a fotografa Mariána Moncmana, píšuceho pod pseudonymom Maro SCHO (svoju prvotinu Všelíjak mená napísal v Číne), ale aj zistiť, kto je patafyzik Pero Le Kvet a čím obohatil slovenskú literárnu tvorbu.

Liečiť človeka možno viacerými spôsobmi a chirurg prof. MUDr. Miroslav Danaj, CSc., súčasný prednosta Fakultnej nemocnice v Trnave a profesor na trnavskej Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce sa cez Profily predstavuje ako ten, ktorý ovláda dva. Profesionálne lieči telo a v čase, keď vychádza zo zaneprázdnenosti, „v pohode“ pri „onaQjšej káve“ píše humornú aj vážnu poéziu a prózu na pohladenie duší. Nemennej významným človekom v živote Trnavy a Trnavčanov je Ing. Pavol Tomašovič, majiteľ „kariet s úctou k životu a k ľuďom“, šéfredaktor Noviniek z radnice, ktorý od roku 1989 nepíše iba „do šuflíka“, ale aj do Listov, iných časopisov a rôznych zborníkov. V rámci čitateľskej ankety Knižnej revue Kniha roka získal svojou prvotinou Nič v krajine nikoho druhé miesto v kategórii Debut roka 2007 a knihou Bezčasie sa v tej istej ankete umiestnil na piatom mieste v kategórii Kniha roka 2010. V re-

cenzii Bezčasia napísal Radoslav Matejov, že autor „patrí skôr k ustáleným autor-ským typom s vyhranenou poetikou“ a že ho autorsky „charakterizuje preferencia filozoficko-duchovných námetov analyticky i s nadhľadom zachytávajúcích hraničné stavy človeka“.

V súčasnej slovenskej lexike sa častejšie ako pred pár desiatkami rokov objavu-je slovo inakosť (slovenské slovníky uvádzajú, že vhodnejšie je inosť) spájajúce sa s pozitívnymi konotáciami. V takom význame možno hovoriť o inakosti (inosti) dvoch žien poetiek, autoriek ozvlášťujúcich podoby súčasnej poézie. Mgr. Evu Drobnú – Gerlici môžeme s jej „esenciálnym žánrom“ haiku (ide o jednu z najpopulárnejších foriem tradičnej japonskej poézie, lyrické trojveršie s počtom slabík 5-7-5) pripojiť k slovenským básnikom, ako sú Erik Jakub Groch, Mila Haugová, Daniel Hevier, Igor Hochel, Karol Chmel, Rudolf Jurolek, Ivan Kadlečík, Juraj Kuniak, Anna Ondrejková, Dana Podracká a Ján Zambor, ktorí svoje haiku vydali v roku 2011 v spoločnom diele Mávnutie krídel. Druhá poetka Margareta Partelová-Galgóciová píše pod pseudo-nymom Ingrid Gályová je „inakšia“ svojimi kaligramami i zbierkou básní Totus Tuus venovanou Svätému Otcovi Jánovi Pavlovi II.

Ak má čitateľ dojem, že mu v publikácii chýbajú niektorí trnavskí literáti a na-čím ich doplniť, ide o správnu intuíciu. Publikácia nezahŕňa všetkých autorov po-ézie, prózy či drámy prináležiacich k Trnavčanom, no rímska číslica I za názvom Autorské profily (v tiráži práce) indikuje, že sa môžeme tešiť na druhú časť s podob-ným obsahom.

Človek je tvor, ktorý sa hrdí, keď sa pozná so známou osobnosťou z oblasti umenia, športu či verejného života. Dnes sa nám ponúkajú vzory z reklám, filmov, politiky, no neraz ako vzory negatívne alebo fiktívne. Pozitívne reálne vzory máme často na dosah ruky, len si ich akosi nevšímame. Autorské profily naznačujú cestičku k osobnostiam a sú vhodnou literatúrou na doplnenie bibliotéky škôl a školských za-riadení predovšetkým pre trnavský región. Ak budú učitelia, vychovávatelia hľadať tip na tému k otázkam regionálnej výchovy, na príklad vzácnej osobnosti, ktorú si doteraz málokto zo žiakov alebo pedagógov všimol pri prechádzke mestom či počas nákupov, alebo ak bude pedagóg pripravovať besedu s osobnosťou, ktorá sa zaslú-žila o umelecký a literárny rozvoj mesta alebo kraja, stačí zalistovať v tejto knihe a vybrať si. Literárne aktívni Trnavčania sú naporúdzi.

*PhDr. Gabriela Šarníková, PhD., Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku
Autorka recenzie pôsobí ako vysokoškolská učiteľka predmetov didaktika slovenského jazyka
a literatúry, práca s literárnym textom, filozofia pre deti a filozofia výchovy.*

Sen o životnom zdraví

Ripomenuli sme si nedožitú 80. narodeninu básnika Jána Ondruša

Básnik Ján Ondruš je odborníkmi označovaný za absolútneho básnika a aj preto bol dvakrát nominovaný na Nobelovu cenu. Žiaľ, rovnako ako u nášho ďalšieho významného básnika Milana Rúfusa, nominácia nebola premenená na udelenie.

Ján Ondruš sa narodil 11. marca 1932 v Novej Vieske na južnom Slovensku. Ich rodi-na, ako mnoho iných slovenských rodín, musela odísť po Viedenskej arbitráži z územia okupovaného Maďarskom. V Trnave bývali na rôznych miestach, ale v dome číslo jedena-ásť na Pekárskej ulici vznikla podstatná časť jeho tvorby. I keď pôvodný dom už ne-existuje, 22. septembra 2007 bola tomuto významnému slovenskému básnikovi slá-vnostne odhalená pamätná tabuľa na súčasnom dome číslo jedenásť na Pekárskej ulici. Mestské zastupiteľstvo v Trnave schválilo osadenie tabule na podnet nadácia Studňa, ktorá podporuje vydávanie diela Jána Ondruša, ako aj hodnotnú poéziu iných básnikov.

Písal aj pod pseudonymom Ján Bábik alebo Ján Bor. Jeho tvorba, i vzhľadom na chorobu, nebola rozsiahla, ale o to viac hodnotná. Počas štúdia v Prahe ochorel na tuberkulózu, ktorá v tom čase už bola liečiteľná, ale neboli známe vedľajšie účinky veľkých dávok liekov. Postupne sa prihlásilo psychické ochorenie – schizofrénia.

Jeho prvotinu Vajíčko vydavateľ vrátil, lebo pre vtedajších odborníkov, ale hlavne pre politickú moc, nebola dosť angažovaná. Ako napríklad verše: „to nie z bolesti mám v dlaniach / cudziu hmotu hlavy, / to som sebe rozprávam sen / o životnom zdraví.“

Jeho verše sú plné telesnej a duševnej bolesti. Rovnako ako verš „Mám hviezdu zadretú za nechťom“. Básnik mal hviezdu zadretú určite aj v duši a srdci. Jeho knižnou prvotinou bola zbierka Šialený mesiac (1965). Ďalej nasledovali Posunok s kvetom (1968), V stave žilče (1968), Kľak (1970), Mužské korenie (1972). V prepisovanej podobe nakoniec Vajíčko vyšlo v roku 1984 a Ovca vo vlčej koži v roku 1997.

Štefan Strážay, vo výbere Pamäť, ktorá vyšla v roku 1982, okrem iného napísal: „A Ondrušova vízia novej budúcnosti má zasa len krajne tragickú podobu: vznikla vlastne transponovaním minulých hrôz do budúcnosti.“ Priali by sme si, aby sa Ondrušova vízia budúcnosti nenaplnila doslovne. Posledná jeho zbierka vyšla v roku 1996 pod názvom Prehĺtanie vlasu. Je doslova posledná, lebo 17. novembra 2000 zomrel takmer zabudnutý v stupavskom domove dôchodcov.

Margita KÁNIKOVÁ

Silvánov dar Trnave v atraktívnej podobe

Pozitívnym javom v oblasti kresťanského ekumenizmu sú niektoré podujatia, ktoré môžeme v našom meste sledovať aj mimo rámca Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov (ten má v našom meste významnú tradíciu už od roku 1968). Po januárovom koncerte zastrešenom mestskou i regionálnou samosprávou a arcibiskupstvom venovanom 130. výročiu narodenia významného evanjelického intelektuála, pedagóga a dirigenta Speváckeho zboru slovenských učiteľov prof. Miloša Ruppeltda v Katedrále svätého Jána Krstiteľa, si mohla trnavská verejnosť v Bazilike minor sv. Mikuláša vypočuť nevšedné predvedenie diela protestantského kazateľa, trnavského rodáka Jána Silvána, ktorý sa považuje za najvýznamnejšieho slovenského renesančného básnika.

Verejnosti takmer neznáme dielo Písně nové na sedm žalmů kajících a jiné žalmy v rekonštrukcii hudobného skladateľa Egona Kráka odznelo v podaní súboru Vox Aurumque pod vedením Hany Borbeli. Stretnutie bolo veľkou kultúrnou udalosťou, zaiste aj preto, že sa s podobnými úpravami starej hudby stretávame len výnimočne. Aj preto je pozitívna iniciatíva mladého vokálneho súboru Vox Aurumque (teleso vzniklo v roku 2010) prezentovať diela starých autorov, napríklad Thomasa Goslera alebo aj Jána Silvána. Obohatiť repertoár aj o diela zo 16.–17. storočia z územia Slovenska sa rozhodli po skúsenostiach s interpretáciou diel vrcholnej európskej renesancie. Silvánovo dielo Písně nové na sedm žalmů kajících a jiné žalmy vznikalo od roku 1530 a celé vyšlo až v roku 1571 v Prahe. Súbor Vox Aurumque realizoval len časť z asi 20 žalmov, ktoré rekonštruoval hudobný skladateľ a muzikológ prof. Egon Krák, takže bola možnosť vypočuť si ich tak, ako mohli znieť v čase svojho vzniku.

„Aj keď aj to môže byť relatívne – poznáme mnoho neskorších pamiatok spracovania duchovnej piesne do rozličných typov vokálnej sadzby, napríklad polyfonické spracovania v Ľubickom spevníku, Tranovského štvrohlasu a podobne. Nevieme síce presne povedať, aké rozmanité podoby prednesu boli použité pri interpretácii Silvánových žalmov, poznajúc však rozvinutú renesančnú hudobnú vokálnu a inštrumentálnu prax, a to hlavne v západnej časti Európy i na českom území, bolo len otázkou predstavivosti, techniky a vkusu, do akého hudobného rúcha ich odejeme,“ povedal Egon Krák.

Práve on, známy skladateľ, upravovateľ a milovník starej hudby, inšpiroval aj dirigentku zboru. „Ja som pôvodne tvorbu Jána Silvána poznala len ako duchovnú poéziu a k hudobnému spracovaniu som sa dostala práve cez môjho pedagóga prof. Kráka. Mala som skúsenosti, či už ako interpret, spevák alebo ako dirigent s európskou renesančnou hudbou, najmä talianskou, francúzskou alebo anglickou. Toto je v prvom rade naše slovenské dielo. Je napísané v biblickej češtine, čo je veľká zaujímavosť, ale ak by niekto čakal nejaký archaický zvuk, musím ho uviesť na pravú mieru, biblická čeština znie v spojení s hudbou naozaj nádherne,“ hovorí dirigentka orchestra Vox Aurumque Hana Borbeli.

Aj pre organistu Stanislava Šurina bolo dielo zaujímavou výzvou, a to aj napriek tomu, že má skúsenosti s rôznorodou hudobnou literatúrou. „Toto je výnimočný projekt aj preto, že sú to duchovné piesne skladateľa a spisovateľa, ktorý pôsobil aj tu, v trnavskom regióne. Sú úžasne archaické, no zachovali sa prakticky len melódie. Ten môj sprievod kopíruje zbor, počujeme tu dvojzbor, duety, sóla. Je to spracované veľmi zaujímavým spôsobom, myslím si, že je to aj pre poslucháča veľmi príťažlivé,“ hovorí Stanislav Šurin.

Koncert mal svoju výnimočnosť aj preto, že najvýznamnejší slovenský renesančný básnik a hudobník Ján Silván sa vrátil do svojej rodnej Trnavy. Aj keď literatúra neraz určuje miesto jeho narodenia nie priamo do nášho mesta, ale do okolia Trnavy (do neďalekej Borovej). Ján Silván sa narodil v roku 1493 a zomrel v roku 1573 v Domažliciach. Od roku 1516 študoval pravdepodobne do Viedni a po prijatí druhého krstu pôsobil ako anabaptistický kazateľ v Ivančiciach na Morave. V čase prenasledovania novokrstencov sa uchýlil do svojho rodného regiónu. Po roku 1536 bol pisárom v službách šľachtica Jána Popela z Lobkovic v Prahe a v rokoch 1539 – 52 pôsobil na jeho panstve v Horšovskom Týne. Po roku 1565 pôsobil v Domažliciach, kde patrili medzi tzv. erbových mešťanov. Ján Silván je autorom mnohých duchovných piesní a práve tie sústredil na konci života do spomínanej zbierky Písne nové na sedm žalmů kajících a jiné žalmy. Obsahuje 32 jeho piesní a 10 piesní iných autorov. Spevník má tri časti, prvá je parafrázou na Dávidove žalmy, druhá časť obsahuje básne intímnej lyriky a tretia časť obsahuje piesne bratských autorov náboženského charakteru. Jeho veršovú techniku ovplyvnila melodika ľudovej piesne.

A ako bol spokojný prof. Egon Krák s trnavským uvedením Silvánovho diela v podaní Vox Aurumque? „Myslím, že dirigentka Hana Borbeli sa prezentovala veľmi vyspelým pohľadom na vybrané hudobné podoby žalmov ako celku – v jej koncertnej koncepcii zazneli kompletne texty, čo je jedna z možností ako pristupovať k pamiatke na verejnom predvedení. V našom spoločnom výbere žalmov boli len polyfónne verzie, ktoré prezentovala v atraktívnej akustickej a priestorovej podobe. Má všetky predpoklady dať tejto hudbe to, čo naozaj potrebuje. Silvánova zbierka žalmov sa zachovala v podobe sólového hlasu a textu, pričom oba tieto zápisy ukrývajú množstvo cenných informácií – a tie bolo potrebné dešifrovať a dať im definitívny hudobný tvar. Pre Trnavu, kde sa Ján Silván narodil, je to krásny dar,“ hovorí Egon Krák, ktorý sa viac ako 20 rokov venuje starej hudbe. Pracuje aj ako pedagóg kompozície na Hudobnej a umeleckej akadémii Jána Albrechta v Banskej Štiavnici, kde sa okrem iného venuje kontrapunktu a harmónii, a to hlavne obdobia, keď polyfónia kraľovala v celej Európe 15. až 18. storočia. „Vo svojej práci sa špecializujem aj na problematiku rekonštrukcie nekompletne zachovaných hudobných skladieb alebo nedokončených diel spomínaného obdobia. Vyžadujú rozmanitý prístup, aby ich podoba mohla zaznieť a ožili tak pred zrakom a sluchom moderného človeka technického veku. V kultúrne vyspelejších krajinách ide o profilovanú vedecko-výskumnú oblasť, ktorej sa venujú skúsení odborníci v úzkej spolupráci s výkonnými hudobníkmi, vydavateľstvami a hudobnými historikmi, pričom svojím zameraním stoja niekde na pomedzí medzi vedec-

kou a umeleckou komunitou.“ Egon Krák má veľa skúseností s týmto druhom hudby aj pokiaľ ide o interpretáciu. V roku 1995 založil súbor renesančnej hudby Chorus angelorum ensemble, s ktorým realizoval viacdielnu antológiu duchovnej piesne na Slovensku. Jej súčasťou v roku 1996 boli aj prvé verzie Silvánových žalmov (nájdeme ich na nosičoch vydavateľstva OPUS, Hudobného fondu a vydavateľstva Edico). Výpočet ním rekonštruovaných skladieb by bol úctyhodný.

„Nejde však o prácu na bežiacom páse. Každý fragment si vyžaduje osobitný prístup a výskum, ako aj tvorivosť. To všetko sa len ťažko dá nahradiť nejakou schémou. Aj keď mnohé metódy rekonštrukcie, ktoré som poznal vo Francúzsku alebo Taliansku, majú v sebe mnoho exaktnosti, stále ešte zostáva veľmi veľa aspektov tejto práce, ktoré sa nedajú presne definovať a sú neodhadnuteľné,“ hovorí Egon Krák o potenciáli takéhoto druhu hudby a poézie.

Súčasťou prezentácie vzácneho a dnes takmer neznámeho diela trnavského rodáka Jána Silvána v Bazilike minor sv. Mikuláša v podaní súboru Vox Aurumque bola aj prezentácia obrazu Ján Silván od Janky Burclovej, známej autorky aj z Trnavskej palety.

Martin JURČO

Literatúra:

Čuprová, Ludmila: *Poznámky k životu a dílu Jána Silvána*. In: Litteraria, zv. 1, 1958. Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1958.

Mišianik, Ján: *Pohľady do staršej slovenskej literatúry*.

Mišianik, Ján – Minárik, Jozef – Michalcová, Milena – Melicherčík, Andrej: *Dejiny staršej slovenskej literatúry*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV 1958.

Slovenský biografický slovník. Zv. 5. Martin : Matica slovenská, 1992.

Trnava je opäť miestom súťaže umeleckých škôl

Už po dvanásťkrát sa 26. a 27. apríla na pôde Základnej umeleckej školy Mikuláša Schneidera-Trnavského v Trnave uskutoční celoslovenská interpretačná súťaž základných umeleckých škôl pod názvom Schneiderova Trnava.

Vznikla v roku 2001 na podnet pedagógov klavírneho a sláčikového oddelenia trnavskej školy. Každoročne sa súťaže zúčastní okolo dvesto účastníkov z rôznych regiónov Slovenska. Súťaž zakaždým vygeneruje talenty, ktoré sú úspešné aj na stredných školách umeleckého zamerania a často sa stanú vyhľadávanými sólovými hráčmi.

Dva súťažné dni sú každoročne rozdelené do dvoch kategórií. Prvý deň sa súťaží v klavírnej hre. Kým v nepárnom roku je to sólová hra, v párnom roku (teda aj v roku 2012) sa bude súťažiť so štvorročnou klavírnou hrou. Druhý súťažný deň je venovaný súťaži v sólovej hre na husliach a v komornej hre sláčikových nástrojov s klavírom i bez klavíra.

„Súťažiaci sú odbornými komisiami zloženými z popredných pedagógov z konzervatórií z Bratislavy, Žiliny a Košíc a z univerzity z Banskej Bystrice rozdelení do troch skupín na zlaté, stredné a bronzové pásmo. V každej kategórii je určený celkový víťaz a pedagóg a ďalší dostávajú diplomy podľa toho, v ktorom pásme sa umiestnili. Ostatní dostávajú diplom za účasť, to znamená, že nikto neodchádza neocenený,“ hovorí odborný garant súťaže, zástupca riaditeľa na Konzervatóriu v Bratislave Stanislav Hochel. Úspešní žiaci súťažia o jednu z cien – navyše sa udeľuje napríklad aj cena Mesta Trnavy, Cena Základnej umeleckej školy, Cena Ministerstva školstva SR, Cena garanta súťaže a mnoho ďalších cien. Každý žiak má voľnú ruku v interpretovanej skladbe, dôležité je vybrať si v každej kategórii aspoň jednu skladbu slovenského autora. Podľa vekových kategórií je rozdelený aj rozsah skladieb od troch minút až po dlhšie minúťáže u starších žiakov. Výber skladieb je rozmanitý a neraz závisí aj od pedagóga.

„Sú učitelia, ktorí majú pedagogický repertoár pomerne úzky a žiaci hrajú často to isté. Každý rok nás milo prekvapia tí žiaci, ktorí napríklad prídu s menej známymi alebo súčasnými autormi. Povedzme, minulý rok sa u nás hral aj Arvo Pärt, známy estónsky hudobný skladateľ a predstaviteľ tzv. sakrálneho minimalizmu. Dôležité je klásť dôraz nielen na rozvoj talentu a schopnosti študenta, ale aj na súťažný repertoár. Bol jeden ročník, keď sme ako porota počuli asi osemkrát Čajkovského skladbičku Stará francúzska pieseň. Nemám nič proti Čajkovskému ani tejto skladbe, ale tento repertoár a literatúra je oveľa bohatšia,“ spomína s úsmevom Stanislav Hochel.

Súťaž sa pred dvanástimi rokmi nerodila ľahko, no veľký záujem o jednotlivé ročníky a úspech prvého tento problém vyriešil. „Keď sa táto súťaž rodila, neďával som jej veľké nádeje. Dnes je úspešná a ja rád svoj omyl priznávam. Sú školy, ktoré sa zúčastňujú pravidelne, prichádzajú aj noví. Dnes zhruba zo 150 základných umeleckých škôl sa zúčastňuje približne 50, čo je významný úspech. Aj z praktických dôvodov sú najčastejšími účastníkmi žiaci zo západného Slovenska, no pravidelne chodia aj účastníci z Prešova, Košíc, ale aj z Galanty, Nových Zámkov, z Bratislavy, Piešťan a Hlohovca,“ pokračuje Stanislav Hochel.

Zaujímalo nás, ako sú úspešní domáci, teda trnavskí žiaci. Zistili sme, že nemajú v porovnaní s ostatnými žiadnu výhodu, no aj tak sa objavujú v tabuľkách úspešných. „V súťaži rozhoduje porota a domáci nemajú nič pridané. Treba však aj povedať, že trnavská základná umelecká škola má dobré meno nielen na západnom Slovensku, ale aj z celoslovenského hľadiska. Môžem to potvrdiť zo skúsenosti z bratislavského Konzervatória. Máme veľa úspešných študentov absolventov z Trnavy. Pretože máme zastúpenú aj cirkevnú hudbu, každý piaty – šiesty študent je Trnavčan,“ dopĺňa Stanislav Hochel.

Súťaž Schneidrova Trnava má za sebou jedenásť ročníkov, v jednom z ročníkov sa stalo aj to, že po približne dvesto prihlásených účastníkoch museli ďalších záujemcov z kapacitných dôvodov odmietnuť. Neraz sa potvrdzuje, že úspešní súťažiaci zo Schneidrovej Trnavy sú rovnako úspešní v štúdiu na Konzervatóriu či na súťažiach stredných umeleckých škôl.

Martin JURČO

POZVÁNKY NA KONCERTY

Nevšedná dramaturgia Trnavskej hudobnej jari

Dramaturgia tohtoročnej Trnavskej hudobnej jari ponúka publiku koncerty charakteristické zvláštnou sviatočnou atmosférou. Do jedného nevšedného akordu sa v nich spája genius loci historických koncertných priestorov s výberom hudby, hudobných telies, sólistov a poeticko-dramatickými vizuálnymi vnmami.

Dokladom tohto spojenia bol aj úvodný koncert *Via crucis*, ktorý sme avizovali v marcovom vydaní *Noviniek z radnice*. Uskutočnil sa na piatu pôstnu nedeľu v Bazilike sv. Mikuláša, kde v podaní organistu Stanislava Šurina a miešaného speváckeho zboru *Tirnavia* pod vedením zbornajstra Andreja Rapanta

a dirigentskej taktovky Branislava Kostku zaznelo dielo *Via crucis* od Franza Liszta obohatené o videoprojekciu z obrazového cyklu *Krížová cesta* od akademického maliara Vincenta Hložníka. Koncert doplnilo niekoľko a cappella skladieb s organovými kompozíciami Johannesa Brahmsa.

Po veľkonočných sviatkoch v stredu 11. apríla o 18.00 h sa v stredovekom západnom krídle radnice predstaví komorné združenie *Tubarose* s umeleckou vedúcou a huslistkou Danielou Načevou, ktorá úspešne skúša nové a nezvyčajné kombinácie hudobných nástrojov. Originálnemu spojeniu vážnej a populárnej hudby v priestore dýchajúcom najstaršou históriou nášho mesta nasvedčuje aj skutočnosť, že jeden z členov združenia,

Kristián Kadlečík, ktorý je jediným koncertným tubistom na Slovensku, hrával na basgitaru v kapelách Konflikt a Paľo Drapák Band. Na koncerte sa predstavia aj mezzosopranistka Viktória Nagyová a klavirista Vladimír Kadlečík.

Nevšedným hudobným aj vizuálnym zážitkom bude večerné vystúpenie mladého českého orchestra Musica Minore v pondelok 23. apríla v Synagóge – Centre súčasného umenia, ktorá je súčasťou Galérie Jána Koniarka. Hudbu baroka a klasicizmu od Vivaldiho, Mozarta, Händla a Bacha v jedinečnom preduchovnenom priestore synagógy umocní blikajúce svetlo pochodní. Umeleckým vedúcim komorného súboru je violista Martin Petrík, známy aj z pôsobenia v Slovenskom komornom orchestri Bohdana Warchala.

-red-

Benefičný koncert v Bazilike sv. Mikuláša

Benefičný koncert dvoch významných Trnavčanov Lucie Duchoňovej a Stanislava Šurina sa uskutoční v nedeľu 15. apríla o 19.45 v Bazilike sv. Mikuláša. Vstupné na koncert je dobrovoľné, výťažok bude odovzdaný na dostavbu fary, pastoračného centra a kostola na sídlisku Prednádražie a na opravu kaplnky Panny Márie Trnavskej v Bazilike Sv. Mikuláša.

„Myšlienka uskutočniť toto podujatie vznikla po obnovení kontaktu s mojou priateľkou zo základnej školy. Ona aktívne žije v trnavskej farnosti, ja som sa písala hudbe a snažím sa ľuďom priniesť trochu duchovného pokrmu, ktorý je nej obsiahnutý,“ hovorí mezzosopranistka Lucia Duchoňová, úspešne pôsobiaci v zahraničí. Spomedzi jej úspechov najviac rezonuje skutočnosť, že za svoje prvé sólové CD s vokálnou hudbou španielskeho skladateľa Joaquina Turinu bola nominovaná ako prvá Slovenka na cenu Grammy 2010.

Stanislav Šurin je organista a skladateľ presahujúci svojimi kvalitami hranice Slovenska, ale aj organizátor festivalov ako Trnavské organové dni, Katedrálny organový festival Bratislava či Musica Sacra Skalica. „Je to človek nadšený pre

vec, kráčajúci aj napriek nevyhovujúcim podmienkam a nedostatočnej podpore oficiálnych miest za svojim cieľom – priblížiť ľuďom kvalitu, ktorú ponúkajú umelci európskeho a svetového mena,“ dopĺňa Lucia Duchoňová.

Na benefičnom koncerte v Bazilike sv. Mikuláša zaznie vokálna a organová hudba z tvorby skladateľov J. S. Bacha, F. Mendelssohna-Bartholdyho, P. Ebena, L. Bernsteina a S. Šurina. Obaja umelci budú účinkovať bez nároku na honorár.

-red-

Trnavský komorný orchestr vedie Rekviev Pavla Kršku

Trnavský komorný orchestr pozýva priateľov hudobného umenia na ďalší zo svojich koncertov. V Bazilike sv. Mikuláša zaznie v nedeľu 22. apríla 2012 o 16. hodine veľkolepé vokálno-inštrumentálne dielo pre orchestr, zbor a sólistov – Rekviev súčasného slovenského skladateľa Pavla Kršku.

Rekviev (omša za zosnulých) je vokálno-inštrumentálne dielo, ktoré patrí do vrcholnej tvorby snád všetkých hudobných velikánov minulých storočí. Pavol Krška (1949) vo svojej tvorbe venoval značnú časť skladbám so sakrálnou tematikou, ktoré určil pre rozličné nástrojové obsadenia. Jeho Rekviev je prvým a jediným dielom svojho druhu, ktoré je napísané na slovenský text. Jeho obsahová výpoveď je tak pre dnešného poslucháča bližšia a zrozumiteľnejšia. Dielo je koncipované v siedmich častiach: Requiem, Kyrie, Dies Irae, Offertorium, Sanctus, Agnus Dei a Communio. Na jeho interpretácii sa budú podieľať okrem Trnavského komorného orchestra sólisti Irena Kubíková-Lukáčová (soprán), Eva Safončíková (alt), Jozef Gráf (tenor), Martin Mikuš (bas), organista Marián Muška a Žilinský miešaný zbor. Za dirigentský pult sa postaví Trnavčanom známy dirigent zo spolupráce s TKO Štefan Sedlický.

Prajeme všetkým návštevníkom a poslucháčom, aby im priniesol tento jedinečný koncert taký hudobný zážitok, aký prináša pri jeho príprave a realizácii samotným interpretom.

Tešia sa na vás členovia TKO

Mirkinu kaviareň navštívilo vyše sto osobností

Aj keď ju nie je natoľko vidieť ako kolegov hercov, predsa patrí k významným posilám súboru Divadla Jána Palárika v Trnave. A to nejednu sezónu. Ved' už v roku 1979 sa stala lektorkou a dva roky nato aj dramaturgičkou vtedajšieho Divadla pre deti a mládež. Pre dlhoročných návštevníkov divadla je známa aj z úspešných dramatisácií próz, ktoré boli v divadle uvedené ešte v 80. rokoch, napr. *Kone sa strieľajú...*, *Tom Sawyer* či *Charlie*. Z posledných rokov stála dramaturgicky napríklad za projektmi *Amoriáda* alebo *Slovenský dekameron* (1993), *Diagnóza AIDS* (1994), *Hriech* (1995), *Čaj u pána senátora* (1997), *Všetko o ženách* (2003), *Všetko o mužoch* (2006), či *Tajomný pokoj vecí* (2010). Viac ako dvadsať rokov dramaturgicky spolupracuje s Radošinským naivným divadlom. Okrem dramaturgickej práce je aj pedagogičkou na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, úspešne vedie trnavský divadelný ochotnícky súbor *Na strnisku*, prekladá divadelné texty angloamerickej literatúry a na stole má aj dve rozpísané knižky, jednu pre deti a jednu pre dospelých. Hovoríme o Mirke Čibenkovej. O tom, že by ju celkom nebolo vidieť, sa však hovoriť nedá, pretože už desať rokov pripravuje divadelné kaviarne, príjemné posedenie s umeleckými osobnosťami. Kedysi priamo v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika, dnes v kaviarni mestského amfiteátra.

Skôr než sme sa s dramaturgičkou, autorkou a pedagogičkou Mirkou Čibenkovou dostali k téme výročia projektu divadelných kaviarní, zaujímalo nás, za akých okolností sa dostala do divadla v Trnave. Narodila sa totiž v Púchove, a tam pôsobila aj v miestnom ochotníckom súbore *Makyta*, neskôr aj ako dramaturgička Divadla mladých. V roku 1978 absolvovala štúdium divadelnej vedy na Vysokej škole múzických umení a potom prišla na rad Trnava. „Ja som do Trnavy išla cez Prahu, Londýn a Bratislavu. Keď sme končili školu, prizvali nás celý ročník, v ktorom boli Juraj Nvota, Jozef Vajda, Zdena Studenková či Štefan Kožka. Boli sme silná trieda, a tak okrem Zdeny a Jožka Vajdu, ktorí išli do Slovenského národného divadla, sme išli všetci do Trnavy. Úspešný bol aj ročník, ktorý prišiel do divadla pred nami – Blaho Uhlar, Marián Zednikovič, Vladimír Jedľovský, Ján Topľanský, Zuzana Kronerová a ďalší. Možno aj preto tu v Trnave vznikol generačne narovňako pracujúci herecký, autorský a režisérsky tím. Bolo to postavené na autorskom divadle. A tak vzniklo obdobie, ktoré divadelná história nazýva zlaté roky trnavského divadla. Dodnes som prekvapená, koľko ľudí na túto éru spomína,“ hovorí dramaturgička Mirka Čibenková o svojej ceste do Trnavy, kde zostala dodnes a postupne sa stala Trnavčankou.

Vďaka mladým ľuďom, ktorí chceli spolupracovať so širším kolektívom tvorcov, sa práve divadlo v Trnave stalo priestorom, kde sa v pomyselnom zvätrí mohli inscenať aj diela, o ktorých sa v Bratislave veľmi nehovorilo. „Napríklad, Milan Lasica poprosil dramaturgiu a Juraja Nvotu o uvedenie jednej z inscenácií, že majú zákaz, ale tu v Trnave by to mohlo prejsť. A tak vznikol *Náš priateľ René*. Podobne sme ešte predtým uviedli aj inscenácie Stanislava Štepku Ako som vstúpil do seba, Ako sme sa hľadali, Ako bolo. Radošinci to robili vo svojom divadle až po revolúciu, a tu sa to uviedlo už v prvej polovici osemdesiatych rokov. Boli schvaľovacie komisie, dokonca tam bol aj jeden generál armády. Juraj Nvota ako režisér používal rôzne finty. Keď chcel, aby

Vďaka mladým ľuďom, ktorí chceli spolupracovať so širším kolektívom tvorcov, sa práve divadlo v Trnave stalo priestorom, kde sa v pomyselnom zvätrí mohli inscenať aj diela, o ktorých sa v Bratislave veľmi nehovorilo. „Napríklad, Milan Lasica poprosil dramaturgiu a Juraja Nvotu o uvedenie jednej z inscenácií, že majú zákaz, ale tu v Trnave by to mohlo prejsť. A tak vznikol *Náš priateľ René*. Podobne sme ešte predtým uviedli aj inscenácie Stanislava Štepku Ako som vstúpil do seba, Ako sme sa hľadali, Ako bolo. Radošinci to robili vo svojom divadle až po revolúciu, a tu sa to uviedlo už v prvej polovici osemdesiatych rokov. Boli schvaľovacie komisie, dokonca tam bol aj jeden generál armády. Juraj Nvota ako režisér používal rôzne finty. Keď chcel, aby

niečo prešlo, tak nastražil niečo obrovské. Napríklad, na stôl v inscenácii prestrel obrus zo sovietskej zástavy. Spomínaný generál začal kričať, čo to tam má znamenať, že to je provokácia, no popri tom si nikto nevšimol, čo tie postavy hovoria v dialógoch. A tak prešli mnohé veci, ktoré sa na tú dobu zdali odvážne," hovorí Mirka Čibenková.

Odvážnym sa zдал aj projekt Divadelná kaviareň, ktorý sa začal pred desiatimi rokmi a žije dodnes. „Nápad prišiel ešte v deväťdesiatych rokoch. S Jarom Filipom sme sa dohodli, že si budeme pozývať svojich vzácných kolegov a známe osobnosti na moderované večery. Jaro však urobil takú vec, že odišiel niekam veľmi ďaleko. Tak som tu na to ostala sama a do neba som mu posielala odkazy, že bez neho do toho predsa nepôjdem, že predsa nie som profesionálna moderátorka, a tak som to nechala plávať. Raz som ale mala sen. Stála som na bočnom javisku trnavského divadla, hľadisko bolo plné divákov a ja som tam mala ísť niečo rozprávať, a veľmi som nechcela. Jaro ma ale vykopol na to javisko, ja som vyletela a musela som hovoriť. Ráno, keď som sa zobudila, som si povedala: Jaro, povedal si to dosť jasne. Tak som do toho išla," hovorí o začiatkoch Divadelných kaviarní Mirka Čibenková.

Divadelná kaviareň to mala byť ozajstná, teda, nielen charakterom usporiadania javiska, ale aby si diváci mohli vypiť kávu a dobré víno. Prostredie Zrkadlovej siene Divadla Jána Palárika sa pre takúto talkšou zdalo byť ideálne. Pre tvorcov však prinášalo prácu navyše v úprave interiéru. Vždy pred programom bolo treba nanosiť stoly a upraviť ho do typicky kaviarenskej podoby. „Kým sme zo Zrkadlovky urobili na jeden večer kaviareň, riadne sme sa zapotili. Ale boli sme v múroch divadla, dýchalo to divadlom a pozývali sme osobnosti, ktoré mali nejaký kontakt alebo nejako spolupracovali s trnavským divadlom. Prvý večer tam boli moji dlhoroční kolegovia Peter Šimun, Inge Filanová, Laco Kočan, Boris Filan, Zdena Studenková a majster sveta v cyklistike na historických bicykloch, MvDr. Ivan Pašek. Ďalší večer bol venovaný spomienke na Jara Filipa, a ten bol neskutočný, pretože Jaro si z nás dobre vystrelil. On bol známy tým, že nemal rád, ak sa o ňom hovorilo, a vôbec nie pietne. Tak sa nám nedarilo vôbec nič. Nič nefungovalo, všetci hostia meškali, zostali niekde v zápchach a na diaľnici, telefonovali mi, že prídu neskôr, nefungovala technika, víno, ktoré sme mali objednané, bolo skysnuté. To bol naozaj neskutočný večer," spomína Mirka Čibenková. Divadelné kaviarne pripravovali raz mesačne v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika a v skrátenej podobe ich vysielal rozhlas na okruhu Rádio Devín. Všetky relácie nájdeme v rozhlasovom archíve dodnes a okrem obsahovej hodnoty sa stáli zaujímavým dokumentom o jednej ére divadelného života v Trnave. „Scenár a typ relácie sa zдал byť divácky zaujímavý, a teda aj poslucháčsky. Požiadala som preto rozhlas, či by nemali záujem, našťastie sa tam našli ľudia, ktorí záujem mali – a tak vzniklo niekoľko častí aj pre rozhlasové vysielanie. Preto, lebo pozvanie do našej kaviarne prijímali veľké osobnosti, bolo dobré, aby sa tieto rozhovory uchovali aj do budúcnosti. Mala som pocit, že tie rozhovory sa v niektorých prípadoch nemusia nikdy zopakovať, čo sa neskôr potvrdilo," hovorí Mirka Čibenková, pre ktorú sú dodnes cenné stretnutia aj s osobnosťami, ktoré z našej kultúrnej scény navždy odišli. „Som rada, že sú archivované rozhovory napríklad so Stanom Radičom alebo s Dodom Šošokom, ten tu mal úžasný koncert, a bolo to krátko predtým, čo z tohto sveta navždy odišiel. Podobne sme predstavili dnes už nežijúce osobnosti ako napríklad baletného majstra Dušana Nebylu či Mariána Zednikoviča. Niektorí hostia boli pre veľký úspech aj viackrát – napríklad Zuzana Kronerová, ktorá sa na trnavskú scénu rada vracala a návštevníci ju mali veľmi radi.“

Medzi účinkujúcich sa za tie roky zaradili také osobnosti ako Stanislav Štepka, Boris Filan, Janko Lehotský, Zdena Studenková a ďalší. „Pamätám si napríklad na Milana Lasicu, z ktorého som mala dokonca trošku aj trému. Ustáť s ním rozhovor za mikrofónom je veľmi ťažké, je to veľká osobnosť. Podobne boli výborní hostia Milan Kňažko,

Ady Hajdu, ale aj napríklad výborná bola kaviareň, kde som mala hosťa Jozefa Bednárika, ktorý si našiel čas, napriek svojej zaneprázdnenosti. Prišlo aj veľa divadelníkov a spolurodákov zo Zelenča z jeho domovského súboru a urobili výbornú atmosféru.“

Každý takýto projekt sa postupne vyčerpá – a treba ho inovovať. A tak po šiestich rokoch uvádzania prišlo veľké finále. „Potom bola posledná kaviareň v divadle, keď som sa rozhodla, že pozvem mladú generáciu umelcov z Trnavy. Boli to Kamil Mikulčík, Kamil Žiška, Tomáš Maštálir, Jakub Nvota, Mária Čírová a bratia Bugalovci, ktorí sú dnes veľmi úspešní,“ hovorí Mirka Čibenková a pripomína, že aj títo začínajúci umelci boli rovnako zaujímaví ako ich kolegovia s dlhoročnými skúsenosťami. S myšlienkou o ukončení celého cyklu divadelných kaviarní sa nechcela zmieriť ani ona, ani diváci. A tak súčasne s koncom uvádzania projektu v divadle sa zrodil projekt pokračovania. V novom trnavskom amfiteátri sa totiž vytvoril zaujímavý kultúrny priestor, ktorý svojím charakterom a atmosférou umožňuje inscenovať podujatie takéhoto charakteru. A tak vzniklo Café de Nuit. „Kým niekedy som mala troch či štyroch hostí v jeden večer, teraz mám len jedného. Atmosféra je komornejšia a intímnejšia. Snažím sa predstaviť tie osobnosti, ktoré tu ešte neboli,“ hovorí Mirka Čibenková, ktorá chce do budúcnosti vo svojej kaviarni predstaviť aj najmladšiu generáciu členov súboru Divadla Jána Palárika. Popritom nebudú chýbať ani dramaturgické počiny na jej materskej divadelnej scéne.

Text a foto Martin JURČO

Hudobná Trnava a Mikuláš Schneider-Trnavský

Meno muzikologičky a hudobnej historičky Edity Bugalovej netreba trnavskej verejnosti zvlášť predstavovať. Už v minulosti stála pri projektoch, ktoré sa venovali hudobným dejinám nášho mesta a zvlášť si všimала osobnosť hudobného skladateľa Mikuláša Schneidra-Trnavského. Doteraz verejnosť poznala zopár diel zväčša biografického charakteru, prípadne súpis diel alebo sumár z čiastkových oblastí tvorby autora. Nová kniha Hudobná Trnava a Mikuláš Schneider-Trnavský je komplexná svojím zameraním a kontextom diela autora a je pomyselným zavŕšením významnej etapy práce autorky. Dielo vyšlo vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry SR a do života ho uviedli v Západoslovenskom múzeu v Trnave povestnými ružičkami, ktoré k majstrovi neodmysliteľne patria.

Kniha prináša komplexný pohľad na život a dielo M. Schneidra-Trnavského, osvetľuje aj okolnosti vzniku viacerých diel skladateľa a prináša vývojový pohľad na dejiny hudby v Trnave od stredoveku až do druhej polovice 20. storočia. „Kniha je zavŕšením môjho celoživotného výskumu. Skončila som muzikológiu a zamestnala som sa v Západoslovenskom múzeu v Trnave. Jedna z oblastí, ktorej som sa venovala, bola práca na sústredenej pozostalosti M. Schneidra-Trnavského, ktorá bola v múzeu. Dopĺňala som fond, získavala som aj predmety a pamiatky z hudobnej histórie Trnavy. Veľa pamiatok mi prešlo rukami a skladala som si mozaiku z hudobného života. Medzitým vyšlo aj veľa nových publikácií a výskumov, a zistila som, že tie novootvo-

rené dvere vám dávajú trošku nový pohľad aj v jeho zhodnocovaní a interpretácii," hovorí o jednej z inšpirácií venovať sa tejto téme autorka Edita Bugalová.

Okrem komplexného spracovania diela M. Schneidra-Trnavského vrátane komplexnej databázy diela skladateľa a foriem jej uvedenia, je kniha podnetná pre pochopenie súvislostí s prostredím, v ktorom autor pracoval, a autorskej práce v jednotlivých hudobných žánroch a hudobných formách. M. Schneider-Trnavský je ako autor a upravovateľ podpísaný pod komornými skladbami, symfonickou hudbou, úpravami ľudových piesní cez skladby s prvkami populárnej hudby, zborové diela, duchovnú tvorbu, až po javiskové operetné dielo či melodrámy. Toto široké rozpätie tvorby zaiste nevychádzalo len z obrovského talentu skladateľa, ale aj z podnetného hudobného vývoja lokality (v ktorej umelec pôsobil takmer celý život) a výrazného vplyvu prostredia Trnavy, jej osobností a udalostí na jeho umelecké smerovanie.

Na otázku, do akej miery sa to prejavilo v diele majstra, odpovedá práve v spomínanej knihe Edita Bugalová. Trnava a trnavský hudobný kontext je neodmysliteľnou súčasťou tvorby autora a je logické, že autorka tieto dve témy spojila. Kniha prináša vývojový pohľad na dejiny hudby v Trnave od stredoveku až po rok 1956, keď M. Schneider-Trnavský zomrel. Editu Bugalovú pozná odborná i široká verejnosť aj ako riaditeľku Hudobného múzea Slovenského národného múzea. A celoslovenský význam hudobného múzea sa prejavil i v charaktere publikácie, ktorá je prínosom aj vo vzťahu k historiografii urbánnej hudobnej kultúry na Slovensku. Zaujímavá a doteraz prakticky neznáma je etapa „hudobnej“ činnosti historickej Trnavskej univerzity a preduniverzitného obdobia. Prezentuje objav autorky vo vzťahu k lokalizácii divadelných sál a priestorov v Trnave v 17. a 18. storočí. Prináša dosiaľ málo reflektované súvislosti a kladie ich do kontextu širších väzieb a vzťahov v rámci stredo európskeho regiónu.

„Je to nadregionálna publikácia, pretože tu ide aj o časť slovenskej kultúry a slovenského hudobného vývoja. Treba si uvedomiť, že postavenie Trnavy ako určitého centra je z historického pohľadu tak závažné, že presahuje rámec regiónu. To bol aj cieľ mojej práce, aby som konečne zaradila M. Schneidra-Trnavského do kontextu vývoja slovenskej hudby. Poznanie rozsiahleho diela skladateľa je však behom na dlhé trate. Na to, aby som mohla napísať posledné dve stránky, teda zhrnutie a význam, som musela veľa vecí preštudovať. Príležitosť mi poskytol aj bohatý archív Slovenského národného múzea, určité poznatky som získala tiež vďaka pramennému štúdiu a dokázala ich dať do kontextu. Objavila som, resp. dokážem identifikovať isté pamiatky v hudobnom múzeu z hľadiska spoznania v iných súvislostiach. Dáva to nové možnosti pre vedca, ale vyžaduje to veľa času," hovorí Edita Bugalová.

Tvorba M. Schneidera-Trnavského je na pomedzí novoromantizmu a impresionizmu, najviac bol aktívny v rokoch 1910 – 33. „Napríklad, zo skúmania osobnosti M. Schneidera-Trnavského som azda dokázala podoprieť svoju dlhoročnú hypotézu, že pri tvorbe úprav slovenských ľudových piesní sa pohyboval na poli populárnej hudby. A pokiaľ ide o pohľad slovenských hudobných historikov, myslím si, že hodnotenie jeho osobnosti a diela bolo príliš prísne. Z hľadiska hodnotenia hudby 20. storočia zo všetkých slovenských skladateľov doňho vkladali asi najväčšie očakávania a kladli mu iné parametre a iné kritériá, aké Schneider-Trnavský sám vnútri obsahoval a mal. Jednoznačne sa však môžeme zhodnúť, že je to umelec, ktorý významne ovplyvnil hudobný vývoj 20. storočia," dodáva Edita Bugalová, ktorá chce zmapovať aj dielo ďalších trnavských rodákov z oblasti hudobnej kultúry. Tento rok by chcela otvoriť výstavu k nedávnej storočnici významného slovenského skladateľa a trnavského rodáka Karola Elberta.

Text a foto: Martin JURČO

Sedemdesiatiny Jozefa Adamca

Jubileum futbalového kráľa slovenských kanonierov ovenčila nová kniha z dielne športového publicistu Michala Zemana, trnavského rodáka

Na svet prišiel 26. februára 1942 vo Vrbovom. Dvojnásobný účastník vrcholného šampionátu planéty, držiteľ siedmich majstrovských titulov, štvornásobný víťaz ligovej súťaže kanonierov. Strieborný v ankete o slovenského futbalistu storočia. V tomto volebnom období poslanec Mestského zastupiteľstva mesta Trnavy. Reč je o Jozefovi Adamcovi, futbalovej ikone svetového strihu.

Široká športová komunita si jubilanta uctila exhibičným zápasom v hale na Rybníkovej, následne v priamom televíznom prenose počas vyhlásenia výsledkov celoštátnej ankety Futbalista roka 2011 v dome kultúry Tirnavia aj cez prestávku prvotného súboja Spartak – ViOn Zlaté Moravce.

Vo štvrtok 8. marca zažila Trnava ďalšiu významnú futbalovo-spoločenskú udalosť. V kníhkupectve TK Libri sa krstila kniha Hatrlo, s podtitulom Jozef Adamec – príbeh legendy. Akiste nielen priaznivcom koženej je dôverne známe, že hlavný názov graficky a textovo veľmi pútavo spracovaného životopisu zvolil Michal Zeman, trnavský rodák, podľa familiárnej prezývky populárneho futbalistu. „Pri písaní som sa vrátil do detských čias, pretože bola možnosť oprášiť si nezabudnuteľné chlapčenské roky, keď partia okolo pána Adamca nám prinášala kopec radosti a futbalového ošiaľu,“ uviedol.

Pamätnica teda vyšla z dielne skúseného publicistu, dlhoročného športového redaktora Pravdy. Čitateľovi ponúka 168 strán rôznych príbehov, historiek a štatistík. Vhodným sprestením je 150 fotografií. Stojí za povšimnutie, že ide o Zemanov jediná knižný titul.

„Veľmi krásne dielko. Ďakujem autorovi za tento pekný darček k mojim sedemdesiatinám. Som presvedčený, že ľudia sa potešia z mnohých starých fotografií úspešnej éry Trnavy,“ uviedol Adamec. Sviatočné popoludnie, spojené s autogramiádou, sa tešilo širokému interesu verejnosti. Moderoval ho reportér Slovenského rozhlasu Stanislav Dutka.

Nechýbal ani Adamcov dlhoročný reprezentačný a klubový spoluhráč Karol Dobiaš. Majster Európy 1976 na margo krstu zaujímavého literárneho výtvoru uviedol: „Hatrlo bol vodcovskou osobnosťou nášho trnavského mužstva. Takúto knižnú poctu k okrúhlym narodeninám si zaslúžil. Úprimne mu ju žičím a so mnou akiste i tisícky vďačných obdivovateľov jeho nesporného futbalového kumštu. Určite ešte i dnes dokážu vysypať našu základnú zostavu z čias majstrovského Spartaka.“

Mimochodom, v prípade populárneho útočníka s vrbovskými koreňmi išlo o druhú knižku. Tej prvej, pod názvom Ako som strelal góly, pomohol na svet autorský tandem Jozef Adamec – Igor Mráz v jedenadevätidesiatom.

• • •

Do análov svetového futbalu vošiel Adamec nespočetnekrát. Predovšetkým nezabudnuteľnou kanonádou na bratislavskom Tehelnom poli v júni 1968. To keď chýrnym brazílskym kanárikom fúkol pred beznádejne vypredaným šesťdesiatštyri minút vyparatili tomuto slávnemu juhoamerickému orchestru v žltó-zelenom výstroji už iba dvaja veľikáni, Ernest Willimovski (1938) a Paolo Rossi (1982). Všetky tri nechyťateľné petardy zavesil pri nástupe vypískaný Trnavčan i do kvalifikačného sita írského gólmána Fitzpatricka v pražskom októbri 1969. Vtedy stihol celý hetrikový úlovok ešte do prestávky.

V štyridsiatich štyroch oficiálnych medzištátnych zápasoch A-mužstva ČSSR (1960 – 1974) mal Adamec sedemdesiatdeväť spoluhráčov. Futbalový samorast z rodiska chýrneho svetobežníka Mórica Beňovského najčastejšie nastúpil za Česk oslovensko so stredopoliarom Ladislavom Kunom (30 štartov), brankárom Dukly Praha Ivom Viktorom (28) a obrancom Karolom »Patinom« Dobiašom (23).

Ostrostrelec s desiatkou na chrbte sám najlepšie vie, že reprezentačných duelov mohol dosiahnuť oveľa viac. Lenže počas hráčskej kariéry nezriedka pripomínal Vezuv pred výbuchom. Páni zo všakových disciplinárov si na jeho extempore neraz pôžitkársky zgustli. Občas mu strach nedovolil nastúpiť do lietadla.

Adamcove najpamätnejšie zápasy? Určite všetky tri súboje v základnej skupine MS 1962 v Čile s nečakanou striebornou koncovkou úspešného výberu Rudolfa Vytlačila. Trnavská ľavá spojka, v tom čase povinne vojenčiaca v Dukle Praha, však vzácny kov zo zámoria nepriniesla. Medaily vtedy udelili iba základným zostavám finálového súboja ČSSR – Brazília (1:3) a trénerom oboch kolektívov. Striedania hráčov neboli povolené. Rovnaký počet skupinových meraní síl si Adamec zaknihoval aj o osem rokov neskôr, pri mexických MS. Pravda, z krajiny Aztékov sa Markov výber porúčal hneď po skončení bojov v základnej časti, s nulou na bodovom konte. Na oboch vrcholných šampionátoch planéty hral proti Pelému. Teraz, pri oslave sedemdesiatni, mu kráľ svetového futbalu poslal spoza veľkej mláky pozdravný vinš. Adamec si Brazílčanovu poctu veľmi váži.

Inak, nemožno nechať bez povšimnutia výnimočnú vec. Iba traja slovenskí futbalisti majú na svojom konte dvojnásobnú aktívnu účasť v záverečnom turnaji MS: Popluhár (1958, 1962), Kvašňák (1962, 1970), Adamec (1962, 1970).

Za povšimnutie stoja reprezentačné míľniky jubilanta: ČSSR – Holandsko (ouvertúra, 1960), ČSSR – Švédsko (rozlúčka, 1974). Svoju dráhu v najcennejšom drese dospelých začal i skončil v októbri. Obe konfrontácie priniesli rovnakú výhru chlapcov s levom na hrudi (4:0).

„Pri mojej reprezentačnej premiére v Prahe, proti Holanďanom, som v záverečných trinástich minútach vystriedal na ľavej spojke Ladislava Kačániho, ktorý bol odo mňa starší o jedenásť rokov. Dolfi Scherer dosiahol hetrik a štvrtý gól vsietil Pepo Kadraba,“ vrátil sa J. Adamec na začiatok cesty. Mimochodom, v A-mužstve ČSSR debutoval veľmi mladý. Mal iba 18 rokov, 8 mesiacov a 4 dni. Pre zaujímavosť, naši nastúpili v zostave: Schroj – Šafránek, Popluhár, L. Novák – Pluskal, Masopust – Štibrányi, Scherer, Kadraba, Kačáni (Adamec), Mašek.

Prestriedal na samý koniec. Exvrbovčanovu rozlúčku s reprezentačným dresom videlo bratislavské Tehelné pole. Aj Tri korunky zo Škandinávie, podobne ako štrnásť rokov predtým futbalisti z krajiny tulipánov a veterných mlynov, vyfasovali štyri banány. Dva im na cestu pribalil Ján Švehlík, po jednom Přemysl Bičovský a Marián Masný. Menoslov ČSSR pri ostatnom Adamcovom vystúpení, hoci krátkom, proti Severanom: Vencel (Viktor) – Dobiaš, Ondruš, Jozef Čapkovič, Varadin – Bičovský, Pekárik, Adamec (Gajdůšek) – M. Masný, Švehlík (Kroupa), Stratil.

Trnavský bombardér, vedno s tuctom ďalších úspešných zakončovateľov spod Tatier, sa prestriedal do Klubu ligových kanonierov. Elitný zoznam z obdobia 1925 – 1993 tvorí šesťdesiat mien českých, moravských a slovenských futbalistov (vrátane ich účinkovania v zahraničných ligách). Na Adamcovom konte svieti 170 gólov: 138 za Trnavu, 17 za Duklu Praha a 15 za bratislavský Slovan. Súťaž prvooligových strelcov vyhral štyrikrát. Víťazný dúšok si dal z cenného pohára pre streleckého premianta po záverečnom kole v roku 1967 (21 gólov), 1968 (18), 1970 (16) a 1971 (16 – rovnaký počet mal na konte aj Zdeněk Nehoda z TJ Gottwaldov). „Najviac mi to sypalo v zápase Slovan – Třinec, keď z ôsmich gólov som vsietil šesť,“ uviedol výnimočný zásah.

Popri všetkých piatich tituloch „bílích anđelov“ sa Adamec podpísal aj pod ďalšie dve majstrovské pocty počas základnej vojenskej služby v Dukle Praha (1962, 1963). Jeho návrat do zeleného súkna v krátkej spomienke? „Bolo fajn, keď v jednom z najlepších klubových mužstiev sveta som, obrazne povedané, mohol vyštudovať futbalovú univerzitu po boku Masopusta, Pluskala, Láďu Nováka a ďalších veľikánov. Pravda, čas zostal i na huncútstva, najmä s Rudlom Kučerom. Škoda, že brutálny zákrok Poliaka Oslizla ukončil sľubnú kariéru výnimočného útočníka.“

• • •

O Jozefovi Adamcovi už boli poohýbané ďalšie faktografické údaje zo všetkých zorných uhlov. Preto radšej načriem do iného súdka.

Pri mojom 44-ročnom motaní sa okolo vrcholového futbalu pribudlo v novinárskom notese veľa epizód. Vytiahnem jednu, ktorá odznela pred necelými tromi rokmi počas spomienkového trnavského víkendú slávnych „bílích anđelov“. Stalo sa tak v rámci 40. výročia ich pamätných semifinálnych súbojov v najvyššej klubovej súťaži na európskej scéne s Ajaxom Amsterdam (0:3, 2:0). Terajší jubilant z Vrbového vtedy vytiahol jednu originálnu príhodu:

„V septembri 1971 sme doma hrali odvetu 1. kola Pohára európskych majstrov s Dinamom Bukurešť. Po polhodine sa strhla mela. Samozrejme, v jej ohnisku som nemohol chýbať. Z Rumunov sa najviac štorcoval Satmareanu, a tak som mu poriadnu vyťal. Už-už sa zdalo, že zápas nedohrám. Rozhodca vletel medzi nás, kľbčiacich sa kohútov. Po krátkej chvíli, spolu s rumunským vinníkom, prekvapujúco vylúčil Lacka Kunu, známeho futbalového džentlmena. Tuším iba on sa z nás nebil. Táto červená karta bola vôbec jeho jediná v celej kariére.“

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Červenák posilní Trnavu v extralige!

Tamara Kupková so striebrom z halových ME dievčenských družstiev do 14 rokov

Tenisová Trnava bude opäť raz hore nohami. V pondelok 30. apríla od 9.00 h sa diváci môžu tešiť na 1. kolo extraligy mužských tímov. Do Trnavy pricestujú Kúpele Piešťany. Favorizovaný celok z malého Ríma čaká obhajoba lanského striebra, doteraz najcennejšieho v tejto vrcholnej celoslovenskej konfrontácii.

„Získali sme ďalšiu cennú posilu, na hostovanie pribudol do nášho extraligového menoslovu Pavol Červenák, davisčupový reprezentant Slovenska,“ uviedol zaujímavú informáciu Tomáš Boleman, manažér TC Empire a v predošlej sezóne nehrajúci kapitán družstva. Navyše, na trnavskej súpiske už figuruje aj jeden mimoriadny talent, Oliver Nagy zo Šamorína. Pripomeňme, že vlani 2. – 6. mája obsadila v extralige 2. miesto sedemčlenná zostava TC Empire: Karol Beck, Jaroslav Pospíšil, Kamil Čapkovič, Ján Stančík, Richard Nebyla, Filip Vittek a Igor Wachter.

Ako sme už informovali, rok 2012 sa v trnavskom tenise snúbi s viacerými jubileami, na klubovej aj osobnostnej úrovni. Centrálné oslavy budú koncom leta, no pestré dianie naštartovalo zásluhou tohto tenisového klubu tromi turnajmi vnútri. V januári predviedli svoj kumšt mladší žiaci, vo februári mladšie dorastenky, v marci dievčatá a chlapci do 18 rokov.

Tenisti klubu Empire Trnava teda už majú za sebou úspešné vystúpenia na zimných majstrovstvách Slovenska mládežníkov. Bilancia je radostná. Podľa slov T. Bolemana, na ich konto pribudlo 19 medailí, najviac zo všetkých slovenských klubov.

Tiež striebro z halových ME dievčenských družstiev do 14 rokov v Česku putuje do Trnavy! Pričinila sa oň Tamara Kupková, ďalší z výrazných talentov úspešnej liahne TC Empire. Nádejná tenistka bola členkou trojčlenného reprezentačného výberu Slovenska, ktoré získalo druhú priečku v súťaži pod názvom Winter Cup.

Trnavčankám sa tejto zimy zjavne vydarilo majstrovské súboje deblistiek. Po prvenstve mladších dorasteniek Sarah Márie Jurákovéj s Petrou Širokou v národnom šampionáte v Trnave, si zlaté medaily neskôr odniesol zo štvorhry aj pár Tamara Kupková (ročník narodenia 1998) – Sindy Kurtinová (1997). A pritom na piešťanskom umelom povrchu sa hrali halové M-SR tej vyššej vekovej skupiny dorasteniek. Tamara má športový vzor vo svojich rodičoch. O rok staršia Sindy je študentkou trnavského ŠG Jozefa Herdu, hoci registračný preukaz jej vystavili v TC Topolčany. Na ich finálových raketách zostali v kúpeľnom meste staršie súperky, Nina Drgalová (1995) z VTC Pezinok so Šarlotou Česnekovou (1996) z TK Slávia Agrofert STU Bratislava. Pravda, definitívu priniesol až zápasový tajbrejk (10:3). Singlový šampionát v Piešťanoch ovenčil Sára Jurákovú (TC Empire) strieborným kovom a navyše jej patrilo bronz zo štvorhry, spolu so Sandrou Jamrichovou (Fortuna tenis Trnava).

S príchodom jari sa teda dianie sťahuje z hál na otvorené ihriská. T. Boleman pre Novinky z radnice uviedol:

„Antuka má priestor už tento mesiac. Vonku najskôr príde k slovu medzinárodná prehliadka štrnásťročných. Po marcovom turnaji juniorov a junioriek do 18 rokov, hramom ešte na taraflexe tenisového hotela Empire, chystáme na antukových dvorcoch ďalšie malé jubileum, 5. ročník zápolenia staršieho žiactva Trnava Cup. Kategórii do 14 rokov budú patriť kurty nášho rozsiahleho areálu na Ulici Jána Hajdóczyho od 17. do 22. apríla (v singli 48 + 48 zúčastnených). Kvalifikačná časť dostane zelenú 15. a 16. apríla. V nej do oboch kategórií zapíšeme maximálne po 32 chlapcov a dievčat.“

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Plavecká paráda na Prednádraží

Krytú plaváreň Materiálovotechnologickej fakulty STU na trnavskom Prednádraží vyhradili 10. a 11. marca 38. dejstvu vrcholných medzinárodných pretekov. Do programu Veľkej ceny Trnavy 2012 sa vošlo dvadsať disciplín mužov a žien. Tiež dostalo priestor šesť žiackych súťaží.

Hlavným súperením v 25-metrovom bazéne bol motýlik na 200 m. Víťazné trofeje patrili Bratislavčanovi Adamovi Striebornému a Košičanke Zuzane Mimovičovej. V sobotu popoludní sa zrodil aj jeden nový rekord mítingu. Pričinila sa oň Miroslava Syllabová. Banskobystričanka zlepšila o 37 stotín sekundy deväť rokov starý rekord Jany Miškovej z PK Hradec Králové. Z ďalších zápolení neobídme Memoriál Jozefa Stanka, dlhoročného funkcionára trnavského plávania. Spomienkové preteky na 200 m znak vyhral Rostislav Kubický z Dukly Banská Bystrica.

Mokrý sviatok pod strechou športoviska na Ulici Jána Bottu sa tešil širokému záujmu štartujúcich. Na čele skúseného štábu z Plaveckého klubu STU Trnava stál Rastislav Hlavatý. „Do štartových listín sme zapísali 362-členné pole z 31 klubov. Okrem slovenských pretekárov pricestovali aj hostia z Česka, Maďarska a Francúzska,“ uviedol na margo najvýznamnejšieho podujatia v krátkom bazéne na Slovensku.

Oporou mu boli ďalší členovia širokého usporiadateľského štábu. Predovšetkým Tatiana Bergmannová (voľakedajšia reprezentantka, ešte pod dievčenským menom Vachtová), ale aj Ingrid Remišová, Andrea Púchla či Miloš Páleník. Prirodzene, chýbať nemohlo ani legendárne trio Ladislav Hlavatý, Mikuláš Lihán a Ladislav Bureš. Pomocnú ruku podali i rodičia mladých trnavských plavcov. Zanietená komunita z Prednádražia si za mravčiu robotu zaslúži úctu a obdiv. Rovnako súhra delegova-

ných činovníkov, rozhodcov, ľudí od prezentácie či spracovania výsledkov – to všetko prispelo k plnej spokojnosti aktérov zo štyroch krajín.

Pri debate počas vzácných chvíľ voľna neušli našej pozornosti viaceré zaujímavosti. „Máme približne 100-člennú pretekársku základňu, o ktorú sa stará sedemnásť trénerov. V minuloročnom hodnotení všetkých slovenských klubov patrila plaveckej Trnave tretia priečka,“ prezradil Rastislav Hlavatý. Jeho otec Ladislav, dnes už 72-ročný bard, najskôr vyslovil želanie dožiť sa krytej päťdesiatky a vzápätí oprášil kúsok histórie: „Tento vysokoškolský bazén otvorili v šesťdesiatom štvrtom. Plaveckému oddielu v tamjšej pedagogickej fakulte sme oficiálne vypísali rodný list 1. októbra 1968. Popri výkonnostnom plávaní sa po celý čas venujeme aj masovému. Nedávno som si robil bilanciu. Vyšlo mi, že od zrodu nášho oddielu sme naučili plávať od desiatich tisícok Trnavčanov.“

Mimochodom, Laca Hlavatého pozná slovenské plávanie ako jednu z najväčších osobností, okrem iného držiteľa Výročnej trofeje Medzinárodného olympijského výboru za rok 2000 (kategória Šport a univerzalita). Pred takmer šesťnástimi rokmi, v atlantských Hrách XXVI. olympiády, sa mu dostalo cti trénersky koučovať slovenské plavecké trio Natália Kodajová, Martina Moravcová, Miroslav Machovič. Išlo o historicky prvý štart samostatnej výpravy SR na letných olympijských hrách.

Budúci rok oslávi Trnava 45. výročie založenia plaveckého oddielu vo vtedajšej Telovýchovnej jednote Vysoké školy. Teraz, cez druhý marcový víkend, sa ukázalo, že plavecký strom v slovenskom Ríme má poriadne hlboké korene.

Plējáda domácich talentov z PK STU, navštevujúcich Športové gymnázium Jozefa Herdu, pri ostatnej Veľkej cene Trnavy vyslala povzbudzujúci signál: o tejto obdivuhodnej plaveckej rodine ešte bude široká verejnosť počuť nejednen dobrý chýr.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Športovci prevzali ocenenia mesta Trnava

Trnava je mesto bohaté na mladé talenty. Posledný ročník tradičnej ankety Športovec mesta Trnava sa totiž niesol v duchu mládeže, ktorá bola najpočetnejšou ocenenou kategóriou. Dopĺňali ju dospelí, kolektívy a nová kategória, ktorá ocenila trénerov či funkcionárov trnavských klubov. Slávnostné oceňovanie športovcov sa uskutočnilo 7. marca na trnavskej radnici.

Záverečnú podobu vybranej dvadsaťpäťky uzavrela komisia mládeže a športu Mestského zastupiteľstva na základe nominácií trnavských športových klubov i občanov mesta. V kategórii mládež získalo ocenenie štrnásť jednotlivcov. Nechýbali medzi nimi talentovaní šachisti klubu Komplet Modranka Samir Sahidi a Rastislav Kavoň, ktorí po zisku domácich titulov reprezentovali Slovensko na majstrovstvách sveta v Brazílii. Obaja spolu s Hankou Dzurjaninovou z trnavskej Lokomotívy patria k najväčším domácim šachovým talentom. Pravidelnými nosičmi medailí sú aj stolní tenisti Štefan Peko najml. a Tatiana Kukuľková z Viktórie Trnava, ktorí v uplynulom športovom roku 2011 žali bronzové, strieborné i zlaté medaily z domácich majstrovstiev. Výborné meno Trnavy šíri aj tenistka Sarah Mária Juráková, ktorá je dorasteneckou reprezentantkou Slovenska. Svoje zastúpenie mal aj tretí šport, ktorý sa hrá s raketou, ocenenie prevzala squashistka Kristína Šmičková zo SC Pohoda. Trojitú delegáciu musel posilať Plavecký oddiel STU Trnava, mimoriadnymi výkonomi sa v roku 2011 prezentovali Juraj Klátik, Barbora Križanová a Tomáš Púchly. Zverenci trénera Rastislava Hlavatého patria k slovenskej špičke, ktorá sa nestratí ani na medzinárodných fórach. Ďalšími ocenenými boli v tejto kategórii aj Dávid Margitai, bronzový medailista z Majstrovstiev Európy v kickboxe, talentovaný cyklista Ľuboš Malovec a Erika Viteková, ktorá je zasa nádejou na slovenskej krasokorčuľarskej

scéne. Mládež uzatváral Filip Praj, ktorý v double trape obhájil titul juniorského európskeho šampióna.

Trojicu zástupcov mala kategória kolektív. Výborný úspech v podobe 2. miesta v slovenskej extralige zaznamenali tenisti TC Empire Trnava, cenu prevzal nehrajúci kapitán a manažér Tomáš Boleman. Ešte o stupienok vyššie stáli staršie žiačky Basketbalového klubu AŠK Slávia Trnava – v minulej sezóne vyhrali slovenský majstrovský titul. Víťazné pocity poznajú aj baseballisti BK STU Angels Trnava, veď vlani oslávili tituly hneď v troch vekových kategóriách.

Slovenský futbalový rekordér Miroslav Karhan a účastníčky letnej olympiády Danka Barteková a Zuzana Štefečeková – to sú ocenení v kategórii dospelých, ktorých azda ani nie je treba ďalej predstavovať. Odchovanec Spartaka sa vrátil domov po dvanásťročnej bohatej a úspešnej odysei po futbalových trávnikoch v Nemecku, Španielsku či Turecku, zatiaľ čo obe strelkyne už mieria na Londýn. Aj pre nich bol rok 2011 úspešný, Danka Barteková získala striebro na Majstrovstvách Európy a zvíťazila na Svetovom pohári a Zuzana Štefečeková získala titul majstra sveta v trape v bavorskom Mníchove.

Výpočet ocenených uzatvára znovu zavedená kategória Za prínos k rozvoju športu. Milan Surgoš sa v Trnave postaral o rozvoj a popularizáciu čínskeho bojového umenia wu –shu, Roman Holekší je výrazne podpísaný pod úspechmi baseballistov STU Angels Trnava, Jozef Svátek je zasa dlhoročnou dušou trnavského juda, pričom sám získal vlani titul majstra sveta v kategórii masters, Jaroslav Lieskovský počas pracovnej kariéry na referáte športu Mestského úradu založil množstvo tradičných podujatí a nezmazateľne sa vpísal do dejín trnavského športu a Ernest Gubrický je jednou z najväčších osobností trnavskej hádzanej, ktorý tomuto športu obetoval celé desaťročia.

Celkový počet sa zaokrúhlil na 25 ocenených, dúfajme, že aj rok 2012 prinesie aspoň také športové úspechy ako ten minulý.

Eduard GUNIŠ

ŠPORT V SKRATKE

■ KONDIČNÝ BEH

Trnavčan Ondrej Puškár sa stal absolútnym víťazom prestížnej Majcichovskej desiatky časom 31:31 min, za účasti rekordného pelotónu (241 mužov, žien, juniorov a junioriek). „Na rýchlo okruhu v uliciach Majcichova som absolvoval 10 km v rámci prípravy na svoj tretí maratón v živote, bratislavský,“ uviedol 26-ročný atlét Slávie Trnava. Víťaznú trofej prevzal z rúk prvého česko-slovenského kozmonauta Vladimíra Remeka, hlavného patrona týchto známych pretekov. Vedno s hrdinom kozmu dekoroval najlepších bežcov aj legendárny útočník Spartaka Trnava Jozef Štibrányi, futbalový vicemajster sveta z Čile 1962.

Tiež neobídme prvenstvo talentovanej juniorky Barbory Šaštinskej (1995). Študentka Športového gymnázia Jozefa Herdu v Trnave triumfovala vo svojej

vekovej kategórii pri marcovej Majcichovskej desiatke za 41:50 min. Tento čas je o 1:04 min lepší než platný slovenský rekord v cestnom behu junioriek na 10 km, ktorý vytvorila Nezvalová (1992) z AC Nové Zámky 18. júla 2010 v Kysuckom Novom Meste. A napokon sa pristavme v hodnotení M-10 aj pri striebornom juniorovi Matejovi Bohunickom (Triatlon Team Trnava).

■ PLÁVANIE

Tomáš Púchly (1998) je výrazným plaveckým talentom. Rekordné časy láme ako na bežiacom páse. „Ide o prvého Trnavčana, ktorý už vie prekonať Géryho rekordy. Ak Tomáš nepoľaví v tréningovej drine, môže to dotiahnuť ďaleko,“ prezradil Ladislav Hlavatý, zakladateľ trnavského výkonnostného plávania. Mladý zverenec jeho syna Rastislava, člen Pla-

veckého klubu STU z trnavského Prednádražia, navštevuje susedné Športové gymnázium Jozefa Herdu.

Púchly utvoril 10. a 11. marca počas vrcholných medzinárodných pretekov v domácom krátkom bazéne tri rekordné výkony SR medzi 14-ročnými chlapcami: 100 m voľný spôsob 54,16 s, 200 m voľný spôsob 1:59,17 min, 100 m polohové preteky 1:02:00 min (zároveň rekord Veľkej ceny Trnavy).

Týždeň predtým si Púchly podmanil plaveckých expertov v berlínskom festivale. Do vody skočil v štyroch disciplínach, vo všetkých víťazne. Navyše si zapísal tri nové slovenské rekordy svojej žiackej kategórie. „A pritom v Berlíne sa stretlo vyše tisíc štartujúcich. Pre ilustráciu, iba z Nórska štartovalo 22 klubov,“ dodal L. Hlavatý.

■ TANEČNÝ ŠPORT

Po marcových majstrovstvách SR v štandardných tancoch, ktoré premiérovzo organizovali v Trnave, sa pozornosť

praznivcov upiera k vrcholu tohtoročnej pyramídy. Reč je o Grand Prix Tyrnavia, súčasť seriálu IDSF Open. „Náš medzinárodný festival chystáme tento rok na 19. a 20. mája,“ uviedol pre Novinky z radnice jeho zakladateľ Miroslav Balún, ktorému patrí riaditeľská taktovka aj pri 14. ročníku. Podľa jeho slov, ohlas zo zahraničia je tradične široký. Už teraz majú v štábe potešiteľné avízo o príchode mimoriadnych autobusov s tanečníkmi i divákmi z Ukrajiny a Litvy. Celkovo čakajú okolo 400 – 500 súťažiacich dvojíc z približne 15 krajín. Trnavské páry nájdu propozície GPT 2012 na webovej stránke ktc.sk.

„Do programu Pohára mesta Trnavy zaradíme všetky vekové a výkonnostné kategórie. Dokonca uvažujeme, že popri festivalovom centre v mestskej športovej hale presunieme niektoré súťaže i do jedného z trnavských hotelov,“ dodal M. Balún. Najnovšie aktuality pred štartom GPT prinesieme v ďalšom čísle nášho mesačníka. *(lies)*

ZDRAVÉ MESTO V SKRATKE

■ Prijímame prihlášky na Dni zdravia 2012

Mesto Trnava v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Trnave a ďalšími inštitúciami a organizáciami pripravuje Dni zdravia 2012, ktoré sa uskutočnia pod záštitou primátora mesta Trnavy 14. a 16. júna 2012.

Účelom tohto podujatia je poskytovať občanom mesta praktické diagnostické, ošetrovateľské a informačné služby, ukážky a osvetu zdravého spôsobu života. Predajno-prezentačné aktivity Dní zdravia 2012 sa uskutočnia 14. a 15. júna na Trojičnom námestí. Ak máte záujem propagovať počas týchto dní svoje produkty a služby, ktoré občanom ponúkate v oblasti zdravého životného štýlu, môžete sa prihlásiť u Mgr. Ingrid Huňavej, č. tel.: 32 36 168, e-mail: ingrid.hunava@trnava.sk.

Termín uzatvorenia prihlášok je 18. mája 2012. Prihlášku na Dni zdravia

podujatia môžete získať na www.trnava.sk (kancelária Zdravé mesto Trnava).

Mgr. Ingrid Huňavá,
kancelária Zdravé mesto Trnava

■ Bezplatné konzultácie u plastického chirurga

Bezplatné konzultácie pre deti a mladistvých do 18 rokov ponúka každú stredu od 15.30 do 16.30 h MUDr. Vladimír Zachar, PhD., v súkromnej ambulancii plastickej, rekonštrukčnej a estetickej chirurgie na Mozartovej ulici 3 na prednádraží v Trnave.

Rodičia s deťmi a mladiství sa môžu dozvedieť viac o problematike materských znamienok, vrodených vývojových chybách kosti, šliach a nervoch ruky, odštvárajúcich ušniciach a deformitách tváre, pourazových stavoch ruky a tváre, korekcii jaziev.

Záujemcovia sa môžu prihlásiť na tel. číslo 0908 859 087.

Tešíme sa na vašu návštevu.

Rok s baklažánmi Zapečený baklažán

Potrebuje:

2 veľké baklažány, 2 cibule, 2 strúčiky cesnaku, 250 g mletého mäsa (hovädzie a bravčové na polovicu), 500 g paradajok, 100 g tvrdého nastrúhaného syra, olivový olej, soľ, čierne korenie, oregano, tymian.

Baklažány prekrojíme, lyžicou vydlabeme stred, baklažány posolíme a necháme polhodinu odstáť v studenej vode. Cibuľu, cesnak a vydlabaný stred baklažánov posekáme. Na oleji opražíme do sklovita cibuľu a cesnak, pridáme mleté mäso a opražíme. Primiešame stred baklažánov a krátko pražíme. Paradajky osúpeme a ich dreň posekáme na kocky. Asi tretinu dáme do opraženej hmoty a pridáme soľ, korenie a oregano. Baklažány vyberieme, osušíme a naplníme. Do pekáča vložíme paradajky a uložíme baklažány posypané syrom a tymianovými lístkami. V trúbe predhriatej na 180 °C pečieme asi 45 minút.

Rubriku pripravuje MUDr. Bohumil Chmelík

Mesto Trnava d'akuje všetkým,

ktorí prispeli k úspešnému priebehu 17. reprezentačného plesu Mesta Trnavy a zároveň podporili jeho charitatívnu myšlienku. Finančný výťažok z plesu bude v apríli odovzdaný na podporu činnosti trnavským neziskovým organizáciám pracujúcim s ťažko telesne a mentálne hendikepovanými deťmi, mládežou a dospelými.

.A.S.A. Trnava, spol. s r. o.
Ateliér S.A.K.T. – Mgr. Jozef Nehaj
Bajnák Dušan
Cesty Nitra, a.s. Groupe Colas
COOP Jednota Slovensko, s. d.
Cora geo, s. r. o.
ČS, s. r. o.
ČSOB, a. s.
DeltAspol – Vladimír Václavík
EKO REKREA – Pejkovič Peter
Ing. Galko Ladislav
J. H. Agency
Jafra cosmetics
Jupet
Olymp Health Club
Olympic Casino Slovakia, s. r. o.
PCA Peugeot
Premt, s. r. o.
Pro Rea partners, s. r. o.
Prova Slovakia, spol. s r. o.

REGIA – Ing. Leo Blažek
Relax, s. r. o.
Respekt Slovakia, s. r. o.
Rigstav, s. r. o.
SALIX – Ing. Emil Gubriansky
Samsung Electronics LCD Slovakia,
spol s r. o.
Siemens, s. r. o.
Simoon
Slovatys, s. r. o.
Trnavská teplárenská, a. s.
Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s.
Trnavský samosprávny kraj
TT-IT, s. r. o.
TT-Komfort, s. r. o.
Tvorsad – Ing. Ľubor Pivoluska
Univerzita sv. Cyrila a Metoda
Víno Mrva&Stanko, a. s.
VÚJE, a. s.
Wofis

Jarná deratizácia – regulácia živočíšnych škodcov

Za účelom predchádzania vzniku a šíreniu prenosných ochorení vyhlasuje Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trnave v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. od 1. apríla do 15. mája 2012 celomestskú deratizáciu. Vykonajú ju fyzické i právnické osoby – podnikatelia v objektoch určených na podnikanie – školských a zdravotníckych zariadeniach, zariadeniach sociálnych služieb, bytových a polyfunkčných domoch, v suterénnych a pivničných priestoroch, v areáloch živočíšnej výroby,

v potravinárskych a reštauračných prevádzkach, v skladoch, v pivničných priestoroch rodinných a bytových domov, pri chovoch hospodárskych zvierat.

Deratizácia sa uskutoční buď prostredníctvom špecializovaných firiem alebo svojopomocne komerčne dostupnými prípravkami, ktoré sú určené a schválené na tento účel. Objekty musia byť upratané, zbavené materiálov a nečistôt, ktoré prispievajú k množeniu škodcov.

Nevykonanie deratizácie je považované za priestupok a postihuje sa pokutou do výšky 1 659,70 eur, v blokovaní konaní sumou 99,58 eur.

POZVÁNKY

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

3. utorok 19.00 ■ PRESTUPNÁ STANICA
4. streda 10.00 h ■ TRAJA TUČNIACI
11. streda 14.00 ■ TRAJA TUČNIACI
12. štvrtok 10.00 ■ EUGEN ONEGIN
13. piatok 10.00 ■ 800 MÍL PO AMAZONKE
14. sobota 19.00 ■ VŠETKO O MUŽOCH
17. utorok 10.00 ■ ADELKINA CESTA ZA ŠTASTÍM
19.00 ■ BENÁTKY POD SNEHOM
18. streda 10.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH
19. štvrtok 10.00 ■ MACO MAŤO hľadá hniezdo
19.00 ■ STARÁ LÁSKA NEHRDZAVIE
20. piatok 19.00 ■ VOJVODKYŇA Z CHICAGA – Štátna opera Banská Bystrica
23. pondelok 10.00 ■ DIVÁ KAČKA
25. streda 19.00 ■ VRÁTILA SA RAZ V NOCI
26. štvrtok 19.00 ■ ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH – Slávnostné predstavenie k 190. výročiu narodenia Jána Palárika
30. pondelok 19.00 ■ EUGEN ONEGIN
Štúdio
2. pondelok 19.00 ■ TAJOMNÝ POKOJ VECÍ
21. sobota 19.00 ■ PARVA ROMA
24. utorok 19.00 ■ MÁŠA A BETA – derniéra

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

- 4. apríla o 18.00 h**
v Kopplovej vile GJK TEODOR TEKEL
Vernisáž výstavy pri príležitosti 110. výročia narodenia autora
Kurátor výstavy: PhDr. Štefan Zajíček
Výstava potrvá do 27. 5. 2012
PAVEL ČÁNI: PADINSKÝ ZÁZRAK
Výstava grafickej a maliarskej tvorby slovenského výtvarníka zo Srbska, akademického maliara Pavla Čániho

Kurátor výstavy: Vladimír Valentík
Výstava potrvá do 1. 4. 2012

JÁN KONIAREK (1878 – 1952)

Stála expozícia sochárskej tvorby zakladateľa moderného slovenského sochárstva
KLENOTY DOMOVA – slovenské klasické umenie 20. storočia

GALÉRIA PORTRÉTOV – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúcich vývoj portrétneho maliarstva od konca 18. storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

AKCIE / AKTIVITY

13. apríla o 15.00 h

v Kopplovej vile GJK

JÁN KONIAREK – SV. JÁN KRSTITEĽ

Inaugurácia poštovej známky pri príležitosti 60. výročia úmrtia Jána

Koniarka (1878 – 1952), spoločné vydanie so Srbskou republikou

23. apríla o 19.00 h

v Synagóge – Centre súčasného umenia

Trnavská hudobná jar 2012

MUSICA MINORE: KLASIKA PRI SVETLE POCHODNÍ

KNIŽNICA JURAJA FÁNDLYHO

■ 12. apríla o 17.00 h v čitárni

NEBO, PEKLO, RAJ LENO RIEČANSKEJ

Stretnutie s autorkou ženských románov Lenou Riečanskou
Moderuje Milena Čeganová

■ 18. apríla o 17.00 h v čitárni

HUDBA A HUMOR (alebo Téopécy 2012)

Spomienky & súčasná literárna a hudobná tvorba „starých“ Trnavčanov

Účinkujú: Benjamín Škreko, Marián Mrva, Peter Horváth, Old Boys Jazz Band a Bonzo Radványi. Moderuje Kajo Bodorik

V rámci klubu Fórum humoristov

Aktivity pre deti

■ 5. apríla o 10.00 h

v oddelení pre deti VELKONOČNÁ TVORIVÁ DIELŇA

■ 10. apríla o 10.00 h

v oddelení pre deti

VEDOMOSTNÝ MILIONÁR

■ 18. apríla o 10.00 h

v oddelení pre deti

DETI DEŤOM

Program pri príležitosti 20 rokov spolupráce so Spojenou školou na Čajkovského ul. v Trnave

■ ZA DOBRODRUŽSTVOM S KNIHAMI KARLA MAYA

Písomná súťaž pre deti, súťažné otázky nájdete v oddelení pre deti a v pobočkách Prednádražie, Vodáreň a Tulipán
Súťaž potrvá do konca apríla 2012

Podujatia v hudobnom oddelení, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

■ JARNÉ ZVYKY, OBYČAJE, HRY

Hudobno-slovné pásmo pre deti

■ HUDBA OKOLO NÁS

Hudobno-zábavné programy pre deti v školských kluboch v popoludňajších hodinách. Zaujímavosťou o kolektívnu návštevu si môžu dohodnúť termín osobne v hudobnom oddelení, telefonicky (033/55 11 590) alebo e-mailom (hudobne_oddelenie@kniznicatrnavska.sk)

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR, Múzejné námestie 3

EXPOZÍCIE:

ARCHEOLÓGIA, GOTICKÁ TRNAVA, DEJINY TRNAVY, UMELECKÉ REMESLO V ČÍNE A JAPONSKU, KAMPAÑOLOGICKÁ EXPOZÍCIA, ORATÓRIUM, ĽUDOVÁ HRNCINA, ĽUDOVÝ ODEV ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, PRÍRODA MALÝCH KARPÁT, KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS, ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – POČTA KRÁĽOVI ZBERATEĽOV, SAKRÁLNE PAMIATKY

VÝSTAVY:

■ MINERÁLY SVETA

výstava z geologickej zbierky múzea doplnená fotografiami
sprístupnená od 8. 3. 2012 do 24. 2. 2013

■ TRNAVSKÝ OBJEKTÍV

Súťažná prehliadka neprofesionálnych fotografií organizovaná TOS
do 20. 5. 2012

■ KRÁSY ŽIVEJ PRÍRODY

predĺžená do 10. apríla 2012

■ TRNAVSKÉ DROBNOSTI

predĺžená do 30. 4. 2012

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Veľkonočné pohľadnice zo zbierok múzea

PODUJATIA

■ CYKLUS PREDNÁŠOK

CHRÁNENÁ KRAJINNÁ OBLASŤ MALÉ KARPATY

Prednáška Mgr. Eleny Zlatošovej na objednanie v mesiacoch apríl a máj

■ NEDELE V MÚZEU

Každú nedeľu v klariskom kláštore od 15.00 h prezentácia DVD Čas grimás o sochárovi F. X. Messerschmidtovi, na objednanie

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5

EXPOZÍCIE:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDBNÉHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

■ HISTÓRIA POPULÁRNEJ HUDBY

V TRNAVE DO ROKU 1989

■ AKO POČÚVALI HUDBU NAŠE BABKY

A DEDKOVIA – expozícia hracích skriniek, gramofónov a magnetofónov

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

EXPOZÍCIA

■ WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA

■ NÁSILIE A SMŔŤ V MINULOSTI

na tlačiaciach z fondu historickej knižnice ZsM do 28. 2. 2013

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarika, Divadlo Jána Palárika a knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

ZDRAVÉ MESTO

■ 3. apríla od 10.00 do 15.00 h

na Trojičnom námestí

DEŇ INFORMOVANOSTI O AUTIZME

Účinkuje Otto Kollmann, podujatie podporia aj Bibiana Onndrejková, Zuzka Vačková a Veronika Lučeničová-Gabčová z nadácie LINAJE a študenti z Pedagogickej a sociál-

nej akadémie Blahoslavenej Laury

■ 13. apríla od 8.00 do 18.00 h
na Trojičnom námestí, pred Tescom,
Kauflandom, Billou a MAX-om
DEŇ NARCISOV

16. ročník verejnej zbierky na podporu
 boja proti rakovine

■ 19. apríla o 17.00 h
v zasaďačke na Trhovej ulici 2
BYLINKY A ČAJE O PÉCI

Aprílové stretnutie bude venované prípra-
 ve osviežujúcich bylinných nápojov, zberu
 bylín, ich správne sušeniu a uskladneniu
 Prednáša Margita Drobná

EURÓPSKY ROK AKTÍVNEHO STARNUTIA V TRNAVE

■ 16. 2., 15. 3., 19. 4., 20. 9., 8. 11.
od 17.00 – 19.00 h

na Trhovej ulici 2
BYLINKY A ČAJE O PÉCI

Kurz zameraný na všestranné využitie lieči-
 vých a aromatických bylín

■ 28. 3., 18. 4., 30. 5. od 13.40 –
15.15 h

v Strednej zdravotníckej škole
na Daxnerovej ulici
ŠKOLA CHRBTÁ

■ 16. mája o 15.00 h v zariadení pre
seniorov na Ulici T. Vansovej
DEŇ MATIEK A BLAHOŽELANIE
JUBILANTOM

■ 25. – 26. mája od 9.00 h
v Kalokagatii a v areáli Slávie
1. TRNAVSKÉ ŠPORTOVÉ HRY
SENIOROV

■ 28. júna na trnavskej radnici
STRETNUTIE SENIOROV S PRIMÁTO-
ROM A ZÁSTUPCAMI MESTA

■ Jún – august 2012
PREHLIADKY HISTORICKÉHO CENTRA
TRNAVY

s odborným výkladom o histórii a architek-
 túre pozoruhodných budov

■ 1., 8., 15., 22. 29. júla
5., 12., 19., 26. augusta

v Mestskom amfiteátri
PROMENÁDNE KONCERTY DYCHOVÝCH
HUDIEB

■ 20. septembra od 10.00 h
POCHOD ZDRAVIA SENIOROV

z Trojičného námestia do Kamenného mlyna
 Ukážky Nordic walking (rýchla chôdza)

■ 17. – 18. októbra

v Mestskej športovej hale
VEL'TRH PRE SENIOROV – Ži aktívne
 Kultúrno-spoločenské podujatie s účasťou
 seniorov K8, partnerských miest a europo-
 slancov

■ 19. októbra o 17.00 h
v kine Hviezda

TICHO LIEČI

Divadelné predstavenie – Divadlo DINO

■ 7. októbra v Katedrále sv. Jána Krs-
titeľa

SV. OMŠA PRE STARÝCH A CHORÝCH
■ Október – november 2012

v zariadení pre seniorov na Ulici T.
Vansovej SENIORI SENIOROM

Vystúpenia speváckych zborov z denných
 centier

■ Október – november 2012

NEBOJÍM SA POČÍTAČA

Kurz počítačovej zdatnosti pre starého ro-
 diča a vnúča v spolupráci so ZŠ v Trnave

■ MIKULÁŠ A BLAHOŽELANIE
JUBILANTOM

v zariadení pre seniorov
na Ulici T. Vansovej

Aktuálne podrobnejšie informácie o jednot-
 livých podujatiach budeme prinášať prie-
 bežne v Novinkách z radnice, na webstrán-
 ke mesta www.trnava.sk a prostredníctvom
 denných centier pre seniorov

KINO HVIEZDA

1. 4. o 17.30 h ■ ŽENA V ČIERNOM (The
 Woman in Black) 2D

1. – 2. 4. ■ HNEV TITANOV – 3D/2D

1. 4. o 19.30 h, – 3D, 2. 4. o 17.30
 a 19.30 h – 2D

3. 4. FILMOVÝ KLUB NAOKO

18.00 h ■ INTERVIEW (Buscemi)

20.00 h ■ INTERVIEW (ORIGINÁL)

4. 4. ■ O BOHOCH A ĽUDOCH

5. – 9. 4. ■ PRCI, PRCI, PRCIČKY: STRE-
 TÁVKA – 2D

5. 4. o 17.00 h, 7. a 8. 4. o 17.30 h, 9. 4.
 o 19.30 h

5. – 9. 4. ■ TITANIC – 3D

6. – 8. 4. ■ SNEHULIENKA – 2D

6. 4. o 17.00 h, 7. 4. o 15.30 h, 8. 4.
 o 13.30 a 15.30 h

10. 4. FILMOVÝ KLUB NAOKO

18.00 h ■ FISH TANK

20.00 h ■

11. 4. o 18.00 h ■ TITANIC 3D

12. – 15. 4. ■ S ĽADOVÝM KLUDOM – 2D
 12. 4. o 17.30 a 19.40 h, 14. a 15. 4.
 o 19.30 h
 13. – 15. 4. o 17.30 h ■ LURDY
 16. – 19. 4. ■ **FE BIOFEST**
 16. 4. o 18.00 ■ POUPATA
 Réžia: Z. Jiráský, ČR, 2011, far., 94 min.
 (NOV)
 20.00 h ■ Volám sa Oliver Tate / Submarine
 Réžia: R. Ayoade, V. Brit., 2010, far., 97
 min. (BON)
 17. 4. o 18.00 h ■ NEMOC TRETEJ MOCI
 Réžia: Zuzana Piussi, SR, 2011, far., 52 min.
 ■ ANJELI PLAČU
 Réžia: Z. Piussi, SR, 2005, far., 54 min.
 (PIU)
 20.00 h ■ DUST AND GLITTER
 Réžia: M. Čopíková, SR, 2011, 11 min.
 (NOV)
 ■ PŘÍLIŠ MLADÁ NOČ
 Réžia: O. Omerzu, ČR/Slovin., 2012, far.,
 65 min. (NOV)
 18.4. o 18.00 h ■ ALOIS NEBEL
 Réžia: T. Luňák, ČR/SRN/SR, 2011, čb, 84
 min. (NOV)
 20.00 h ■ LONO / WOMB
 Réžia: B. Fliegau, SRN/Maď./Franc., 2010,
 far., 111 min. (BON)
 19. 4. o 18.00 h ■ ÚMYSL OBOHATIT HOLÝ

MECHANISTICKÝ SVĚT
 Réžia: Andrea Slováková, ČR, 2006, far.,
 22 min. (ČDF)
 ■ NADOHLED – Réžia: Andrea Slováková,
 ČR, 2011, far./čb, 42 min. (ČDF)
 20.00 ■ ROZCHOD NADERA A SIMIN /
 JODAEIYE NADER AZ SIMIN
 Réžia: A. Farhadi, Irán, 2011, far., 123
 min. (P100)
PRIPRAVUJEME:
 20. – 23. 4. o 17.30 h ■ BOJOVÁ LOĎ
 20. – 23. 4. o 19.30 h ■ EŠTEBÁK
 24. 4. ■ FILMOVÝ KLUB NAKO
 18.00 h ■ HADEJWICH
 20.00 h ■ NEVESTINEC
 25. 4. o 18.00 h ■ NOC V KINE
 26. – 30. 4. o 17.30 h ■ HYSTÉRIA
 26. – 30. 4. o 19.30 h ■ HAVRAN
DETSKÉ PREDSTAVENIA
 1. 4. o 13.30 a 15.30 h ■ HURÁ DO AFRIKY
 6. – 8. 4. ■ SNEHULIENKA
 6. 4. o 17.30 h, 7. 4. o 15.30 h, 8. 4.
 o 13.30 a 15.30 h
 14. – 15. 4. o 15.30 h ■ LORAX
 22. 4. o 13.30 a 15.30 h ■ HURÁ DO
 AFRIKY
 27. – 29. 4. ■ PIRÁTI, SPOLOK BABRÁKOV
 27. 4. o 17.30 h, 28. 4. o 15.30 h, 29. 4.
 o 13.30 a 15.30 h

KALENDÁR KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝCH PODUJATÍ V TRNAVE

■ Západoslovenské múzeum TRNAVSKÝ OBJEKTÍV

42. ročník súťažnej výstavy fotografickej
 tvorby neprofesionálnych autorov z okre-
 sov Trnava, Hlohovec a Piešťany
 Výstava potrvá do 21. mája 2012

■ Malá synagóga na Haulíkovej ulici SÁRA SAUDKOVÁ

Výstava fotografií žiačky majstra Jana
 Saudka

■ Mestská veža a kaviareň Thalmeiner TRNAVA MAGICKÁ

Výstava fotografií

■ Hotel Holiday Inn MYSTÉRIUM DUŠE

Výstava fotografií Eugena Blaškoviča

■ 3. apríla o 17.00 h v západnom krídle radnice T-FOTO

Vernisáž výstavy fotografií členov fotoklubu
 T-Foto

Výstava bude otvorená do 26. apríla každý

utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od
 14.00 do 17.00 h

■ 4. apríla o 18.00 h v Galérii Jána Koniarka TEODOR TEKEL

Vernisáž výstavy pri príležitosti 110. výro-
 čia narodenia autora

■ 11. apríla o 18.00 h v západnom krídle radnice Trnavská hudobná jar

OD RENESANCIE PO 20. STOROČIE

Účinkuje komorné združenie TUBAROSE

■ 12. apríla o 17.00 h v knižnici Juraja Fándlyho NEBO, PEKLO, RAJ LENY RIEČANSKEJ

Stretnutie s autorkou ženských románov
 Lenou Riečanskou

Moderuje Milena Čeganová

■ 12. apríla o 19.00 h v Malej synagóge PATRIK ŽIGMUND

Koncert mladého husľového virtuóza z Trnavy

■ 13. apríla o 15.00 h
v Kopplovej vile GJK
JÁN KONIAREK – SV. JÁN KRSTITEĽ

Inaugurácia poštovej známky pri príležitosti 60. výročia úmrtia Jána Koniarka (1878 – 1952), spoločné vydanie so Srbskou republikou

■ 14. apríla o 20.00 h v Amfík Cafe esteBak

Nočná filmová kaviareň s Jurajom Nvotom, Michaelou Majerníkovou a ďalšími hosťami

■ 15. apríla o 19.45
v Bazilike Sv. Mikuláša
BENEFIČNÝ KONCERT

Lucia Duchoňová – mezzosoprán, Stanislav Šurin – organ

Výťažok z koncertu bude venovaný na dostavbu fary, pastoračného centra a kostola na Prednádraží a na opravu kaplnky Panny Márie Trnavskej v Bazilike Sv. Mikuláša

■ 18. apríla o 17.00 h
v Knižnici Juraja Fándlyho
Fórum humoristov HUDBA A HUMOR

(alebo Téopécý 2012)

Spomienky & súčasná literárna a hudobná tvorba „starých“ Trnavčanov
 Účinkujú: Benjamín Škreko, Marián Mrva, Peter Horváth, Old Boys Jazz Band a Bonzo Radványi. Moderuje Kajo Bodorik

■ 19. apríla o 19.00 h
v Malej synagóge
Večer priateľov umenia – DEŠI

Eva Žižkovská – barytón saxofón, klarinet
 Lukáš Pilnaj – didgeridoo

■ 20. apríla o 20.00 h v Amfík Cafe
LATINO PARTY s DJ
■ 21. apríla o 15.00 h v kine Hviezda
NAJMILŠÍ KONCERT ROKA

Prezentácia talentovaných detí z detských domovov a náhradných rodín

■ 22. apríla o 16.00 h
v Bazilike sv. Mikuláša
Pavol Krška: REKVIEM

Veľkolepé vokálno-inštrumentálne dielo súčasného slovenského skladateľa pre orchester, zbor a sólistov

Účinkujú: Trnavský komorný orchester, Žilinský miešaný zbor a sólisti Irena Kubiková-Lukáčová (soprán), Eva Safončíková (alt), Jozef Gráf (tenor), Martin Mikuš (bas), organista Marián Muška. Diriguje Štefan Sedlický

■ 23. apríla o 19.00 h
v Synagóge – Centre súčasného umenia Trnavská hudobná jar 2012
MUSICA MINORE: KLASIKA PRI SVETLE POCHODNÍ
■ 26. apríla o 19.00 h
v Malej synagóge AMC TRIO

Stanislav Cvanciger – bicie, Peter Adamkovič – klavír, Martin Marinčák – kontrabas

■ 27. apríla o 20.30 h
v Amfík Cafe ROCK IN VIOLIN

Špeciálny koncert huslistu Filipa Janečka v rámci turné 2012

■ 28. – 29. apríla 2012
na Trojičnom námestí a v Amfiku
NAVŠTÍV A OBJAV TRNAVU

Podujatie pre Trnavčanov a návštevníkov mesta – tematické prehliadky historických pamiatok mesta Trnavy, kultúrne podujatia pre deti a dospelých, živý šach, vežový koncert...
 Účinkujú: Daniel Heriban s kapelou, Allan Mikušek & AM Band, Robo Opatovský, Bystrík Červený

■ 29. apríla o 16.00 h v mestskej veži

Vežový koncert: BRASS COLLEGIUM – dychová hudba mesta Levoče pod vedením Vladimíra Tomka

■ 28. apríla o 20.00 h
v Divadelnom štúdiu DISK: ORGANON

Autori: B. Uhlár a kol. DISK, réžia: Blaho Uhlár
 Účinkujú: Monika Babicová, Daniel Duban, Monika Chudá, Miroslav Míhlálek, Petra Sokolovská

Cena vstupenky: 3,5 eura, predaj v TINS – v mestskej veži

■ 30. apríla o 17.00 h
v historickom centre mesta
STAVANIE MÁJA

Účinkuje folklórny súbor Trnavačan

■ 1. mája o 15.00 h
na Trojičnom námestí
PRVOMÁJOVÝ KONCERT

Účinkuje podnikový orchester ZF

Friedrichshafen AG

Podujatie v spolupráci so ZF SACHS Slovakia, a. s.

■ 3. mája o 19.00 h
v Dome kultúry Tirnavia
VĚRA ŠPINAROVÁ & band ADANA
PAVLÍKA

Vstupné: 17 eur

V prehľade sú uvedené podujatia, o ktorých informovali organizátori redakciu NzR do termínu uzávierky. Za zmeny, ktoré nastali po tomto termíne, redakcia nezodpovedá. Informácie o pripravovaných podujatiach je potrebné doručiť na e-mailové adresy redakcie (v tiráži) alebo na adresu webredaktor@trnava.sk do 15. dňa predchádzajúceho mesiaca.

TRNAVSKÁ HUDOBNÁ JAR

■ **11. apríla o 18.00 h v západnom krídle radnice**
OD RENESANCIE PO 20. STOROČIE

Účinkujú:

Komorné združenie TUBAROSE

Daniela Načeva, umelecká vedúca – husle

Kristián Kadlečík – tuba, basová gitara

Viktória Nagyová – mezzosoprán

Vladimír Kadlečík – klavír

■ **23. apríla o 19.00 h**
v Synagóge – Centre súčasného umenia

KLASIKA PRI SVETLE POCHODNÍ

Účinkujú:

Komorný súbor MUSICA MINORE (ČR)

Predpredaj vstupeniiek: TINS, Trojičné nám. 1

Vstupné: 3 €

■ **3. apríla o 17.00 h v západnom krídle radnice**
T-FOTO – Vernisáž výstavy fotografií členov fotoklubu T-Foto

Výstava bude otvorená do 26. apríla
každý utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h

Foto: Peter Babka

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnavy. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Náklad 5 000 ks. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 344. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Grafická úprava obálky: Andrej Grossmann, Grafická úprava a tlač: ŠOPA PRINT, Boleráz, časť Klčovany 289. Redakcia nezodpovedá za chyby spôsobené v procese grafickej úpravy a tlače.